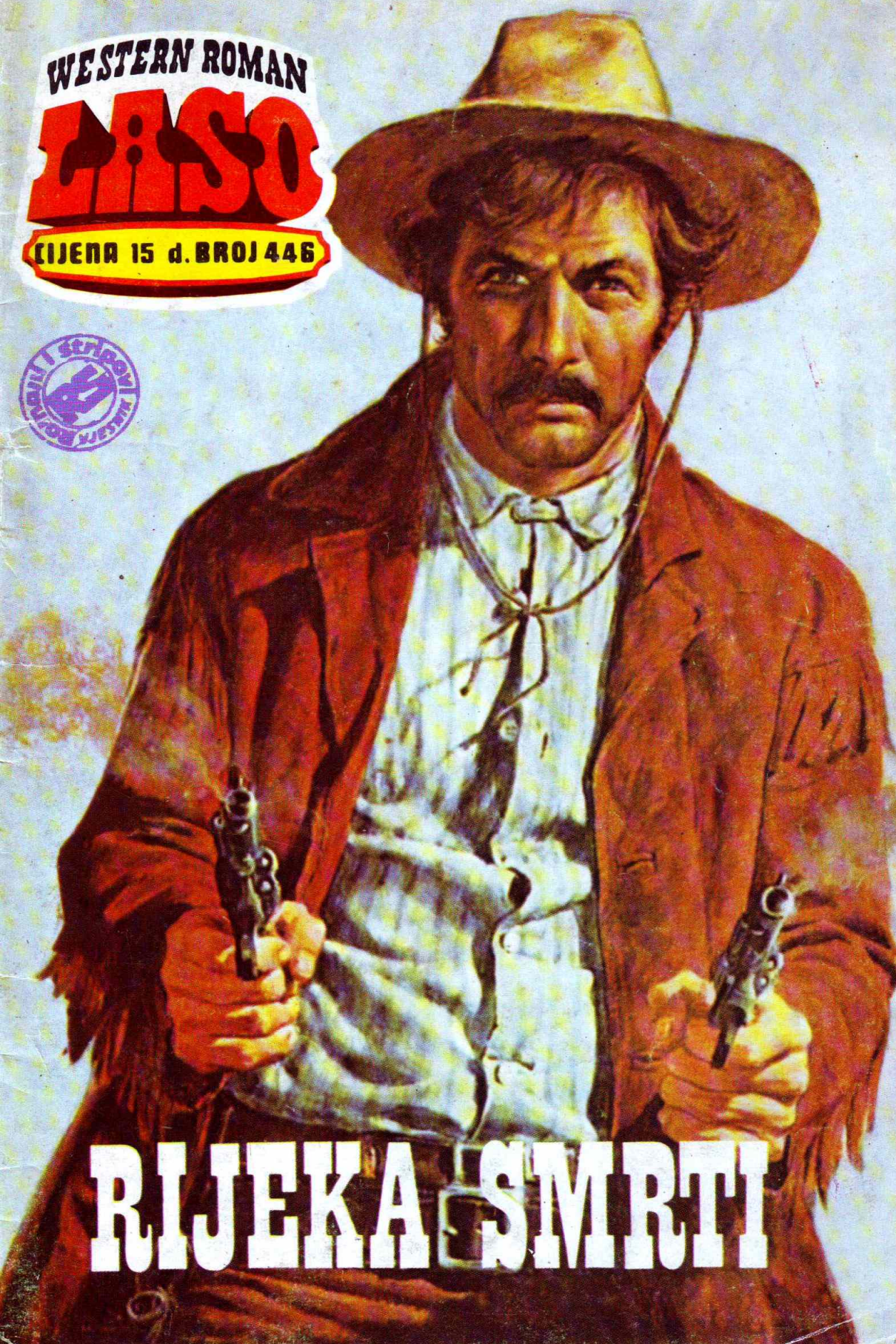

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 15 d. BROJ 446

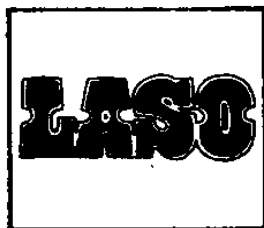
RIJEKA SMRTI

L. J. Coburn

RIJEKA SMRTI

LASO 446

L. J. COBURN: **RLJEKA SMRTI**

Naslov originala: **DEATH RIVER**

Recenzija: Ida Biard, novinski kritičar

Copyright: L. J. Coburn, posredstvom G. P. A. München

Prijevod: Boren Rašpica

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: **Marcel Čukli**

SAVJET REDAKCIJE: Josip Adaković, dr Vladimir Anić, Ljudevit Bauer (**predsjedavajući**), Nenad Brixy, Tomislav Butorac, dr Adolf Dragičević, inž. Vesna Gazdag, Marija Jurela, Borivoj Jurković, Želimir Košćević, Nada Šoljan, Ismet Voljevica, Ana Župan-Bender. – **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK**: Borivoj Jurković

LASO -Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a «Vjesnik» n.s.o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Adresa uredništva: «Laso», Redakcija «Romani i stripovi», 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost «Vjesnik» n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n.s.u-b.o. i OOUR TM n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) «Vjesnikova» Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 780 d ili 702 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 390 d ili 351 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 posto. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR «Vjesnik», Interna banka, s oznakom za «Laso». Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00. – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00 HFL 37,00, US\$ 15,00 – Uplata za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za «Laso»).

Ekonomska propaganda: «Vjesnik», Agencija za Marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d, c/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 – 1973. od 26. XI 1973.

I

Poginule su pokopali.

Većinu njih.

Po poljima i šumama oko Pittsburg Landinga, u Shilohu u državi Tennessee, mnogi nepokopani leševi i dalje su se raspadali na ljetnoj vrućini.

Sjevernjaci su svoje gubitke procijenili na tisuću sedamsto trideset pet žrtava. Južnjaci na samo sedam manje. A što se tiče ranjenih, razlika je bila zanemariva, njih stotinjak. Ali izvještaji o zarobljenicima iskazivali su priličnu razliku. Sjevernjaci su zarobili samo tisuću protivnika, a Južnjaci su se mogli pohvaliti većim uspjehom: zarobljavanjem četiri tisuće neprijateljskih vojnika.

Naposlijetku se dogodilo da je poslije te bitke svaka zaraćena strana sebe proglasila pobjedničkom. Tako je ta krvava borba, jedna od najvećih na američkom kontinentu, završila zapravo neodlučno.

Budući da odluka nije bila donesena, rat je trebalo nastaviti.

— Dnevna zapovijed nosi današnji datum, poručniče, Thor-

ne — rekao je potpukovnik Patrick Janson, ne podižući pogled prema mladiću koji je pred njegovim stolom na rasklapanje stajao u stavu mirno. — Dvadeset deveti travnja tisuću osamsto šezdeset druge.

— Na zapovijed, gospodine!
— reče Caleb Thorn s prizvukom gorčine u glasu.

Za gorčinu je imao valjanih razloga.

Još prije samo nekoliko tjedana bio je bogat i razmažen sin ugledne i imućne obitelji iz Washingtona. Nije bilo želje koju mu njegovi ne bi ispunili. Kad je izbio rat, činio im se dalek, nalik na veliku predstavu, koja se na njih ne odnosi. Zbog toga i nije bilo čudno što su se tog vrućeg srpanjskog dana prije godinu dana obitelji imućnika izvezle u kočijama da, kao kakvom velikom nesvakidašnjem spektaklu, prisustvuju sudaru jedinica Sjevera i Juga. Među njima je bio i Caleb Thorn s majkom i zaručnicom.

Bio je to dan ispunjen gorčinom, dan kad ih je ratni užas zapljusnuo svojom neumolji-

vom žestinom. Toga dana nisu kraj rječice Bull Runa izginule samo stotine vojnika. Žrtve su postali i mnogi civili koji su se neoprezno i lakomisleno zatekli na mjestu krvoprolića.

Među njima su bili i članovi Thornove obitelji.

Calebu je trebalo vremena da se oporavi od udarca, a onda mu nije preostalo ništa drugo nego da stupi u vojsku Unije i bori se protiv onih koji su skrivili smrt njegovih najdražih, ostavivši mu u srcu veliku prazninu.

Ma koliko to iskustvo za mladoga Caleba bilo bolno, slijedilo je još gore. Kao razmaženi pripadnik visokog društva, često bi iz obijesti ili dosade kakvog nesretnika izazvao na dvoboj. Nekako u to vrijeme, kad je građanski rat upravo počeo, Caleb je izazvao na dvoboj i mladog oficira Jansona i ubio ga.

A sada, kad je ubrzo nakon pristupanja Sjevernjacima Caleb bio imenovan za poručnika, sa zaprepaštenjem je saznao da njegov neposredni pretpostavljeni, čovjek koji je mogao odlučivati o njegovu životu i smrti, nije bio nitko drugi nego otac onoga mladića, potpukovnik Janson.

Otac je odlučio osvetiti izgubljenog sina koristeći se službenim položajem. Prisilio je Caleba da se na čelu grupe sumnjivih tipova i ubojica prihvati tajnih zadataka iza južnjačkih linija. Mladić se tome nije mogao usprotiviti, jer mu je potpukovnik zaprijetio vojnim sudom i strijeljanjem.

Već nakon prvih uspješno izvedenih zadataka Caleb je usta-

novio da mu se opasne misije sviđaju, a jedinica, koju su Južnjaci prozvali »Thornovi rejdzeri«, izvrno je funkcionirala.

I tako su obojica u tome našli određeno zadovoljstvo. Thorn se tom poslu odao svim žarom, potican mržnjom prema Južnjacima koji su bili odgovorni za pogibiju njegovih najmilijih. Ubijao ih je gdje bi mu se god pružila prilika.

Konce svih akcija pokretao je potpukovnik Janson. I on je mrzio Južnjake, baš kao i Caleba Thorna. Nakon prvih uspjeha bio je ugodno iznenađen svojim »otkrićem«. Uvjeren isprva da će mladi poručnik ubrzo neslavno završiti pred vojnim sudom, sad je bio svjedok spektakularnih akcija u neprijateljskoj pozadini. Thornovoj jedinici nije bilo premca među sličnim grupama za duboko prodiranje iza neprijateljskih linija u cijeloj vojsci Sjevera. Potpukovnik je bio razapet između dva osjećaja. Premda je Caleba želio vidjeti mrtva, i njemu i Sjevernjacima bio je potreban kao neprestana prijetnja neprijatelju. Tako su zadaci postajali sve opasniji.

U polumračnom šatoru samo je žmirkava svjetiljka žučkastim sjajem osvjetljavala papire na stolu. Za tim stolom Caleb je saznao za smrt Caroline Janson, žene svoga smrtnog neprijatelja.

Caroline se i te kako dobro sjećao. Svoju mržnju prema nje-mu izrazila je pljunuvši mu u lice. A onda ga je u vrućici požude pozvala u svoj krevet.

Epizoda je imala tragičan svršetak. Pošto se opila, ona se,

izjedana grižnjom savjesti, ubila.

Nakon njezine smrti potpukovnik Janson se uvelike izmijenio. Lice mu je sad još više odražavalo gorčinu.

Caleb je strpljivo čekao da mu potpukovnik objasni njegov zadatak. U šatoru je bilo toplo i poručnika je čekanje uzrujavalo.

– Slušajte me dobro, Thorne!

– zareži Janson.

– Da, gospodine! – odvrati Caleb, osjećajući neodoljivu želju da sugovorniku skoči za vrat.

Caleb je potpukovnika mrzio zbog svega što mu je nanio, što je njega, džentlmena, natjerao da vodi prljavi rat unajmljenog ubojice, prljavi rat u kojem Caleb Thorn nije vido ništa dostojanstveno.

Pa ipak, bila je to obostrana mržnja te dvojice. Bez nje bi bilo teško zamisliti njihov odnos i sve što je iz njega proisteklo. Janson bi bio osamljeni šaptski oficir, a Caleb, razmaženi kicoš, jahao bi iz čarke u čarku.

Tako nijedan od njih dvojice ne bi bogzna što pridonio ratnom uspjehu strane za koju su se borili.

– Riječ je o rijeci, gospodine Thorne.

Janson podigne pogled i zagleda se poručniku u lice. Oh, da, u proteklu godinu dana uvelike se promijenio. Pa ipak je ostao dovoljno lijep da zaludi srce svake djevojke, a i žene, u bilo kojem garnizonu. Plave oči isijavale su plamen a brazgotina ispod desnog oka, za koju se pričalo da ju je zadobio od oca, koji je ubrzo nakon toga umro na prilično tajanstven način,

pocrvenjela bi kad god bi se mladić razljutio.

Janson je i dalje motrio svog potčinjenog. Iz nekadašnjeg razmetljivog kicoša razvio se čovjek kojeg se valjalo kloniti.

Koliko je Južnjaka poubijao? Je li među njima bilo žena i djece?

To uostalom i nije bilo važno. Južnjaci bi i pri samom spomenu Thornova imena zadrhtali – i mrzili ga, a to je Jansonu bilo važno.

Svjestan upornog pogleda, Caleb uzvрати istom mjerom, želeći da razjari čovjeka s druge strane stola.

I on se u posljednje vrijeme mnogo promijenio. Svojedobno je bio pojam profesionalnog vojnika. Dolazeći iz West Pointa, kao uostalom i većina oficira obiju zaraćenih strana, Janson je bio uspravan, elegantan. Uniforma je na njemu stajala kao salivena a kosa mu je bila besprijeckorno počesljana.

Bilo je to nekada.

Sad su mu na mršavom licu jagodice bile ispupčene a oči užarene poput žeravica, nalik na bezdane očaja. Nakon sinove smrti kao da je krenuo nizbrdo putem, kojim je nakon ženina samoubojstva pao još niže. Sad su mu se na uniformi mogle vidjeti masne mrlje a čizme su mu često bile zablacene.

Kad je u Caleba uperio svoje grozničave oči, prste na kojima su nokti bili izgriženi do mesa isprepleo je poput uzvrpoljenih crva.

Mladić je osjetio da od njega očekuje da nešto kaže.

– Na koju rijeku, mislite, gospodine?

— Na Mississippi, poručniče. Odvest ćete svoju bandu ubojica na rijeku.

— Na koji dio Mississippija, gospodine?

— Do Memphisa, poručniče. Sve o zadatku pročitat ćete u ovom pismenom naređenju. Ukratko, ondje im je flota, među ostalim i dva naoružana parobroda. Otkako smo zauzeli New Madrid na Missouriju, praktično nam je otvoren put prema jugu i Memphisu.

— Ali buntovnici drže pod nadzorom taj dio rijeke, nije li tako, gospodine?

— Tako je.

U to vrijeme, kad je ishod građanskog rata još bio neizvjestan, Mississippi je bio vitalna prometna arterija. Tom rijekom se dolazilo do mora i ona strana koja je držala njene obale kontrolirala je i golema prostranstva kojima je ona protjecala.

— Onemogućite li ta dva naoružana riječna parobroda, poručniče Thorne, njihova blokada uzvodno prsnut će kao zreo čir.

— Kada?

— Pročitajte upute — procijedi potpukovnik, bacivši preziran pogled na papire na stolu kao da su zaraženi. — Krenut ćete sutra u zoru sa svojim ljudima. Očekujem vaš povratak za deset dana.

Caleb uzme pismo naređenja, pozdravi, okrene se na peti i zaputi prema izlazu.

— Poručniče! — zaustavi ga Janson. — Pričuvajte se!

Caleb se osvrne s nevjericom u očima.

— Sada, kad su mi sin i žena mrtvi — reče potpukovnik na-

brana čela — od života mi je ostalo malo. Samo mržnja prema vama, Calebe. Nemojte dopustiti da vas ubiju i tako me liše i toga.

Caleb ne izusti ni riječi. Okrene se i iziđe na čisti noćni zrak.

II

Logor puka potpukovnika Jansona, kojem je Caleb bio dodijeljen, bio je smješten u šumi istočno od Mississippija, oko dvjesto milja sjeverno od grada Memphisa. Mladi oficiri nisu shvaćali ulogu koja je bila dodijeljena Caleb i njegovoj grupi rejdzera. Poznavali su ga kao bogata mladića iz ugledne obitelji i nikako im nije išlo u glavu kako se mogao odlučiti za tako prljav način ratovanja.

Prethodne noći se u velikom oficirskom šatoru mnogo raspravljalo o vojnoj situaciji.

Činilo se da bi New Orleans mogao pasti, a u Sjevernoj Carolini, kod South Millsa, vodila se važna bitka u kojoj je sudjevalo čak pet pukova. Prve vijesti s bojišta bile su optimistične, ali je sutradan odande stigao mladi kapetan s poražavajućim novostima: njihovi gubici bili su tri puta veći od južnjačkih.

Na temelju svega toga jedno-glasno je zaključeno da je vojsci Unije potrebna nova pobjeda, da osokoli njezine borbene redove sada kad je rat ulazio već u drugo ljeto.

Caleb je svoje ljude poveo još prije svanuća. Jahao je na ždrijepcu Angelu, naoružan koltom dragunom o pojasu i kratkocijevnom puškom u navlaci. S obzirom na ono što ih je čekalo, a

to je bila borba prsa o prsa, kad se protivnici iz neposredne blizine maltene hvataju za gušu, takva je puška bila mnogo praktičnija od dugačke.

U drugim koricama imao je le-mat, čudno oružje koje je uzeo od mrtvog protivničkog vojnika. Bio je to revolver kalibra 42, s devet komora za metke u bubnjiću, ali ispod njega bila je još jedna široka cijev koja se pokretom palca za nekoliko sekunda mogla namjestiti za pucaње.

Dok su još jahali pod krošnjama šume, Caleb se odmaknuo u stranu i propustio svoje ljude, osmjehnuvši se svakom od njih. U mislima se vratio danima kada se vraški morao truditi da zadobije njihovo poštovanje.

To se odnosilo ponajprije na narednika Hardina, visokog i mišićavog momka koji bi, da je u glavi imao malo više pameti, mogao daleko dogurati. Ovako je bio zadovoljan što Caleba Thorna prati na njegovim pot-hvatima, da mu se nađe pri ruci kad prigusti.

Bio je tu i tamnoooki Samuel Shuckstein, rođeni lopov koji bi vještīm prstima bez pol muke nekome ukrado zlatni sat s lanca ili uspavanom stražaru nožem nečujno prerezao grlo. Od sedmorice rejdera on je jedini bio profesionalni vojnik.

Treći po redu bio je Rhett Stuart, nizak momak, koji je jedini od njih nosio dugačku pušku, oružje izvršna snajperista. Uvijek pospane oči prikrivale su naglost temperamenta. Među vojnicima je bio neobično omiljen jer je svirao violinu, a u vojsci se proćuo i po ljubavnim dogovodštinama.

Brandt i Natchez jahali su usporedo, nikada ne izmjenjujući riječi. Brandt je bio visok, plavook čovjek s najkraćom kosom u puku. Kad bi se opio, oči bi mu blještale ludačkim sjajem, pa je Caleb pazio da u blizini ne bude alkohola kad bi bili za zadržatku. Wilhelm Brandt, Nizozemac iz Pensilvanije, bio je stručnjak za eksplozive.

Dok je jahao pokraj njega, dugokosi Natchez nije ni svrnuo pogled na poručnika. Premda se narednik Hardin izvanredno snalazio u šumama, prema Natchezu je bio početnik, poput ranjenog bizona koji izbezumljeno mahnita među grmljem. Caleb je bio iznenađen kad je prvi put imao priliku promatrati Natcheza kako se brzo i tiho kreće šumom.

Na začelju je bio Ollie Bell, koji je bezbrižno pjevao zvonkim glasom. Premda su se kretali područjem koje su kontrolirale snage Unije, moglo se pretpostaviti da i Južnjaci daleko na sjever šalju svoje patrole, pa ga je Caleb, prinoseći prst ustima, morao ušutkati. Ollie je kimnuo i nastavio tiše:

•Kad sam pojahao ulicama Lareda,

Kad sam jednog dana pojahao Laredom,
Ugledao sam mladog vojnika
sva u povojima,
U povojima hladnim poput ilovače.

Oliver Bell iz Vermonta jedini među njima čvrsto je vjerovao u pravednu stvar Crnaca s Juga. S tim uvjerenjem je otišao u rat i ono ga nikad nije napustilo.

Krupan devetnaestogodišnjak okrugla lica i na izgled

blagih očiju jahao je snažna konja koji bi bolje pristajao uz karkasa kola. Ollie je volio konje. Caleb nije sreo vojnika koji bi momka iz Vermonta u tome nadmašio.

Ollie se izdvajao i svojim ručetinama. Bile su goleme i snažne. Njegovi čelični prsti umalo su ga stajali života: malo je nedostajalo da ne bude strijeljan. Ollie je vodio jesti i kad ga je nekoliko vojnika uhvatilo u kradi, njemu se učinilo normalno da jednog ščepa za grlo i malo jače stisne.

Kad su svi prošli pokraj njege, Caleb im se pridružio na zadržanju, razmišljajući o toj čudnovatoj jedinici sastavljenoj od ubojica, kradljivaca i ništarija. Pa ipak je od njih uspio učiniti nešto. Ulio je u njih osjećaj međuzavisnosti, osjećaj da se bore jedan za drugoga, a to je tim osamljenim vukovima bio zaista neobičan osjećaj.

— Uskoro ćemo naići na našu patrolu, momci — oglasi se Caleb. — Naredniče, pripazite da nekog prijatelja ne skinete s drveta!

Premda su uzvratili smijehom, to i nije bilo smiješno. U šumi su prijatelja lako mogli zamijeniti neprijateljem, a prst za obaračem uvijek je nešto svrbjelo.

Ipak je sve prošlo dobro. Ulogorenu patrolu su čuli još izdaleka. Caleba je nešto kopkalo da pošalje Hardina i Natcheza da neoprezne izdviđače iznenade i održe im lekciju, ali uvijek je postojala opasnost da neki zalutali metak pogodi kojeg od njegovih ljudi.

Stoga su nastavili brzo, zveckajući opremom. Po napetim li-

cima i ustrašenim pogledima izdviđača lako se moglo zaključiti da su se vraški uplašili. U sjevernjačkoj vojsci proširile su se priče o pothvatima južnjačkog oficira Quantrilla, odvažnog i okretnog komandanta lake konjice. Caleb se nadao da će im se putovi jednoga dana sresti.

Sad je međutim bio zauzet drugim brigama.

— Vi ste iz Thornove jedinice? — upitao je mladi poručnik, vođa patrole.

Caleb mrzovoljno kimne, motreći mladića u besprijekornoj uniformi. Zaključio je da je riječ o novajliji koji još ne zna kakvim je sve opasnostima izložen.

— Imate li kakvih vijesti o pokretu neprijatelja? — obrati se Caleb mladiću, prelazeći pogledom po loše postavljenom logoru i pitajući se je li taj mladić uopće postavio straže koje bi ga upozorile na naprijatelja.

— Ne, nemamo nikakvih vijesti. A vi ste zacijelo krenuli na novi zadatak, Thorne? — budući da nije dobio odgovor, poručnik pocrveni. — Mislio sam... ako vam čime mogu pomoći...

— Ne možete — odreže Caleb. — Osim toga čini mi se da ovdje imate dosta posla.

— Kakvog...?

— Čini se da će tek pucnjavom koja će se sručiti po vama glavnina puka biti obaviještena da je neprijatelj stigao — naruga se Hardin i u znak prezira pljune na zemlju, ni pedalj daleko od poručnikovih ulaštenih čizama.

— Poručniče Thorne! — negodovao je mladić. — Tražim da kažete svom...

— Zavežite, mladiću! — presi-

ječe ga Caleb. – Narednik Hardin ima više znanja o ratu u malom prstu nego vi u vašoj glavi.

Mladi poručnik se nakostriješi.

– Oh, ja zabranjujem...

– Zabranjujte koliko hoćete, momče! – prostrijeli ga Caleb pogledom. – Mi nastavljamo svoj put, a vama bih savjetovao da dobro razmislite o onome što sam vam rekao.

– Hej! – i dalje se inatio uvrijeđeni mladić. – Znači da izbjegavate izazov, Thorne?

Caleb se okrenuo u sedlu a pogled plavih očiju prijeteći se zaustavio na mladom poručniku.

– Zbog ovih riječi – nakostriješi se, dodirujući revolver – mogao bih vas raznijeti na komadiće!

– Moji ljudi bi se potrudili da zbog toga visite – praskao je mladić u besprijekornoj uniformi.

Shuckstein se nagne naprijed i iskesi zube.

– A mi bismo im to dopustili, ha? Oh, kakva budala!

U Calebovu pogledu zaiskri.

– Dosta je brbljanja! Sklanjajte se ili će poteći krv.

Na poručnikovu uplašenom licu vidjelo se oklijevanje, a zatim strah.

– Ja... sam samo ... pokušavao...

Kao da ga je odjednom minula sva borbenost. Mit o Thornovom rejderima nije bilo puko naklapanje i on je znao da je za dlaku izbjegao smrti.

– Čini mi se da volite strvinare, poručniče – dobaci Caleb s konja, spreman da napusti malu čistinu.

– Zašto?

– Zaključujem to po načinu kojim ćete dočekati Južnjake ako naiđu. Za strvinare će biti prava gozba... od vašeg mesa.

Čistina je začas opustjela. Mladi poručnik je zadrhtao.

III

Caleb se počeo uzrujavati. Već su tri dana jahali prema Mississippiju, a od južnjačkih patrola nije bilo glasa. Nisu sreli ni svoje patrole. Ni jednog jedinog civila. Sutradan će izbiti na rijeku i Caleb će morati smisliti kako da se dokopa dvaju parobroda koji su saobraćali uzvodno i nizvodno od Memphisa.

Ljudi su se već počeli pitati kako će to uraditi. Što će učiniti s uniformama? Iz svog logora uvijek bi izjahali u plavim uniformama i to se smatralo pitanjem časti, a civilnih odijela, koja bi im mogla ustrebat, neka ko bi se dokopali putem.

Hardin je zlovoljno vrtio glavom.

– Ovako ne možemo dalje, gospodine – žalio se narednik. Zatim je, tresnuvši dlanom komarca na licu, dodao: – Ako naidemo na neprijatelja, spazit će nas na kilometar.

– Momak ima – pravo – ubaci Rhett Stuart. – Ovako se ističemo kao čegrtuša na bijelom lanenom platnu.

– Vojniče Stuarthe! – prasne Caleb. – Ne dajem ni prebite pare za sve te vaše riječi. Nije mi ni nakraj pameti da sa sedmoricom ljudi jurišam na dobro naoružani brod. Prema tome na brod ćemo krišom.

– A civilna odijela...?

– Ako ih se ne dokopamo prije nego što stignemo na rijeku, pričekat ćemo povoljnu priliku.

– Ali... čini mi – tjerao je Ollie Bell uporno svoje, a njegovo izbrazdano lice odavalo je kranju zabrinutost.

– To zadržite za sebe! – otrese se poručnik na ljudeska ru.

Odjesnom zauzda Angela tako naglo da je ždrijebac bojno zarzao.

– Što je, gospodine? – upita Hardin, dižući ruku, a to je drugima bio znak da stanu.

Taj znak i nije bio potreban. Toliko su već jahali zajedno i navikli se jedan na drugoga da su reagirali na najmanji pokret ili promjenu u glasu.

– Vidim cestu među drvećem. Naredniče, neka Natchez izvidi je li sve čisto.

Dok mu je Shuckstein pridržavao konja, Natchez je tiho sjahao i uskoro se izgubio u gustom šibljiku. Nakon nekoliko minuta se pojavio isto tako tiho kao što je otišao i zaškiljio prema Caleb.

– Cestom danas nitko nije prolazio, gospodine.

Izvući iz Natcheza riječ bilo je pravo umijeće. Ali Caleb je znao kako da iz tamnopuslog izviđača izvuče sve što mu je bilo potrebno.

– Ima li još što?

Na trenutak mu se učinilo da se vojnik osmjehnuo, ali osvjetljenje pod krošnjama bilo je slabo pa se mogao i prevariti.

– Kola.

– Gdje?

Mješanac pokaže prstom prema zapadu. Tamo je bio Mississippi.

– Samo jedna?

Natchez kimne.

– Čini mi se da oko njih nema jahača.

– Kada će stići ovamo?

– Uskoro.

– Podimo! – naredi poručnik.

To je bilo dovoljno. Svaki je znao što mora raditi kad je trebalo postaviti zasjedu osamljenim kolima.

Kad se kola budu približavala mjestu zasjede, sve će biti spremno.

Bilo je to lijepo putovanje. Prvo u proljeće šezdeset druge. A pred putnikom je bilo dugo ljetno koje se protezalo preko cijele zemlje.

Rat je za većinu značio zlo. Ljude su udaljili s oranica, kuće su opustjele i mnoge žene ostale bez muževa.

To je bila prilika za oštroomnog momka kakav je bio Amos Tanner.

Kinez s riječnog parobroda dao mu je opijum kakav još nije pušio otkako se odao tom blaženstvu. Udisao je iz lule, osjećajući kako se penje u vedro nebo bez ijednog oblačka. I kad su se na rubu šume kraj puta pojavila tri vojnika, Tanner nije bio načistu ima li pred sobom prikaze ili tri živa stvora.

U svakom slučaju bilo mu je stalo da održava dobre odnose s objema zaraćenim stranama, pa je povukao uzde i zaustavio par tromih mazgi. Iz usta je izvadio lulu i istresao je kucaњem sjedalo.

– Kako ste, momci?

Računao je ovako: ako mu odgovore, oni zaista postoje. Ako pak ne odgovore, istresao je punu lulu opijuma ni za što.

– Zdravo! Kamo ste se zapu-
tili?

Zaista su postojali! Po unifor-
mi je zaključio da pripadaju
vojci Sjevera, premda je tek pri-
je nekoliko mjeseci svaka stra-
na dobila svoju uniformu: Sje-
vernijaci plavu, a Južnjaci sivu.
Prije toga nije se znalo tko pije,
tko plaća.

– Krenuo sam prema istoku.
A i vi ste se prilično udaljili od-
svojih.

Tanner je bio kratkovidan, ali
je izbjegavao da nosi naočale.
Pogrešno je vjerovao da će mu
ljudi više vjerovati ako oči ne
bude zaklanjao staklima.

Nejasno je vidio tri čovjeka.
Jedan je bio oficir. U drugom je
po zlatnim trakama na rukavu
prepoznao narednika. Treći je
bio običan vojnik.

– Što prevozite, gospodine?

– Koliko ste samo izrasli,
momci! – htjede Tanner izbjeći
odgovor.

Unatoč slabu vidu nije mu
promaklo da pred sobom ima
tri visoka čovjeka. Oficir je bio
visok i vitak, narednik još viši i
snažniji a vojnik prava ljude-
skara.

– Nešto sam vas upitao, a vi
mi niste odgovorili.

Tanner se u neprilici osmjeh-
nuo. Uzde je labavo držao u li-
jevoj ruci, a desnu je spustio iza
sjedala. Doimalo se to sasvim
prirodno.

– Trgujem, momci – objasni
im Tanner. – Obilazim sela i
zaselke i nudim svakojaku robu
za kućanstvo.

– Na čijoj ste strani, gospodi-
ne?

Tanner se našao u neprilici.
U pitanju je nazreo prizvuk koji
ga je upozorio na opasnost.

– Ni na jednoj, prijatelji. Zna-
te, ja...

– Ja vam nisam prijatelj, go-
spodine – otrese se narednik
na putujućeg trgovčića – niti
vjerujem čovjeku za kojega ne
znam na čijoj je strani u ratu.

– Ne, zaboga...! – uzvrpolji
se Tanner, osjećajući da su
stvari krenule naopako. – Zna-
te, ja sam miroljubljiv čovjek.
Trgujem sa svakim, bez izuzeta-
ka. To sam htio reći.

– I s nama ćete trgovati, je li
tako?

Tanner zatrepće.

– Dakako, ako budem imao
ono što je vama potrebno, a vi
pak ono što je meni potrebno.

– Kako to mislite? – nako-
striješi se Caleb.

– Riječ je o novcu, kapetane
– lukavo se nasmiješi Tanner.

– To je sve što bih zauzvrat
htio od vas i vaših drugova.

Prstima je već napipao hlad-
ni kundak sačmarice i sad je
palcem zategao oba obarača. S
mjestu na kojem je sjedio sač-
ma bi se osula na svu trojicu
jahača.

– Imate li odijela?

– Imam. Najbolja koja se
mogu dobiti s ove strane Mis-
sissippija.

Debeli mladić se nasmije. Bio
je to hihotav smijeh koji je Tan-
nnera uzrujavao.

Ne, nešto tu nije bilo u redu.
Zašto se tako mala patrola za-
putila duboko u teritorij koji bi,
po svemu sudeći, pripadao sna-
gama Konfederacije?

– To i nije bogzna kakva pre-
poruka, gospodine – iskesi se
Ollie Bell. – Rijeka i nije dale-
ko, samo pol dana jahanja.

– Otprilike toliko, prijatelju
– potvrdi trgovac.

– Ni ovaj vojnik nije ti prijatelj – zareži narednik mrko.

– Dosta naklapanja! – umiješa se odlučno Caleb. – Uzet ćemo odjeću koja nam je potrebna a tebi ćemo dati priznanicu s kojom ćeš u roku od trideset dana u logoru našeg puka moći podići novac.

– Šipak! – usprotivi se Tanner. Zatim nabusito dometne:

– Ja prodajem samo za gotov novac, momče. Amos Tanner nije takva budala, da znate!

– A kakva si ti to budala! – upita poručnik s prizvukom podsmijeha u glasu.

– Nosi se do đavola! – poviče trgovac, naglo izvuče pušku i uperi je u trojicu jahača. – Eto, takav sam! Budala koja vas jednim pokretom kažiprsta može skinuti s konja. A što se tiče one priznanice, momčiću, zatakni je za kapu! Jesi li me dobro čuo, prijatelju?

Nijedan od one trojice na konjima se i ne pomače. Caleb žalosno zaklima glavom.

– Postoje dva načina da se obavi posao, milom ili silom. Ti si očito odabrao ovo posljednje. Eh, pa imat ćeš ono što si odabrao.

– Tebi se neće pružiti prilika da biraš – naceri se Tanner, iskesivši žute zube. – Sad ćete lijepo okrenuti konje, odjahati i pustiti me na miru... ili ću vas napuniti sačmom.

Hardin pokaže sačmaricu u trgovačkoj ruci.

– Čini se da si ovim potpisao svoju smrtnu presudu.

– Vašu, ako bude potrebno.

– Ne, Tvoju, Tanneru!

Trgovac u nedoumici nabere obrve.

– Kako to misliš, prijatelju?

– upita glasom koji više nije bio tako siguran.

Slutio je da s njegovim planom nešto ipak nije u redu. Ali što? To i uz najbolju volju nije mogao dokučiti.

– Ja ti nisam prijatelj! – reče Hardin strpljivo, kao da razgovara s maloumnim, koje ne shvaća otprve. – Ako odmah ne spustiš cijev, uvjeravam te da ćeš uskoro biti mrtviji i hladniji od daske na kojoj sjediš! Jesi li me dobro čuo?

– Ti si gluplji od mojih mazgi – razgoropadi se Tanner, uzbunivši životinje koje su povukle kola.

Kotači su zacviljeli, kola su se malo nakrivila i ponovo zaustavila.

– Bacaj pušku, Tanneru – naredi Caleb – i izbjeći ćeš ono najgore, smrt. Nemaš pojma koliko si joj blizu.

Izgovorio je to blago, glasom koji ulijeva povjerenje, i malo je nedostajalo da čovjek na visokom sjedalu ne popusti. Ali on je bio uvjeren da u ruci drži adut. Velikog dvocijevnog asa. Čvršće je miškom stegao kundak, napeto promatrajući protivnike.

– Nećeš?

– Neću, prijatelju – odbrusi Tanner, toliko stežući prstima kundak da su mu zglobovi na šaci pobijeljeli.

Natchezov nož prodro mu je kroz vrat malo ispred desnog uha. U prvi mah ga nije zaboljelo više od uboda komarca, a onda je mješanac završio.

– Ahhh...!

Krik se izgubio u hropcu kad je krv iz rasječene arterije napunila usta, grlo i pluća.

Razrogačenih očiju, koje su

odražavale užas, Tanner instinktivno pokuša prstima zaustaviti krv koja je tekla iz rane, zatim se zgrči i padne na zemlju, ni tri metra ispred trojice jačača.

Motreći ga bezizražajna lica, dok je pokretima nogu davao posljednje znakove života, Hardin reče:

— Rekli smo ti da ti nismo prijatelji!

IV

Stuart, Shuckstein i Brandt izjahali su iz šume i pridružili se onoj četvorici kraj kola. Dvojica od njih čekala su kraj ceste za slučaj da uplašene mazge udare u trk s kolima, a jedan je stražario na drugoj strani, kako ih od rijeke nitko ne bi iznenadio.

Amos Tanner je bio dobro opskrbljen robom. Premda je zbog rata bilo manje muškaraca s kojima je mogao trgovati, u kolima se našlo dovoljno odijela za cijelu patrolu. Nevolja je bila u veličinama. Hardin se je dva uvukao u svoje hlače a i Brandt je imao neprilika, pa se odmah morao prihvatiti šivanja.

Za Ollieja, na žalost, nisu prošli ništa. Naposljetku se morao zadovoljiti prepravljenim vojničkim hlačama. S njih su skinuli trake i ta mjesta uprljali, kako se ne bi razabrala razlika u boji. Dali su mu najveći kaput koji su našli u Tannerovim kolima, ali je i taj Ollieju bio desetak centimetara preuzak u pasu. Situaciju su spasili velikom spavaćicom kojoj su odrezali donji dio, pa je ona debeljku poslužila kao košulja, preko koje kaput sprijeda i nije

izgledao tako pretjerano otvoren.

Mrtvac je ležao kako je pao. Cabelu nije bilo ni nakraj pameti da leš zakopa. S njim je imao druge planove.

— Dosta čeprkanja po kolima! — naredi Caleb. — Moramo što prije odavde, a sutra prije podneva ponovo ćemo se sastati na pristaništu. Prema onom što piše u naredenju u to vrijeme bi trebalo da pristane »Srebrna kraljica« na svom putu prema jugu.

Natchez se upravo kolebao između dva skupocjena brokatna psluka. Napokon se odlučio za onaj sa zelenim cvjetovima na crvenoj pozadini.

— Naredniče!

— Da, poručniče Thorne!

— Stavite mrtvacu na kola, oslobodite mazge i zapalite kola. Tako ćemo unekoliko zamesti tragove.

Hardin sumnjičavo zavrti glavom.

— Bit će vraški mnogo dima, gospodine!

— Neka bude. Kad naide prva neprijateljska patrola, pomislit će da je netko napao Tannera i opljačkao ga. Ako im vođa ne bude budala, ubrzo će shvatiti tko je to uradio i zašto. Stoga odmah na posao!

Stup dima uzdigao se visoko iznad drveća poput kakve goleme pogrebne lomače, a to je u stvari i bio. Vjetar koji je puhao s rijeke zanosio je dim prema položajima Sjevernjaka.

Da ne bi izazvao sumnju, Caleb je svoju jedinicu razdijelio u manje grupe. On je jahao s Natchezom, jer je znao da mješanac svojom naprasitošću najlakše može izazvati neprilike.

Brandt je jahao s Olliejem Bellom. Ako ih tko bude upitao što su po zanimanju, reći će da su putujući profesionalni rvači. Sličnom pričom već su se nekoliko puta poslužili, koristeći se svojim tjelesnim osobinama.

Rhettu Stuartu neće biti teško da se predstavi kao kockar na riječnom parobrodu, a takvi obično putuju sami. Hardin je nastavio put u društvu sa Shucksteinom i oni će se predstavljati kao dvojica trgovaca. Premda je najprije bilo predloženo da Hardin bude tjelehnatelj trgovcu Shucksteinu, narednik je to s gnušanjem odbio. Nije htio igrati nikakvu podređenu ulogu. Po čemu bi Shuckstein bio bolji trgovac od njega? Naposljetku je Caleb morao popustiti.

Natchez je Caleb u bio ugođan suputnik. Nikad ne bi otvorio usta osim kad je trebalo upozoriti na neposrednu opasnost. Ostatak puta prepustio bi poručnika njegovim mislima.

Koliko je stražara na »Srebrnoj kraljici«, koliko putnika? Unatoč sve bliže ratnom poprištu još je mnogo ljudi putovalo riječnim parobrodima bez obzira na političko opredjeljenje. Pa ipak, Caleb se mogao okladiti u pet prema jedan da će većina onih koje bude zatekao na brodu biti simpatizeri Juga.

A to bi moglo izazvati nevolje. Pristanište Austin sastojalo se od sedam koliba, dvije konjušnice i jednog saluna. Bila je tu i započeta crkva, koju je prije sedam godina počeo graditi Jeremiah Austin kad je na tom mjestu sagradio mali gat. Jeremiaha više nije bilo među živima. Nastradao je kad je »Zvijez-

da Granade« prebrzo pristala, odnijevši pet metala obale. Bilo je to baš onih pet metara na kojima je Jeremiah poslije ručka drijemao. Pričalo se da vjerojatno nikad nije saznao što ga je to udarilo.

Od sve sedmorice Caleb i Natchez stigli su na pristanište posljednji. Već se bilo smračilo. Odnokud su dopirali zvuci bendža a iz saluna se čuo smijeh pijane žene. Konje su u konjušnici predali sijedom starcu bez jedne ruke i objasnili mu da će ih preuzeti po povratku.

— Sutra će »Kraljicom« otploviti mnogo ljudi — objašnjavao je krezubi starčić. — Cini se da nema ništa bolje od rata, pa da ljude obuzme želja za putovanjem.

Ostavili su ga da se cereka vlastitoj šali i zaputiti se u salon. Na vratima se Caleb lećne. U kutu prostorije ugledao je ljude u sivim uniformama.

Povući se nije smio. Time bi samo privukao pažnju. Stoga se nehajno zaputio prema šanku. Natchez mu je bio za petama, napet poput opruge. Caleb za obojicu naruči piće i šapne mješancu:

— Izbrojio sam petoricu. Poručnika i četiri vojnika Zacijelo su na rutinskom patroliranju.

Dok je govorio, Caleb je očima prelazio zadimljenom prostorijom, tražeći svoje ljude. Odlanulo mu je kad ih je ugledao sve, raspoređene po grupama.

Pijući viski, Caleb je u prljavom zrcalu iznad šanka pažljivo motrio neprijateljske vojnike, oko kojih su se sjatile salunske djevojke.

Budući da je za noć sve prisutne čekala samo slama u ko-

njušnici, nikom se nije žurilo na spavanje. Salun je u ponoć još bio pun. Hardin je dvaput opazio Calebov znak glavom: ne izazivati neprilike. Tek poslije jedan južnjački oficir reče svojim vojnicima:

— Vrijeme je da krenemo, momci.

— Samo još čašicu — moljao kao je visoki, mršavi momak u sivoj uniformi, očiju oblivenih krvlju. Progurao se do šanka.

— U redu, samo još jednu, vojniče Smallwoodl.

— Razumijem, poručniče Cheathame.

Caleb se lecne. Sjetio se izvještaja o ranjenicima s obiju strana u bici kod Shiloha i na strani Južnjaka upamtio je ime Cheatham. General Cheatham bio je teško ranjen. Možda mu je to rođak? Ako je to istina, bit će mu veće zadovoljstvo da ga ubije.

— Zatim odmah na spavanje, vojniče. Sutra moramo rano na brod.

Prokletstvo! Caleb je zamalo šakom tresnuo po šanku. Tu mogućnost nisu predvidjeli.

Zaokupljen novom brigom, Caleb je sporo reagira kad je pijani Južnjak gurnuo Natcheza i po obojici prosuo piće iz mješanceve čaše.

— Pasji sin! — procijedi pijanac, osmjehujući se i otirući s uniforme tekućinu. — Ispričavam se obojici...

— Sve je u redu — reče Natchez i okrene se.

— Dakako, ali... čekaj malo, gospodine! — vojnik je Natcheza zgrabio za ruku i tako ga zaviti lao da mu je šešir pao s glave a dugačka crna kosa zavijorila.

— Polako! — zareži Caleb i maši se za le-mat, ali pijanca više ništa nije moglo zadržati.

— Hej, pogledajte! Indijanac mirno ispija čašu sa čestitim bijelim svijetom!

— Pusti me na miru! — promrsi Natchez tiho. Samo mu se po pogledu moglo zaključiti da je na rubu strpljivosti.

— Prokleti Indijanac! — izazivao je dalje pijanac. — Ili možda mješanac?

Jedva susprežući bijes koji se u njemu kipio, Caleb je znao da je njegov zadatak ozbiljno doveden u pitanje. Trebalo je odlučiti: ili povući kolt, ili nekako spriječiti Natcheza da ubije izazivača.

— A ja sam se njemu još ispričavao! — praskao je visoki Južnjak. — To je isto kao da sam se ispričavao crnčugi!

Vojnici u sivim uniformama već su ustali, a Caleb u nije promaklo da su se i njegovi ljudi odmakli od zida, spremni za sve. Činilo se da je sukob neizbježan, nedostajala je samo iskra da plane u svoj svojoj strahoti. Caleba i nije toliko zabrinjavalo krvoproliće među prisutnima u salunu koliko strahovanje da ne nastrada i neki od njegovih ljudi. To bi mu pokvarilo izgleda da pothvat uspije. Čvrsto je stisnuo mješanca za mišku.

— Ne!

Calebov glas nadglasao je žamor. Čak je i pijanist prestao svirati.

— Što je, gospodine? — izazivački se oglasi pijani vojnik. — Da vam Crnci nisu dragi?

— Ovaj čovjek je moj sluga i ja za njega odgovaram. Dosad

je već dovoljno u životu pretrpio.

Južnjački oficir pride odostrog vojniku.

— Što se to događa, vojniče Smallwoode? Zar ova dvojica izazivaju neprilike?

Osjećajući da pred sobom ima čovjeka svoga društvenog položaja, Caleb odluči da prijeđe u napad.

— Je li ovaj klipan pod vašom komandom?

— Štaaa...?! — zabezekne se pijanac.

— Tišina, vojniče! — odreže poručnik Cheatham i sumnjičavo se zagleda u Caleba. — A tko ste vi, gospodine?

— Ja sam Patrick Janson — kao i prije, Caleb se poslužio imenom omrznutog oficira. — Trgovac sam iz Richmonda, a ovo mi je sluga. Jadnik je, na svoju nesreću, potomak bijelog vojnika i Indijanke. Inače je čestit i odan momak, a vaš čovjek ga je pokušao izazvati na zaista nečastan način.

— Je li to istina, vojniče Smallwoode? — obrecnuo se oficir na pijanog vojnika.

— Mješanac me gurnuo...

— To nije istina, gospodine...

— Ja sam Zaharia Cheatham, gospodine Jansone, oficir u vojsci Konfederacije. Ako je moj čovjek ikoga uvrijedio, nadam se da ćete primiti moju ispriku.

— Čovjek je nakresan, gospodine Cheathame, a za takve postoje kazne, je li tako?

— Postoje. Ali Smallwood je inače dobar vojnik i meni bi bilo drago kad bi ostalo samo na tome da ga oštro ukorim. Hoće

li vas to zadovoljiti, gospodine Jansone.

Namrštena čela Caleb se ugrize za usnu kao da razmišlja. Naposljetku reče:

— Slučaj možemo smatrati završenim ako se vaš čovjek mom služi ispriča.

Bilo je pravo čudo kako se Caleb brzo vratila urođena drskost.

— Vojniče Smallwoode — naredi poručnik — ispričat ćete se služi ovoga čovjeka zbog nedolična vladanja.

— Gospodine... zaprepasti se vojnik — pa on nije nimalo bolji od bilo kojeg crncuge i...

— Odmah, vojniče, ili...

Vojnik okrene lice u stranu.

— Zao mi je...

Caleb je očito uživao u neprilici koju je izazvao.

— Ne, gospodine. Nek' ga pogleda ravno u lice, a ne ovako, kao da mu se gadi.

Vojnik uputi Natchezu pogled pun mržnje.

— Ispričavam se.

Calebu nije promaklo da su vojnici prsti drhtali od bijesa. Ne, početak nije bio dobar. Ta dvojica će se pograbit na brodu.

— Ja sam zadovoljan, a vjerujem da je zadovoljan i moj sluga. Nego, gospodine poručniče, budući da ćemo zajedno putovati na »Srebrnoj kraljici«, pozivam vas na piće. Prihvaćate li?

— Drage volje — prihvati poručnik. — Nadam se da ćemo se bolje upoznati.

Budući da se situacija u salunu smirila, Smallwood se vratio svojim drugovima, Natchez se naslonio na šank lica bezizražajna kao i prije, a Caleb i

Cheatham zapodjenuli su razgovor.

— Čuvate li redovito taj brod? — upita Caleb.

— Pa činio sam to već nekoliko puta — odgovori Cheatham. Zatim povjerljivo snizi glas. — Ovaj put s posebnim zadatkom.

— Kakvim?

— Na brodu je i šest mladih dama iz uglednih obitelji, gospodine Jansone. Bit ćemo pratnja na rodendanskom putovanju jedne od njih.

Caleb se sjeti jedine južnjačke obitelji s kojom je u toku rata došao u dodir. Klanom Tyree.

Prvi je bio Jeremiah Tyree.

Ranjen u nogu, kapetan Tyree je bio otpušten kao invalid s nogom odsječenom do koljena. Caleba je smatrao odgovornim za svoju nedaću, sve do svog samoubojstva.

U jednoj od svojih idućih akcija Caleb je naišao na Hectora Tyreea i njegovu mladu ženu Judith. U krvavom okršaju Calebovi ljudi ubili su mladi par.

Caleb je znao da i otac dvojice mladića služi kao oficir u vojsci Konfederacije, baš kao i najstariji brat John.

Znao je da imaju i sestru. Mladu djevojku od oko devetnaest godina, Christabel Tyree.

Novost o bogatim mladim Južnjakinjama na brodu ga zainteresira. Odmah mu se nametne pomisao o otmici i otkupnini.

— Ove djevojke, gospodine Cheatham. Prije nego što je počeo ovaj rat imao sam prijatelje na jugu. Možda...

— Naravno. Ovo putovanje je u čast devetnaestog rodendana mlade ljepotice koju sam već

imao čast upoznati, gospodice Christabel Tyree.

V

Poručnik je spomenuo i neka druga imena, ali ih je Caleb jedva čuo. U usporedbi s Christabel Tyree nijedno mu nije značilo ništa. Nejasno mu se učinilo da je preko veza svoje obitelji neka od tih imena poznavao, ali, kao da je to bilo stoljećima unatrag.

Od stotina uglednih obitelji s Juga zar je opet morao nabasati baš na člana klana Tyree! Ni je li se u sve to uplela sama sudbina čvrstom odlučnošću da sve pripadnike klana upravo on zbriše s lica zemlje?

Oprostio se s oficirom Konfederacije i, uvjerivši se, što je mogao neupadljivije, da su svi njegovi ljudi već otišli, i sam napusti salun.

Noć je prošla mirno, bez ikakvih neprilika.

— Prokletstvo! — izrazio se Hardin ne baš biranim rječnikom dok je izložen suncu stajao na pristaništu.

Brandt je otirao znoj sa čela škiljeći prema velikoj kugli nalik na mjedenu ploču koja je vjsjela na blještećem nebu.

Bila su već tri sata po podne a »Srebrna kraljica« još nije bila na vidiku. Caleb je iskoristio onih nekoliko sati koliko su čekali na gau obilazeći putnike i srdačno se rukujući sa svakim. Iako je »upoznao« i svoju šestorku i odsad razgovor s njima neće izazvati ničiju sumnjičavost. Ispričao im je ukratko što je saznao od južnjačkog oficira i nimalo se nije iznenadio kad je Jubal Hardin objeručke pri-

hvatio zamisao da umjesto da zarobe brod, odvedu djevojke.

— S njima se ne može brzo putovati — zaključi Caleb. — Brod ćemo jednostavno spaliti i sve će biti riješeno.

— Kako bi bilo da ih ubijemo? — predloži Stuart. Po licu moglo se zaključiti da bi posao obavio s užitkom.

Shuckstein požudno obliže usne.

— Ali prije bi im valjalo nešto uraditi, polako, jednoj po jednoj. Da bogate kučke saznaju...

— Ne! — presiječe ga Caleb. — Uradit ćemo ono radi čega smo poslani. Osvojiti brod i pokušati oštetiti ili uništiti onaj drugi. Tako će Južnjaci izgubiti kontrolu na Mississippiju.

Činilo se da je jedino Natchez bio imun na dosadne kukce. Pristanište Austin i nije bilo na samoj obali velike rijeke nego skriveno u oštrom zavoju, kao u kakvom zaljevu okruženom drvećem. Odavde se brod mogao vidjeti tek kad bi se pojavio na ulazu u rukavac.

Dok je većina putnika nestrpljivo šetkarala amo-tamo hladeći se šeširima, Natchez se ispružio pod jednim stablom prekrivši šeširom lice. Caleb se učini da mješanac spava, ali on odjednom ustane gipkošću pantere i pride poručniku.

— Brod dolazi.

— Kada?

— Još je daleko. Čuo sam zvižduk, nizvodno.

Caleb kimne, a mješanac se vrati na isto mjesto i ponovo zadrijema.

Prošlo je dvadeset minuta kad je netko drugi razabrao približavanje broda. Bio je to

Hardin, koji pogledom odmah upozori Caleba.

Prošlo je još nekoliko minuta dok je i sam, kroz jednolično zujanje komaraca, čuo teško, ritmičko klopotaње. Tada je na nebu ugledao stup dima oko četvrt milje nizvodno. S broda su zviždanjem najavili skoro pristajanje.

Svi na pristaništu odahnuli su s olakšanjem što će uskoro napustiti blatnu obalu i zaploviti prijatnijom sredinom goleme rijeke. Caleb je njome već putovao, većina iz njegove družine već je vidjela rijeku osim Ollieja, kojem je to bilo prvi put.

Kod Austina, uzvodno od Memphisa, rijeka još nije bila široka kao u svom donjem toku, ali je i šest stotina metara bilo dovoljno da zadivi mladića iz Vermoneta.

Calebu se kao prvo nametnuo zadatak da sazna sve o brodu: kako se njima upravlja, koliko je članova posade, koliko će na njemu biti vojnika, gdje će biti smješteni, kako su naoružani, u kakvom su stanju pripravnosti, koliko je na brodu putnika, ima li tereta?

Svaki rejder znao je svoj zadatak i Caleb ih je toga prvoga poslijepodneva na »Srebrnoj kraljici« rijetko susretao.

Pošto su povećerali ribu i krumpir, Caleb sazove svoje ljude na dogovor iznad bučnoga kotača na krmi koji je pokretao brod brzinom od osam milja na sat.

— Ima mnogo ljudi — počne Stuart izvještavati.

— Lako ćemo s njima — plju-ne Hardin u zapjenjenu vodu koja se u svjetlucavoj brazdi iza njih gubila u noći.

– Mnogi su naoružani. Na brodu su i petorica vojnika. Cheatham je sa svojim ljudima zamijenio petorku koja se bila iskrcala u Austinu.

– I mi smo naoružani! – samouvjereno će Ollie.

– Kaže se da je Pukovnik Colt izjednačio sve ljude – ubaci Brandt.

Caleb potrese glavom.

– Samo djelomično, Wilhelme.

U takvim akcijama bilo je sasvim razumljivo da su se oslovljavali imenima, ne spominjući činove. Prema tome, poručnik Caleb Thorn sada je bio samo Patrick, ili gospodin Patrick Janson.

– Kako to mislite, gospodine Jansone?

– Colt je očito izjednačio ljude što se tiče oružja, ali nije svakoga obdario istom sposobnošću u povlačenju obarača.

Slaganje su izrazili mrmljanjem. Svaki je od njih već toliko puta bio suočen sa smrću da je znao da postoje naizgled blagi, bezopasni momčići koji će vas probušiti olovom prije nego što trepnete, dok će se momčine izbrazdana lica koji koltove nose nisko privezane uz bok pokazati kao kukavice prvoga reda.

Dok je tako »Srebrna kraljica« polako plovila prema jugu, oni su prikupljali obavještenja do kojih su mogli doći. Svaki od sedmorke imao je svoj zadatak. Caleb ih je mirno saslušao jednoga po jednoga, uspoređujući podatke s onim što je sam bio saznao. Pokušao je o situaciji na brodu dobiti jasnu sliku kako bi na temelju toga sastavio plan akcije.

– U redu – reče pošto su se

svi izredali. – Da vidimo što na temelju svega toga možemo uraditi.

Hardin iskesi bijele zube.

– Čini se, Patriče, da je pred nama uhranjeno pile koje valja samo očerupati.

Caleb kimne. Tako se i njemu učinilo u prvi mah. Sve će biti jednostavno ako se budu zadovoljili samo time da brod unište i odmagle. Jer, kojem će od Južnjaka pasti na pamet da pretpostavi takvu akciju! Takva drskost bila je nezamisliva. Zar bi se itko usudio zaći tako duboko u teritorij Konfederacije kako bi se dokopao parobroda na Mississippiju i uništio ga?!

Cheatham i njegovi ljudi u tom pogledu nisu bili ništa bolji. Svoj boravak na brodu shvaćali su više kao prijatan provod nego kao ozbiljan vojni zadatak.

Jedan problem osobito je zabrinjavao Caleba: konji! Njih su ostavili u Austinu da ih pokupe na povratku prilikom povlačenja. Na »Srebrnoj kraljici«, kao uostalom i na većini riječnih parobroda, nije bilo mnogo prostora za prijevoz životinja. A bez Angela i drugih konja Caleb i njegovi ljudi osjećali su se kao ribe na suhom. I zato je sve valjalo planirati tako da se sigurno vrate u пристаниšte Austin i odande konjima u svoj puk.

Govoreći tiho i brzo, pazeći da njihovo okupljanje ne izazove sumnjičavost, Caleb je prstima pokazivao ključna mjesta.

– Kapetan je sada na mostu. Zove se Clifford Haron. Na riječi je proveo cio život.

– Momak toliko loče da bi za tri pedlja mogao sniziti razinu

vode odavde pa sve do New Orleansa — ubaci Rhett Stuart.

— Momčad se sastoji od petnaest momaka — nastavio je Caleb — većinom starijih ljudi. Ima među njima ogrubjelih tipova, no ipak se nadam da nijedan neće zbog kompanije staviti život na kocku. U smjeni obično rade šestorica. Prilikom ukrcavanja i iskrcavanja i u izuzetnim prilikama i više.

— Oni koji ne rade su u potpalublju, baš nama pod nogama — upadne Ollie. — Provjerio sam vrata njihove kabine. Čvrsta su i izvana se lako mogu zatvoriti.

— A Cheatham i njegovi vojnici — reče Caleb. — Oboružani su pištoljima i sabljama.

Natchez dotakne poručniku lakat.

— Kad dođe čas da udarimo, onoga Smallwooda prepustit ćete meni.

— Ako ga se ja prvi ne dočepam — nasmije se Hardin, ali samo nakratko, jer na mjeseci ni opazi odsjaj s noža.

— Rekao sam da je taj Smallwood moj — ponovi Natchez ne povisujući ton, kao da s nekim čavrlja o nevažnim stvarima, o sutrašnjem vremenu na primjer, a ne tome kako će jednom ljudskom stvoru oduzeti život.

— Prestani, Natchez — umiješa se Caleb. — Ako se potučemo međusobno, oni će nas slistiti u hipu. Da zaključimo. Posadu treba zatvoriti, kapetan je pijan a vojnici izgledaju kao da rukama uz jedvite jade mogu naći vlastitu stražnjicu. Što imamo još?

— One mlade dame — reče Hardin. — Kabine su im na pramcu...

— Znam — upadne mu Caleb u riječ. — Šest djevojaka uključujući gospođicu Tyree.

— Čuvaju ih njihovi Crnci...

— I to znam. I zato bi njih najprije trebalo nekako izvabiti i onemogućiti.

— Šteta što ih je samo šest — oneraspoloži se Shuckstein.

Premda su na to reagirali smijehom, Caleb je u riječima maloga lopova iz New Yorka naslutio da se ne šali. I zato će morati pripaziti da u odsutnom trenutku momak odmah ne nasrne na ljepotice.

— Na brodu su i osmorica drugih putnika. Nijedan mi nije upao u oči, a vama?

Nastala je tišina. Caleb je unatoč tami razaznao kako odrečno vrte glavama.

— Ako je tako, sada bi trebalo odlučiti kada ćemo udariti. Saznao sam da su Južnjaci nekoliko milja nizvodno rijeku pregradili preprekom. Trebali bismo je proći sutra u vrijeme doručka.

— Kako ste zamislili našu akciju, Patriče — upita Hardin.

— Bilo bi idealno kad bismo »Damfino« mogli oštetiti na sidrištu i tada se »Kraljicom« ljepo dovesti natrag do Austina i naših konja i ondje je potopiti. Tako bismo neprijatelju uništili dva dragocjena broda. Promet na Mississippiju bio bi praktički obustavljen, niti bi oni više mogli džepove trpati zlatom.

— Nitko ne spominje tovar — oglasi se iz tame Stuart. — Dok sam kartao s dvojicom trgovaca pamuka oni su se raspricali...

— I što su ti rekli — požurivao ga je Caleb.

— Pa... da na brodu ima voj-

ničkih pušaka koje šalju u Memphis na popravak.

Ollie iskrivi usta u znak prezira.

– Samo pokvarene puške...

– Daj mi takvu pušku i dobar alat i za nepun sat bit će takva da će ti raznijeti glavu – otrese se na njega Caleb.

Budući da su pretresli sve po-jedinosti, sastanak je bio završen. Razišli su se, neki odlazeći u kabine a drugi u salun da okušaju sreću u kartama ili da nešto popiju.

„Srebrna kraljica“ je na rijeci među parobrodima bila prava legenda. Bila je to raskošna ploveća palača na kojoj su pjesme pjevale pjevačice „uvezene“ čak iz Pariza. Po stolovima je bilo biranih jela koja su pripremali najbolji kuhari iz evropskih metropola. Za kartaškim stolovima tisuće dolara mijenjale bi vlasnika okretanjem jedne jedine karte.

Na brodu je katkad bilo prostitutki, ali ne sada kad su njime putovale kreposne djevojke iz najuglednijih južnjačkih obitelji. Hrana nije bila loša, ali ni osobita. Caleb je saznao da su djevojke imale posebne kuhare koji su se brinuli da razmažene gospođice ne jedu istu hranu kao običan puk.

Kabine su bile male ali udobne. Budući da svi ležaji nisu bili rasprodani, nije bilo potrebe da u kabinama spavaju po dvojica, čime je Caleb bio više nego zadovoljan. Pre-nda je s tipovima kao što su bili Hardin i ostali znao provoditi dane, pa i tjedne, s olakšanjem je prihvatio tu udobnost.

Držeći se ograde Caleb je upravo htio sići u svoju kabinu

kad primijeti da na palubi nije sam. Do nosnica mu dopre ženski parfem a kroz tamu je nejasno razabrao siluetu, ženski lik naslonjen na ogradu i zagledan u valove široke rijeke.

Uvjeren da pred sobom ima jednu od šest južnjačkih ljepotica, Caleb se diskretno iskašlje. Čuo se uzdah zaprepaštenja a bijela ruka u kojoj je bio rupčić obrubljen čipkom poleti prema napola otvorenim ustima.

– Ispričavam se, madam – nakloni se Caleb duboko – ako sam vas svojim dolaskom uplašio.

– Oh, ne, gospodine! Priznajem da sam bila zanesena ljepotom noći.

– Onda ću se odmah povući da vas ne ometam...

– Ne morate, gospodine... oh, čini se da se još ne poznajemo?

Calebu je nešto nekakvom neobjašnjivom snagom govorilo tko je ta djevojka. Nešto u njezinu glasu bilo mu je poznato.

– Ja sam Patrick Janson, gospođice...

– Tyree. Christabel Tyree. Danas mi je rodendan... a ova-mo sam došla da se ubijem.

VI

– ... da se ubijem!

Zajecavši gorko, Christabel Tyree baci se u zagrljaj čovjeku kojeg nije poznavala, onome koji je bio kriv za smrt njene braće i šurjakinje. Osjetio ju je, onako pripijenu uza njega, kako se trese od grcanja.

– Oh, više se ničemu ne mogu nadati i ne znam zašto da tako živim dalje!

Caleb je tepanjem stade umirivati. Iznenaden neočekivanim priznanjem, u prvi mah nije znao što da uradi.

Najprije ga je zaokupila misao: kako bi bilo jednostavno da je sad digne i preko ograde baci u vodu. Na palubi nije bilo nikoga, a ako bi i viknula, uzvik bi joj bio prigušen udaranjem lopatica velikog kotača na krmu. U tolikim haljinama, odmah bi nestala s površine.

Nešto ga je u tome ipak spriječilo.

Možda je netko ipak vrebao iz tame? Koji član posade koji se popeo na palubu da udahne svježega zraka? Ili kartaš koji se na trenutak odvojio od kartaškog stola.

Ne, rizik nije valjalo preuzeti, premda je napast bila velika.

— Život mi je uništen, gospodine. Moja obitelj, koja je nekoć bila tako sretna, sada je nalik na povorku hodajućih sjena.

— Kako? Zašto? — zanimalo je Caleba.

Odvede je do drvene klupe učvršćene za palubu, zvjerajući pogledom uokolo.

— Oh, gospodine Jansone, ne bih vas time htjela zamarati...

Caleb se ugrize za usnu. Nije mu bilo do toga da tu šupljoglavu djevojku koja je svoje krhko tijelo privila uz njega, sluša kako otvara srce. Priču je ionako znao napamet.

— Ne, gospodice Tyree. Ne vjerujem da tako lijepoj djevojci život može postati tako beznačajan da poželi zauvijek sve odbaciti i spustiti zavjesu svoje životne pozornice.

Poslužio se sladunjavom rječitošću i laskanjem, što bi djevojkama obično prijalo.

— Oh, gospodine Janson, vi i ne znate moj jad!

— Doista ne znam. Nego, prije dopustite da vam ovim rupčićem otarem suze s lica. Od najfinijeg je materijala.

U mislima se časak vrati lešu Amosa Tannera, prerezana grla na okrvavljenoj zemlji.

— Hvala vam. Moram se ispričati...

On podigne ruku nadajući se da će ona u tami razumjeti znak.

— Ni govora, gospodice Tyree. Dužnost svakog džentlmena, a mene, nadam se, ubrajaju među takve, jest da dami pomogne u nevolji. Ako vam ikako mogu pomoći, rado ću vas saslušati.

— Doista? — upita ona s prizvukom neizvjesnosti u glasu.

— Kad vam kažem.

Ona se dvaput usekne u rupčić. Naposljetku se dovoljno pribrala i počela.

— Jeste li ikad čuli za Caleba Thorna, oficira vojske Sjevera?

— Nisam, premda mi se ime odnekud čini poznatim.

— Niti ste čuli za okorjele tipove koji jašu s njim i koje su prozvali »Thornovim rejderima«?

— Ni za njih nisam čuo.

Zatim mu sve ispriča natana-ne, što je potrajalo više od sata.

Kad je ispovijest bila gotova, znao je sve o Christabel Tyree i preživjelim članovima obitelji. O tome kako je oca slomila smrt sina i snahe, kako se opija, što dovodi u opasnost njegov položaj u vojsci. O najstarijem bratu Johnu kojega nema kod kuće već šest mjeseci i o kojemu za sve to vrijeme nemaju glasa.

Rodendansko putovanje bilo je planirano odavno. Otac je insistirao da na nj pode: to će joj odvratiti misli od prazne kuće i soba kojima je odzvanjala samo jeka.

Ali stvari su se samo pogoršale. Prvih dana, pošto su krenuli iz Memphisa, sve je bilo sjajno, i vrijeme i hrana i društvo.

— A onda su me opet obuzele crne misli, gospodine Jansone, i ja sam zaključila da svemu učinim kraj. Pričekat ću da se počnemo vraćati. Onda ću se brzo i tiho prebaciti preko ograde »Srebrne kraljice« i to će biti... oh, to će biti kraj svim mojim mukama.

Premda je u prvi mah bio sklon da djevojci »pomogne« preko ograde, sad je na to gledao drukčijim očima. Prema njoj je osjećao sažaljenje. Braću joj nije žalio, oni su bili vojnici. A kad je netko vojnik, zar mu nije zadatak da ubije što više neprijatelja?

Ali sad je kraj njega bila mlada lijepa djevojka čije je srce tako beznadno bilo obuzeto tugom. Iako je prema prvobitnom planu djevojke odlučio povesti kao taoce, sad ga obuze pomisao da ih poštedi.

Da, možda ih poštedi.

— Gospodice Tyree, uvjeravam vas da svemu jednom dođe kraj pa i najcrnijoj tuzi. — Izgovorivši te riječi odjednom se sjeti majke poginule na Bull Run Creeku. Oči mu se zasuze i on odšeta nekoliko koraka dalje.

— Gospodine Jansone? Što vam je?

— Ništa, gospodice Tyree. Znate, i ja sam u ovom krvavom

ratu izgubio drage i mile, i premda bol popušta... kad se svega sjetim, osjetim kao da netko po staroj rani čeprka iglom. Ipak, svaki put podnosim lakše.

Ustala je da to on nije čuo, prišla mu i ruku stavila na rame. U tami joj je mogao samo nazrijeti lice. Osjetio je stisak njezinih prstiju.

— Da je bar svjetlije da vas bolje mogu vidjeti, gospodine Jansone.

— Zašto, madam?

— Uvjerena sam da imate najljubaznije lice od svih koje sam dosad imala prilike vidjeti.

On se lecne.

— Što vas je navelo na tu pomisao?

— Pa, vaše riječi. Ohrabrile su me, ulile mi nadu...

— Ali, što sam vam zapravo rekao, gotovo ništa.

— Rekli ste mi da je sve prolazno. A to je istina. Vi ste mi otvorili oči, gospodine Jansone, i ja sam vam za to zahvalna iz svega srca.

On se u neprilici osmjehne.

— Ali, zaboga! Ne vidim...

— Zahvalna sam vam za vašu ljubaznost na tom okrutnom svijetu.

Osjetio je na obrazu lak dodir njezinih usana, kao da ga je u letu krilom dotakao leptir. Dok se snašao od iznenadenja, ona je već odlepršala prema stepenicama.

Caleb prstima protrlja obraz i procijedi osmjehujući se:

— Trista mu đavola... tko bi se tome i u snu nadao.

VII

Blokada preko rijeke sastojala se od niza vezanih balvana

vezanih u sredini teškim lancima. Na bovama u sredini rijeke stražarili su vojnici Konfederacije koji bi odvezivanjem lanaca propuštali čamce i brodove.

– Što bi se dogodilo, kapetane Harone, kad bi se brod ove veličine pokušao silom probiti kroz prepreku – pitao je Caleb stojeći kraj oficira na pramcu »Srebrne kraljice«. Caleb je čak i na otvorenom mogao osjetiti zadah viskija oko kapetana Harona, čovjeka koji, unatoč tome, nikada nije bio pijan.

Ali ni trijezan.

Oči su mu bile crvene, a prsti su mu drhtali još od rana jutra. Ali čim bi iz pljoske, s kojom se nikad nije rastajao, povukao nekoliko gutljaja, sve je bilo u najboljem redu i on je bio sposoban upravljati velikim brodom.

– Vi ste Janson, zar ne? – upita umjesto odgovora.

– Da, ja sam.

– Eh pa, gospodine, mogu vam reći da bih »Kraljicom« bez po muke mogao probiti bilo kakvu blokadu, pa i ovaj šašavi most što su sagradili ovi vojnici – i s njome ploviti još cio dan i noć.

Caleb sumnjičavo zavrti glavom.

– Bojim se da bi lanac vraški očešao dno, smrskao kobilicu?

– Pa, donekle imate pravo, kad bi brod imao takvu kobilicu... gospodine Jansone. »Kraljica« je dolje ravna kao Flanaganova žena.

U dugim godinama što ih je proveo na varavim strujama i okukama velike rijeke, kapetan nije izgubio smisao za irski humor.

– Znači, mogla bi se probiti?

Haron se okrene i zapilji u svog sugovornika. Caleb osjeti da je kapetana očito potcijenio. Crvene i vodenaste oči kao da su se odjednom pretvorile u dva ponora ispunjena skrivenom mudrošću.

– Zašto vas sve to zanima, gospodine Jansone? Postavljate čudna pitanja za jednog trgovca. Tako ste se barem predstavili, zar ne?

– Moj posao tiče se samo mene, kapetane. Za obojicu bi bilo najbolje da ostane tako.

Krupni kapetan prasne u smijeh, iz unutarnjeg džepa haljetka izvuče lulu i pripali je. Dok je uvlačio dimove, zaškilji prema Caleb.

– Ako mislite da me prijetnjom možete prisiliti da držim jezik za zubima, gospodine... Jansone – zar ne, tako ste rekli? – onda ste napravili najveću grešku otkako je O'Reilly pokušao pomusti Donegalova jarca. Ne pokušavajte me ni potkupiti.

– Ako vam glava bude dovedena u pitanje? – mirno nabaci Caleb motreći uzvrpoljene vojnike na plovećim bovama.

– Mislite, lako bi me mogao zakačiti metak?

– Pa – slegne Caleb ramenima – i to se može lako dogoditi.

– Svakako. Uostalom, zar to nije sudbina svih nas jadnih grešnika. Sveta Marijo, kao što se kaže u molitvi, budi s nama sada i u času naše smrti. Da niste kojim slučajem katolik, gospodine Jansone?

– Nisam.

– Niste katolik! – Haron za-

mahne lulom. — Niste katolik, ali ni trgovac. Nema mnogo trgovaca s takvim ubitačnim pogledom. Oni su lažovi i varalice, ali nisu ubojice. A što je onda gospodin... Jason? Pirat? A oni drugi?

— Koji drugi? — ote se Caleb.

Kapetan povuče nekoliko dimova.

— Ako me oko ne vara, na brodu ima nekoliko putnika koji nisu ono za što se prikazuju. Nekakvi rvači?! Ne, rvači ne gledaju tako. Što su, dakle?

— Kapetane, ako budete tako i dalje razvezli misli s njima će vam iscuriti i život — reče Caleb s prijetećim prizvukom u glasu. Zabrinula ga je lakoća kojom je pijani mornar prozreo njihove planove.

— A vaše misli i namjere? Upravo se bavim mišlju, gospodine, da ste vi zapravo vojnici. Ne, ne mislim na Južnjake. Mislim na vojnike Unije, dezertere možda ili... jedinice na specijalnom zadatku. Kako ste se samo zainteresirali za mogućnost da »Kraljicom« probijemo blokadu na rijeci! Vraški zanimljivo, gospodine!

— Onaj koji danju sanjari lako se može probuditi mrtav.

Kapetan ga pogleda gotovo sažaljivo.

— Već sam ti rekao, sinko, da me prijetnjama nećeš uplašiti. Naslušao sam se i gorih stvari i još sam živ.

— Kapetane Harone — reče Caleb i nasloni se na ogradu promatrajući kapetana krajikom oka — ocijenio sam vas kao čovjeka kojem je jasna razlika između prijetnje i obećanja.

Haron iz usta izvadi lulu.

— Opazio sam vam smrt u očima čim sam vas ugledao, mišter. Ne tiče me se radi čega ste došli. Brinut ću vlastitu brigu. Ne znam tko ste ni vi ni oni kućini sinovi ni zašto ste se ukrcali na moj brod. Eto, što se mene tiče, možete biti mirni.

Zatim se okrene i htjede otići.

— I vi, kapetane Harone, možete mirno spavati.

Bilo bi jednostavno ubiti Harona, ali Caleb je odjednom prema živcima staroga kapetana počeo osjećati nekakvo neobjašnjivo divljenje. I zato odlučio da svojim o tom razgovoru ne zecne ni riječ.

Da ga je Haron htio izdati i svoje sumnje povjeriti Cheathamu, već bi učinio, kako bi njegove momke pohvatali pojedinačno ne upuštajući se u velik rizik. Ali, on to nije uradio, pa je Caleb mirno mogao povjerovati da mu može vjerovati na riječ.

Za sobom su ostavili blokadu i »Srebrna kraljica« polako se valjala prema jugu. Obale na objema stranama postajale su sve niže a rijeka sve šira.

Vrijeme je i dalje bilo sparno, ali je na palubi, gdje je puhao povjetarac, bilo podnošljivije. Djevojke su se ušetale gornjom palubom izazivajući udivljene poglede muškaraca. Caleb ih je promatrao a kad mu je Christabel Tyree mahnula, uzvratio joj je kimanjem glave. Odjednom mu pride poručnik Cheatham.

— Zar poznajete gospodicu Tyree?

— Poznajem. Imao sam čast da je upoznam na brodu.

— Ne prije.

– Ne, na žalost.
– Vrlo je lijepa i potječe iz ugledne obitelji. Jeste li čuli za tragediju koja se sručila na njezine od početka rata naovamo? Čini se da...

– Čuo sam, gospodine Cheathame – prekine ga Caleb usred rečenice ne žaleći ponovo slušati o svojim neljudskim osobinama.

– Taj čovjek... Thorn...
– ... pravo je čudovište.
– Zvijer...
– ... u ljudskoj spodobi – ubaci Caleb.

– Ništarija...
– ... koja neće izbjeći vješalima – pridometne Hardin koji nije mogao odoljeti a da ne pridonese svoju dozu crnog humora.

– I svi njegovi ljudi – nadoveže oficir Konfederacije potaknut riječima one dvojice.

– Vješanje bi za takva nitkova bila blaga kazna – umiješa se u razgovor Rhett Stuart pridruživši se grupi kraj ograde.

– Dao bih desnu ruku kad bih se mogao dokopati te ništarije – zagrije se Cheatham lupivši tom desnom rukom o ogradu.

– Možda će vam se želja jednoga dana ispuniti – natukne Caleb osjećajući da dosjetkom nije zadovoljan.

Primicao se dan kad će se morati odlučiti na akciju, zauzeti brod te pobiti Cheathama i njegove ljude. Caleb Thorn i njegovi rejderi bili su u takvu poslu u kojem im je svaki zarobljenik smetao.

Nije se začudio pozivu Christabel Tyree da s njom večera. U prvi se mah htio izvući nekakvim izgovorom, ali je nakon

malo razmišljanja ocijenio da mu prihvaćanje ne može nauditi. Budući da joj je već jednom pomogao, sad se nekako osjećao obaveznim da je i dalje podržava u nastojanju da se pomiri sa životom, kakvim-takvim.

»Gospodica Christabel Tyree s osobitim zadovoljstvom poziva gospodina Patrica Jansona na večeru danas u osam uveče.« Pri dnu je žurno nadopisala: »Molim vas, dodite!«

Caleb pročitao pozivnicu i osmjehne se sijedom Crncu koji ju je bio donio.

– Reci gospodici Tyree da sam počašćen njezinim pozivom i da ga prihvaćam sa zadovoljstvom.

Bez po muke je obavijestio svoje ljude da će biti zauzet nekoliko sati. Nije bilo riječi o tome da se bojava iznenađenja ili neočekivanog problema. Hardinu je naredio da drži na oku Harona i da ga odmah obavijesti ako opazi da stari kapetan nešto šapuće s Cheathamom.

Poruku za svoje ljude predao je Samuelu Shucksteinu koji se zavjerenički naceri.

– Nadam se da ćete se vraški dobro provesti, gospodine Jansone. Vi oficiri bez sumnje ste pravi majstori kad treba načeti svježu piletinu.

– Shuckstein! – zagrozi se Caleb.

– Do davola! Zar mislite da na nas ne utječe sve to prenemaganje na gornjoj palubi, pogotovo po ovakvom suncu?!

U poručnikovim očima, zaiskri prijetnja.

– Ako odmah ne zavežeš...

– Što će biti onda? – razgopadi se Shuckstein. – Zar mi-

slite da ste bolji od nas samo zato jer ste oficir? – Njujorški Židov se zajapurio od bijesa a ruka mu je polako klizila prema sakrivenom nožu. – A ako netko zucne onoj bogatoj guski tko ste! Da ste joj ubili dva brata!

– Ma tko joj to rekao, i on će biti ubijen s nama ostalima. – Caleb se jedva obuzdavao da ne plane osjećajući kako mu je ožiljak na licu nabrekao.

– Samo otidite i večerajte s njom. Poslije je povedite u krevet i gurnite joj...

Shuckstein nikad nije vidio šaku koja ga je oborila na koljena. Rukama se prihvatio za trbuh hvatajući otvorenim ustima zrak.

– Ako i dalje budeš brbljao o našem zadatku na ovom brodu, Shuckstein, ubit ću te. Jesi li me razumio?

Odjednom je spazio bljesak čelika, zamahnuo nogom i njujorškom lopovu nož izbacio iz ruke. Zatim ga je brzim pokretom noge gurnuo u stranu, a drugom nogom Shucksteinu stao na ruku prikovavši ga za palubu. Izvukavši Le Mat i prislonivši cijev drzniku na lice snažno povuče. Iz brazgotine šikne krv.

– Ovim ti mogu raznijeti glavu – zareži prijeteći prebacivši svu težinu na nogu kojom je pritisnuo protivnikove prste, tako da je Shuckstein razjapio usta jedva zatamljujući krik boli. – Budi miran i nikad više ne pokušavaj nešto slično. Jesi li me razumio?

Uzalud je čekao odgovor. Crne oči isijavale su mržnju.

Caleb povuče palcem kokot i

cijev prisloni nemoćnom čovjeku na usta.

– Ponavljam, jesi li me razumio?

Još onemoćao od udarca u želudac, vojnik je jedva lanuo:

– Da.

– To je već bolje. Povučesh li ikad više na mene nož, ubit ću te kao nesnosnu muhu. Upamti to, za svoje dobro. Sada ustani i prenesi ostalima moju poruku. Diži se!

Osovivši se s mukom na noge, mali Židov ne reče ništa. Sagne se i pokupi nož. Caleb ga je zamišljeno promatrao dok se nije izgubio u tami.

Znao je da će od sada morati paziti da ga netko ne iznenadi s leđa.

VIII

„Po tvojoj uniformi vidim

da si vojnik,

To je rekao kad sam polako

prošetao,

Sjedni kraj mene i ja ću ti

ispričati svoju priču,

Ja sam samo običan vojnik i znam

da ću umrijeti.

Dok je prolazio palubom na večeru s Christabel Tyree, Caleb se morao probijati kroz gužvu. Okupljeni oko Ollieja Bella slušali su ga kako, zabačene glave, pjeva tužnu staru pjesmu. Među slušaocima Caleb prepozna Cheathama i trojicu njegovih ljudi, a malo po strani spazi i kapetana Harona.

Sijedi Crnac uzme pruženi šešir i uvede ga u kabinu u kojoj je sve blistalo od raskoši. To ga navede na pomisao da su Tyreeovi bogati i više negoli je slutio, kad su u stanju iznajmiti toliko prostora na parobrodu,

osigurati toliku služinčad i hrane za višednevni izlet.

Drugih djevojaka nije bilo u kabini premda Caleb nije promakao visok hihot iza vrata na drugom kraju kabine.

Ispred njega je bio stolić s izrezbarenim lišćem i pticama, a na njem čist bijeli stolnjak. S njega je blistalo srebrno posuđe kao i sa zlatna svjećnjaka u sredini.

– Gospojca Tyree će uskoro doći, gospodine Jansone – reče stari sluga koji se nećujno kretao na mekim papučama očito većim nekoliko brojeva.

U nedoumici da li da sjedne, Caleb odšeta k otvorenom prozoru i zagleda se kroz mrežicu protiv komaraca. Ugledao je zlatno svjetlucanje svjetala dok su promicali kraj male naseobine na istočnoj obali.

Još jedan dan, obuzmu ga misli, i oni će stići na pristanište iznad Memphisa. Tada će stupiti u akciju.

Na pokrajnjem stoliću bilo je nekoliko knjiga. Caleb uzme jednu i primijeti fini uvez i zlatotisak na hrptu. Otvari je nasumce i ustanovi da je riječ o zbirci pjesama. Poezija mu nikad ništa nije značila. Majka mu je nekoć čitala pjesmice, što mu se činilo dosadnim i glupim.

Zacijelo je riječ o sentimentalnim glupostima kojima se kljukaju zaljubljene djevojke i bljedoliki mladići koji ginu od ljubavi poput nastrijeljenih srndaća. Kad je za ledima čuo korake, odloži knjigu i okrene se.

U haljini od bijele svile, čvrsto stisnutoj u struku, Christabel

Tyree doimala se vrlo privlačno.

– Sviđa li vam se poezija, gospodine Jansone? – upita ona i pride bliže pružajući mu ruku.

Caleb se sagne i poljubi joj prste.

– Ne, gospodice Tyree. Moram priznati da me ne privlači.

– Zacijelo vas više zanimaju pustolovni romani, zar ne? – propitkivala je ona dalje sjedajući u udoban naslonjač.

– Ni to. Ne čitam mnogo.

– To je žalosno – snuždi se djevojka. – Čitanje otvara duh, gospodine Jansone. Nego, kako se još zovete?

– Patrick.

– A vi mene zovite Christabel.

On klimne. Pitao se je li tu haljinu, koja joj je tako isticala grudi, prerasla. Možda je bila napravljena dok je bila mlada. Njoj ne promače njegov pogled i ona porumeni. Opazio je i to da pod svilenom haljinom ne nosi ništa. Od uzbuđenja su joj naglo iskočili vršci bradavica i poput trešanja napeli tkaninu na grudima.

– Da sjednemo... za stol, gospodine... – odmah se ispravi – ...Patriče? Neka nas posluže, Bendigo!

U kabinu je ušao Crnac i primivši naređenje, odmah izide.

– Zacijelo je u vašoj službi već mnogo godina – propitkivao se Caleb. Odgovor ga i nije toliko zanimao, ali nečim je valjalo potratiti vrijeme.

– Bendigo je moj rob – reče ona naglasivši posljednju riječ – otkako ga se sjećam. Roden

je na jednoj od naših plantaža i oduvijek je s nama.

— Vjerojatno će i umrijeti kao rob.

Na njezinu lijepom licu pojavio se izraz radoznalosti.

— Da niste i vi, Patriče, zagovornik ukidanja ropstva?

— Naprotiv, Christabel — reče Caleb govoreći zapravo istinu. Oduvijek je smatrao da je po prirodnom redu stvari Crncima mjesto na dnu a bijelcima na samom vrhu. On nije prišao vojsci Unije zato kako bi doprinio oslobođenju gomile glupih Crnaca nego da osveti majčinu smrt.

— Drago mi je što to čujem. Uostalom, zašto da oslobodimo Bendiga? Umro bi slomljena srca poput kakve odane životinje koju tjeraš od kuće pošto je u njoj provela svoj nadasve koristan život.

U tom času uđe Bendigo noseći veliku srebrnu posudu s juhom. Strpljivo je sačekao da Caleb odvede Christabel k stolu, zatim iz zdjele kutljačom nalije u dvije manje zdjelice tekućinu žutozelene boje.

— Što je to, Bendigo? — upita djevojka gledajući zdjelu. Je li kratkovidna ili se pravi važna, pomisli Caleb.

— Kornjača, gospojice Tyree — dostojanstveno odvrati Crnac.

Caleb nikad prije nije kušao juhu od kornjače i sad je okusom bio razočaran. Juha je bila premasna i s neprijatnim okusom koji bi poslije dugo ostao u ustima. Ali, ipak je posrkao sve do dna vodeći pri tom tričav razgovor.

Christabel je pokušala saznati uglavnom nešto više o njego-

vima, o njihovu mjestu u najvišoj društvenoj klasi, ali je on sve njezine pokušaje vješto izbjegao natuknuvši nešto o nekakvoj mračnoj, romantičnoj tajni vezanoj za njegovo rođenje.

— Htjela bih vidjeti što više svijeta, gospodine Jansone... odnosno Patriče. Jučer, kad mi nije bilo ni do čega, činilo mi se da me nikakva iskra više ne bi mogla potaći na kakvu aktivnost. Ali vi ste me razuvjerali i ukazali na ludost mog postupka.

— Drago mi je što sam se u pravo vrijeme našao na pravom mjestu — odvrati Caleb zakupljen nečim drugim.

Ovu bi djevojku lako mogao odvesti u krevet. Još iste večeri. Zgrabiti je i odnijeti u kabinu za spavanje, koja je zasigurno kraj ove večeri u kojoj su večerali. Tamo bi u tami vodili ljubav dok bi se brod polako valjao prema dalekom moru.

— Kad bih samo znala o čemu razmišljate, Patriče — prene ga njezin glas iz razmišljanja.

— Nisam vas dobro...

— Lice vam je ozario takav osmijeh kakav u vas još nisam vidjela.

Iz neprilike ga je izvukao Bendigo, koji je ponovo ušao u kabinu da počisti stol i donese nova jela i vino posluženo u visokim kristalnim čašama.

Jelo je bilo izvrsno, i dok je s pilećeg pečenja polako skidao bijelo meso, zamisli kako s djevojke koja mu je sjedila sučelice polako skida haljinu, pa nekoliko podsuknji. Zatim mu se u misli na ukaže gola i on, obuzet

strašću, bijesno zarine nož u komad kruha.

– Prija li vam? – upita ona.

– Izvrsno je, Christabel.

Sad je u mislima prelazio preko njezinih grudi i ravna trbuha, lijevao vino, zatim ga jezikom počeo lizati, sve niže...

Odbio je puding što ga je Bendigo donio i ona učini isto. Ali je zatražio da ga Crnac uz kavu posluži rakijom.

– Laku noć, Bendigo – reče Christabel.

– Hoćete li da pričekam i otpratim gospodina Jansona, gospođice Tyree?

– Ne.

– Ali vaš otac..!

– Rekla sam ne!

– Ali on je izričito upozorio..!

– Bendigo! – Obrazi su joj se zarumenjeli od srdžbe.

– Još nisi prestar za bičevanje zbog neposlušnosti. Razmisli o tome!

– Da, madam – reče Crnac otežući kao da je još nešto htio reći.

Je li Crnac nekom posebnom vidovitošću naslutio što ovaj visoki, lijepi muškarac kani uraditi s njegovom gospodaricom? Ali, vrata su se naposljetku zatvorila.

– Oh, ti nesretni Crnci! – pokušava se ona ispričati. – Sve je to utjecaj Sjevernjaka i njihovih prokletih novotarija. Oprostite mi zbog mojih neprikladnih riječi.

Caleb se nasmije. Zašto se ispričavala. Novotarije su doista bile proklete. Da nije bilo njih, taj krvavi rat ne bi izbilo i svima bi bilo uštedeno mnogo nedaća i žrtava.

Neko su vrijeme u tišini polako srkali rakiju.

– Patriče?

– Da?

– Smijem li va nešto upitati?

– Naravno.

Ona odmahne glavom kao da predomišlja.

– Ne, ne smijem...

– Zašto?

– Još se premalo poznajemo.

– Obećavam da vam neću zamjeriti.

– Pa, razmišljam zauzima li u vašem srcu svoje mjesto već koja zgodna mlada dama?

On joj uzvratil osmijehom.

– Nijedna. Već mjesecima.

Kao da je to bio podstrek njezinoj radoznalosti.

– Ali, već ste bili zaljubljeni, Patriče? Zaključujem to po izrazu tuge na vašem licu.

– Bio sam. Ali rana je odavno zaliječena. Malo je nedostajalo da se ne oženim. Tada... mi je sudbina uzela voljenu i sad je već dvije godine prekrivena travom.

– Od nesreće ste se zacijelo oporavili?

– Vrijeme sve liječi, Christabel, ali ona mi ipak nedostaje i nakon toliko vremena. Kada padne lišće, poslije i snijeg. Pa i onda kad mi ništa posebno ne potakne uspomene, misli mi polete k njoj.

Dok je ona bila uvjerena da on govori o pokojnoj dragani, Calebove uspomene odnosile se na majku.

– Patriče! – glas joj je bio malo promukao a kosa se rasplela. U kabini je bilo paklenski vruće i njezino lice već je bilo orošeno znojem.

– Bilo bi vrijeme da se povučem, Christabel?

Balo je to više pitanje nego odluka. Oboje je to znalo.

– Možda... osim...

Tišina se oteгла, bremenita napetošću.

– ...osim ako što?

– Osim ako hoćete... ostati sa mnom malo duže. Druge djevojke zacijelo su se već povukle na spavanje a i posluga.

– Znači, nitko nas neće ometati. Nitko vam neće pohrliti u pomoć ako se odlučim da vas napadnem i uzmem ovu ogrlicu.

Ustao je s namješteno podrugljivim osmijehom na usnama. Djevojka se nasmijula dobroćušali i također je ustala hvatajući rukama ogrlicu oko vrata.

– Oh, gospodine – prihvatila je igru – vi niste nikakav džentlmen.

– A vi, madam, niste nikakva dama kad nekoga toliko možete izložiti iskušenju.

Polako joj pride i ona mu se odjednom nađe u rukama. Caleb su inače više privlačile zrele žene. Nezrelost neiskusnih djevojaka bila mu je ispod dostojanstva. Jednoć je nekom svom prijatelju u Washingtonu rekao da je u ljubavnoj igri iskustvo žene nezamjenljivo.

Ali Christabel Tyree bila je poseban slučaj.

Dok su im se usne spojile, osjetio je nemiran vršak njezina jezika. Prstima mu je obuhvatila plavokosu glavu i privukla ga niže, k sebi. Caleb osjeti kako strast obuzima i njega.

– Oh, Patriče, dragi...! – tepala mu je sva uzdrhtala dok ga je drugom rukom milovala po ledima, pa niže, preko bokova...

Caleb je toliko bio opijen sladostrašćem da je na trenutak

zaboravio da putuje pod lažnim imenom i u čudu se zapitao kome to ona govori.

– Premili moj... preslatki...!

– gugutala je djevojka ponosna ljubavnim žarom – odnesi me na krevet i pouči kako da budem žena.

Premda ga je misao na zadatak koji mu predstoji na trenutak obuzdala, Caleb nije mogao odoljeti iskušenju. Digao je djevojku čudeći se koliko je laka i, gurnuvši nogom vrata, unio je u malu kabinu u kojoj je bio širok krevet, a preko njega prekrivač, svileni jastuk i svijetloplava spavaćica s čipkom oko vrata.

– Da, moj dragi...!

Položio ju je na krevet, zatim se i sam počeo svlačiti. Ona ga je s kreveta ushićeno promatrala.

– Zar ćeš me doista obljubiti, Patriče? Jedva da povjerujem. Kakav prekrasan kraj roden-danskih svečanosti!

Calebu se časak ukaže slika Hectora Tyreea kojem je obilato krvarilo iz smrtonosne rane i njegove žene slomljena vrata. Oboje nepomični i ispruženi na snijegu. Odmah osjeti kako mu ljubavni žar jenjava.

No, hoćeš li se konačno svući? – nukala ga je pripita djevojka.

Dok se svlačio zurila je u njega netremice, obješene donje vilice, nesvjesno dodirujući prstima grudi.

Kad je bio go-golcat, ona ustane pride mu, zagrli ga i čvrsto poljubi požudno prelazeći rukama po njegovom tijelu.

– Budi pažljiv...!

I on nju stade milovati i u jednom trenutku ona vrisne. Caleb

se poboja da će ih čuti djevojke u susjednoj kabini, ali ga bojazan brzo mine. To ionako ne bi ništa mijenjalo na stvari.

Zatim je baci na krevet...

Kad je nakon nekog vremena napuštao kabinu, a na blijedom istočnom obzoru već je svitalo, Caleb se upita: Što je time zapravo dobio?

Je li to bila pobjeda?

Tko je dobio a tko izgubio?

IX

Za stolom u kutu saluna sjedili su samo Calebovi rejderi. U sredini je bila poluprazna boca. A pred Shucksteinom još jedna, gotovo prazna. Caleb nije bio među njima. U svojoj je kabini čistio »dragoona« i Le Mata. Vlažan zrak nad rijekom mogao je oružju naškoditi, a kad dođe vrijeme da se krene u akciju i zauzme »Srebrna kraljica«, greške bi se mogle platiti životima. Trebalo je da prema planu stignu u pristanište Memphisa u kasno poslijepodne.

Plan je već bio razrađen i Caleb je prepustio Hardinu da na sastanku još jednom razmotre sve pojedinosti i eventualne probleme. Nije mogao znati da će mali njujorški lopov iskoristiti priliku kako bi dao oduška bijesu.

— On tamo okida ljepoticu a nama govori mrtav-hladan da druge mačke ostavimo na miru. Kako, tobože, ratujemo s muškarcima, ne sa ženama.

— Shuckstein! — opomene ga Jubal.

I naredniku je bilo teško. I on bi rado dio mržnje iskalio na tim djevojkama, ali je znao da Caleb u svojim odlukama obič-

no ne griješi. I zato, ako je Caleb zabranio svako silovanje, tako će i biti. Ali Samuel Shuckstein je bio pijan i ratoboran i on nije znao kako da ga obuzda. Tuču u salunu nije smio izazvati, jer bi se ljutitom Samuelu u bijesu moglo omaći nešto što bi im ugrozilo predstojeću akciju. Samo da se Caleb što prije pojavi i sam sredi galamdžiju.

— Sve bi ih valjalo povaliti na leđa — rogoborio je Shuckstein užarena pogleda. — A ako nam nije do talaca, jednostavno ćemo im prerezati grkljane i leševe baciti preko ograde.

— Imat ćemo i bez njih dosta krvava posla — pokuša ga urazumiti Hardin.

— Nekoliko žrtava više-manje, vrlo važno — ustrajao je niski lopov pri svome.

Brandt zavrti svojom velikom glavom.

— Ja mislim ovako... Caleb nas je posljednjih mjeseci vodio bez greške i ja ostajem uz njega.

Shucksteinove oči odražavale su prezir.

— Ako tako misliš, Wilhelme, onda si usrana kukavica. Došlo je vrijeme da se vidi tko ima tri čiste reći što misli.

— Baš tako — mirno reče Caleb koji je tiho ušao u salun i čuo posljednji dio prepirke.

Shuckstein se poput munje nade na nogama. U ruci mu bljesne nož.

— Zar te nisam upozorio što će ti se dogoditi ako još ikad na mene povučesh nož? — zareži Caleb proklinjući u sebi novu opasnost njihovim planovima.

Na sreću, salun je bio prazan. Uto Caleb kroz vrata ugleda Cheathama, koji ga pozdravi.

On mu uzvрати osmijehom, zabrinut mogućim razvojem događaja. Ako oficir Konfederacije sada uđe, prepirku neće moći okončati u nekoliko riječi.

— Htio si čuti što mislim, vojniče — reče Caleb mirno. — Odloži nož ili ću te ustrijeliti poput šugava psa.

Nije povukao vlastiti pištolj. Samo je protivniku netremice piljio u oči, razmišljajući o tome koliko je brz u bacanju noža. Budući da ga je Shuckstein već imao u ruci, teško je bilo ocijeniti tko bi pobijedio.

Caleb se sjeti vojnika Chrisa kojeg je sreo u jednom vojnom logoru. Jednom se povela riječ o tome tko je brži. Sve se izrodilo usvađu i naposljetku je nekakav revolveraš Wikkes izazvao Chrisa. Koltom protiv noža.

Wikkesa su zakopali ondje gdje je pao proboden Chrisovim nožem.

Mogao je pretpostaviti da je i Shuckstein brz.

— Odloži ga, vojniče! — mirno je ponovio poručnik osjećajući kako su mu se dlanovi orosili znojem. Za stolom se nitko nije pomakao. Bili su od onog soja koji odmah ne priskače u pomoć oficiru. Ako Caleb sam sredi Shucksteina, zadobit će još veće poštovanje. Ako ^u tome ne uspije, nije kao oficir bio dorastao zadatku.

— Rekao sam da nije pravedno — žestio se bivši njujorški lopov gurajući nož u korice.

— Što nije pravedno? — upita Caleb upirući pogled svojih prodornih sivih očiju u Shucksteina. — To što sam spavao s gospodicom Tyree?

Calebu je bilo jasno da nije bilo vremena za okolišanje. Problem je valjalo riješiti odmah jer im je Memphis već bio na domaku, i ubrzo će uslijediti akcija.

Iz Shucksteinova pogleda lako se moglo razabrati da ne popušta, da se vraški zainatio.

— Jasno! Vi to radite a nama ste rekli da ne smijemo. Je li to u redu?

— To nije isto. Riječ je o velikoj razlici.

— O kakvoj razlici?

— Gospodica Tyree je sa mnom legla u krevet dobrovoljno, a ti pričaš o silovanju, Shuckstein.

Mali lopov se prezirno naceri.

— Ja tu ne vidim veliku razliku. Sve su one iste, pristanu kad-tad.

— Eh, u tom se ne slažemo — reče Caleb. — Ako ti to ne uviđaš, nema smisla da ti išta dokazujem. Htio ne htio, morat ćeš postupiti onako kako ti ja kažem.

— Pa makar ti otežala... — naruga se Ollie, ali se zaustavi usred rečenice.

— Debela svinjo! — zareži Shuckstein i ponovo se maši za nož.

Sad je Caleb bio dovoljno blizu. Svom snagom dohvatio je Shucksteina šakom po glavi iza desnoga uha. Tamnooki čovjek odletio je pod stol i zamalo ga srušio.

— Stanite! — odjekne im za leđima. — Što se to do đavola, događa? Zar taj malecki izaziva neprilike, gospodine Jansone?

Caleb odgovori ne okrećući glave.

— Ne, gospodine poručniče. Momak se očito previše nacvr-

cao, više nego što može podnijeti. Kad se valjano istrijezni, sve će opet biti u najboljem redu.

— Tu ga ne biste smjeli ostaviti. Strašno je neuredno i prljavo. Uostalom, stižemo.

— Stižemo! — zblene se Caleb. — Zar već?

— Tako je. Već za pet minuta pristat ćemo uz drugi parobrod. Kapetan Haron nije tratio vrijeme.

Svi za stolom pogledali su Caleba. Loše su proračunali vrijeme i sada je cijeli pothvat bio doveden u pitanje. A Shuckstein je omamljen ležao na podu.

Situacija je bila više nego kritična.

Caleb si kažiprstom počeo nos oporavljajući se od nemile vijesti. Kako se toliki propust mogao dogoditi. Bili su opskrbljeni geografskim kartama, pa ipak... Mississippi je često mijenjao korita, pogotovo nakon teških kiša. Nikle bi nove obale a stare bi iščezle kao da ih nikad nije ni bilo.

— Znači, uskoro ćemo pristati?

— Da — potvrdi poručnik Konfederacije. — Ja sam svoje ljude već postrojio da budu spremni kad bude trebalo napustiti brod.

Shuckstein se već počeo pridizati. Pomagao mu je Ollie Bell. Cheatham s omalovaženjem pokaže na njega i reče:

— Ako mislite da bezobraznom momku treba dati dobru lekciju, pozvat ću svoje ljude i oni će ga naučiti redu.

— Ne, hvala — odbije Caleb ponudu. — Uvjeren sam da je momak već shvatio što smije a

što ne smije. Ne bih vas više htio zadržavati.

Cheatham ga pozdravi oštro lupivši petama.

— Vi ste pravi džentlemen, gospodine Jansone. Bila mi je čast što smo se upoznali. Ako se, na nesreću, ponovno ne sret-nemo u Memphisu, uvjeravam vas da neću tek tako zaboraviti ovaj susret.

Caleb mu uzvрати ljubaznim osmijehom.

— Nadam se da ćemo se jednom sresti, gospodine Cheathame.

I ja se nadam. — Zatim se poručnik okrene ostalim rejderima i nakloni. — Zbogom, gospodo!

Čim je otišao, Caleb se nagne naprijed.

— Prokletstvo! Ovome se nismo nadali! Čini se da su nas događaji iznenadili.

U Hardinovim očima bljesne prkos.

— Zašto da čekamo? Predimo na drugi brod i zauzmimo ga!

Caleb zaniječe glavom.

— „Damfino“ je drukčiji. Uostalom, prema planu je utvrđeno da se ovim brodom vratimo na pristanište Austin. Brandt će se pobrinuti za strojare. Vi ostali, već prema potrebi.

— Što ćemo s posadom? — zanimalo je Hardina koji se još nije uspio oporaviti od iznenađenja.

— I putnicima? — ubaci Brandt.

— Kao što je dogovoreno, ti, Natchez i Shuckstein povest ćete brigu o putnicima. Zatvorite ih u kabine i ustrijelite svakoga tko bude pružio otpor.

— A žene? — natukne njujorški lopov zvjerajući krajičkom oka prema Caleb.

Voda rejdera ošine ga pogledom.

— Već sam rekao da se ženama ništa ne smije dogoditi. Ali ako budu ugrozile naš plan, valja ih onemogućiti, pa i ubiti, ako bude potrebno.

Zatim se okrene ostalima.

— Vas dvojica, Ollie i Stuart, preuzimate posadu. Nas dvojica, naredniče, pobrinut ćemo se za vojnike a poslije i za kapetana. Zacijelo je na mostu. Podimo!

Pristanište je bilo pusto osim nekolicine Crnaca i besposličara koji su se muvali oko koliba na samoj obali. S »Damfina«, koji je bio prljaviji brod od »Kraljice« podizao se stup dima. Brod je očito bio spreman da zaplovi uzvodno.

Caleb zatrepće očima zirkajući prema žarkom popodnevnom svjetlu osjećajući kako se na svaki izložbeni dio njegova mesa spuštaju rojevi komaraca. Cheatham i južnjački vojnici, poredani uz ogradu i očiju uperenih prema brodu, uz koji su pristajali, bili su okrenuti leđima. Pristajanje je zaokupilo i druge putnike s broda.

S mosta je odjeknulo zvono i Caleb je mogao vidjeti Harona kako se naginje i procjenjuje sve manje udaljenost između dva parobroda.

Ako im se posreći, razmišljao je Caleb, brzo će preuzeti kontrolu nad brodom, prebaciti se na »Damfino« i zapaliti ga, zatim umaći rijekom prema sjeveru ne strahujući da bi im mogla nauditi kakva potjera. Kroz barijeru preko rijeke će se probiti,

brod nasukati negdje blizu pristaništa Austina, dokopati se konja i odmagliti.

— Naredniče! Provjerite jesu li svi na svojim mjestima.

Stajao je u sjeni ovratka s rukama položenim na drške pištolja. Šest metaka u koltu i lemat bit će dovoljno za svakoga koji bude toliko lud da mu se suprotstavi.

Prošlo je još nekoliko minuta i već su gotovo pristali uz gat, kad Caleb kraj sebe osjeti Hardina, tihog poput sjene.

— Sve je spremno, poručniče. Hoćemo li?

Lice mu je bilo ozareno životinjskim zadovoljstvom, unaprijed uživajući u tome kako će ubiti petoricu vojnika u sivim uniformama. Ubijanje mu je pružalo najveći životni užitak, bilo koga i bilo gdje, koristeći svaku pogodnu priliku.

Caleb iz korica polako izvuče oba pištolja a Hardin se povede za njegovim primjerom.

— Prvi koji bude pokušao povući kolt dobit će metak u čelo! — zaprijeti se Caleb.

Znao je da će gotovo svaki vojnici, suočen s takvom situacijom, učiniti baš to. Neka pokuša makar jedan...

Okrenuli su se kao jedan i zablenuli najprije u hladne sive oči zatim u upereno oružje kojeg su cijevi u njih zjapile kao prazni grobovi. Caleb im nije znao imena, nije se ni potrudio da ih sazna i upamti. Samo je sasvim slijeva prepoznao Smallwooda.

— Što do...?

— Nemoj!

Ali trojica ga nisu poslušala. Smallwood je stajao kao ukopan, ruke su mu visjele, a u oči-

ma se ogledao užas. Odjednom je shvatio da bi to za njega mogao biti kraj rata.

I Cheatham je bio previše zatečen i uplašen a da bi išta poduzeo.

Dva najstarija vojnika sasvim zdesna mašili su se koltova pokušavajući ih nespretno izvući iz korica. Caleb se zviždukom naruga njihovoj gluposti i triput opali iz »dragoon« čuvajući silnu razornu moć le mata za krajnju nuždu.

Prvi je metak pogodio visokog plavokosog vojnika u trbuh tako da se savio kao kakav dvorjanin na kraljevskom banketu. Caleb je i ljevicom pucao dobro, ali ni upola tako točno kao desnicom. Drugi metak pogodi čovjeka u glavu.

Drugi vojnik, pogođen trećim metkom, poleti natraške prema ogradi kao da ga je kopitom tresnula mazga. Rukama se instinktivno prihvati za ranu kao da će tako spasiti život, ali metak mu se bio previše zario u pluća. Usta je razjapio u pokušaju da poviče od bola i zaprepaštenja, ali mu se grlo napuni krvlju i on samo zakrklja, gušeći se i krvareći po palubi. Caleb je znao da na ranjenika nije potrebno trošiti drugi metak. Premda bi mogao još poživjeti nekoliko minuta, smrti nikako nije mogao izbjeći.

Hardin je opalio dva puta, zatim jedanput. Prvim je metkom pogodio svoga protivnika u rame i zavitlao ga oko osi sve dok se nije presavio preko ograde kao da boluje od morske bolesti. Drugim ga je metkom pogodio u leđa i zacijelo pogodio u srce. Čovjek je tre-

snuo na palubu, nogama zastrugao po daskama a prstima se grčevito pokušao pridići. Čovjek je bio mrtav.

Pokazao je na čovjeka kojeg je Caleb teško ranio i koji ih je, ležeći, sada promatrao dok mu je na usta izbijala krvava pjena a disanje postajalo sve teže. Oči su mu se zamaglile kao da je napokon shvatio misterij vlastita umiranja.

— On nam više neće dodijavati.

— Dopustite da se osiguram protiv bilo kakva iznenađenja, gospodine.

Hardin je iz iskustva znao da umirući pokatkad mogu povući pištolj i opaliti. Caleb mu kimne.

Narednikov »dragoon« sijeve ne i četvrti put a barutni dim prokulja na cijev. Ranjenik se trgne, zatim se sruši na lice.

Cheatham je sve to promatrao bez riječi. Naposljetku se pribrao i prozborio:

— On vas je oslovio »gospodine«. Znači da ste oficir!

— Poručniče, sad nije vrijeme za upoznavanje — otrese se na nj Caleb. — Bacite pištolje i dignite ruke ako hoćete ostati na životu!

— Uradite kao što kaže — uzvrpoljio se Smallwood, nervozno prelazeći pogledom s Caleba na Hardina.

Iza njih se netko oglasi povikom. U tišini nakon pucnjave Natchezov se glas doimao neobično glasno.

— Imamo ih, gospodine Thorn! Imamo ih sve!

Cheatham je upravo otkopčavao opasač o kojem mu je visio kolt. Zaustavio se usred pokreta razrogačenih očiju i opuštenih

usta. U očima mu se ogledalo zaprepaštenje i nevjerica.

— Kako...? On vas je nazvao... Thorn?!

— Bože! — zavapi Smallwood.

— U redu — okrene se Caleb Natchezu. — Držite ih na oku i javite mi kad budete spremni za drugi dio akcije. Jeste li me razumjeli?

— Svakako, gospodine — reče mješanac i izgubi se u unutrašnjosti broda.

Caleb od dvojice vojnika u sivim uniformama nije očekivao nikakvih neprilika. Bilo je očito da je Smallwood kukavica, pogotovo suočen s četiri uperena kolta, a Cheatham nije davao dojam čovjeka koji bi bio spreman umrijeti herojskom smrću.

Osim ako nije budala.

Na palubi se ponovo pojavi Natchez.

— Brandt je zarobio strojare, gospodine.

— U redu.

Mješanac uperi pogled svojih prodornih crnih očiju u Smallwooda.

— Njega ćete prepustiti meni, gospodine — reče s prizvukom u glasu koji vojniku Konfederacije nije obećavao ništa dobro.

— O tome ću ja odlučiti, vojniče! — poviče Caleb proklinjući u sebi mješančevu upornost.

— Ne, on mora biti moj — ustajao je Natchez upirući prst u čovjeka koji ga je bio povrijedio i učinio smrtnim neprijateljem.

Visoki vojnik problijedi i pripije se uz ogradu kao da mu ona može pružiti zaštitu.

— Nemojte me dati njemu, gospodine — promuca s uža-

som u očima. — Čuo sam što svi Indijanci urade čestitim ljudima kojih se dokopaju.

— Tebe među takve ne ubrajamo, kopile jedno! — naceri se Hardin prezirno. — Prema tome, ničega se ne moraš bojati.

— On je moj! — zaurla mješanac.

— Nije! — odvrati mu Caleb, užarena pogleda.

Pogled mu je privukao kape-tan, koji je sve promatrao s mosta. Do sad su Hardin i Caleb već morali završiti taj dio »posla« i posvetiti se drugom dijelu: preuzimanju potpune kontrole nad »Srebrnom kraljicom«. A zatim je bilo na redu uništenje »Damfina«, pri čemu su Natchez i Shuckstein trebali biti glavni izvršitelji plana.

— Molim vas — cvilio je Smallwood sad već na koljenima.

Hardin se okrene mješancu i htjede mu narediti da se čisti s palube. I Caleb ga pogleda motreći zarobljenika samo krajičkom oka.

Tada se odjednom istodobno dogodilo nekoliko stvari.

Natchez strelovito podigne ruku, zatim je povuče unatrag, kao da će snažno udariti bičem. Ali na bljedom suncu nešto je bljesnulo. Oštrica noža.

Caleb je već dopola digao ruku da ustrijeli mješanca, ali se još kolebao. To bi moglo ugroziti njihov ne baš zavidan položaj.

Hardin je već zaustio da nešto poviče, nekakvo upozorenje ili opomenu, ali se predomisli svjestan da će pokrenuti događaji ići svojim tokom bez obzira na njegov povik, Smallwood za-

stenje. Bilo mu je jasno da će teško izbjeći sudbini.

A Cheatham?

On je odabrao ovaj trenutak da se dokaže kao heroj.

Ili kao budala.

Obuzet nejasnim porivom da zarobljenika spasi smrti od Natchezova noža, Caleb se okrene Smallwoodu, ali prekasno.

Nije čuo kako je oružje pro-hujalo, ali Natchezova ruka, kao i obično, nije promašila cilj. Drška noža, omotana navoštenom uzicom iznanada se pojavila s jedne strane vojnikova vrata a da se jedva išta čulo. Vojnik na koljenima uzdahne i rukom htjede izvući nož, ali mu je on presjekao arteriju. Krv je šiknula iz rane.

— Bože...! — zakrklja Južnjak. — To je kraj...

Glas mu sasvim zamre, glava klone i on se sruši na lice.

— Ništarijo Thorne...!

Lica izobličena u masku bezgranične mržnje, Cheatham, željan svoga herojskog udjela u nesmiljenom obračunu, maši se za kolt, podigne ga i nanišani u Caleba. Zaokupljen Smallwoodovom smrću i Natchezovom pobunom, Caleb je reagirao sporije nego inače. A Hardin je upravo odvrćao pogled s izraza trijumfa na mješančevu licu.

Da je znao samo malo bolje obuzdati svoj bijes, Cheatham bi našao zadovoljštinu u zakašnjelom izrazu heroizma i kako-tako spasio vojničku čast. Ali prokleti su mu bili spori a ruka neodlučna dok je u njoj grčevito stiskao kolt.

Odjeknulo je zaglušujući glasno i Caleb osjeti kako mu je

metak očešao ruku.

Južnjak ga je promašio sa samo dva metra!

No i to se događalo lošim strijelcima i ljudima slabih živaca, znao je Caleb iz iskustva.

Kroz dim, kao u kakvom snu, Caleb je vidio oficira kako ponovo zateže kokot teškog pištolja držeći ga drugom rukom za cijev.

Brzim i skladnim pokretom, koji je imao prilike vježbati i upotrijebiti u bezbroj prilika, Caleb palcem povuče kokot le mata i opali.

Na takvoj razdaljini, s takvim oružjem, ne bi promašio ni najgori strijalac.

Iz široke cijevi, u koju se mogao ugurati prst, je prasnulo i iz nje se razletjela sačma na svom smrtonosnom putu.

Caleb je osjetio uobičajni trzaj, zatim otpuhne dim da vidi što je ostalo od poručnika vojske Konfederacije dok je natraške silovito bio bačen preko ograde u rijeku.

Učinak je na tako maloj razdaljini bio strašan. Od cijelog oficirovog lica ostala je krvava kaša mesa i kostiju, a iz te stravične krvave mase, poput niza bijelih bisera, isticali su se zubi.

Dok je tijelo padalo u vodu nije se čuo nikakav krik.

Cheatham je stekao malo slave.

Ali je zato umro nesvakidašnjom smrću.

X

— No, kapetane?

Na licu kapetana »Srebrne kraljice«, koji je prizor promatrao sa svog mosta, nije se odražavao nikakav osjećaj.

— Preuzimam ovaj brod u

ime vojske Unije. Ja sam poručnik Caleb Thorn a moji ljudi nadziru sva ključna mjesta na brodu.

– To vam vjerujem, gospodine Thorn. Sjećate li se kad sam vam u razgovoru natuknuo da imate ubilački pogled. Slutnje su mi se obistinile. Kako ste samo brzo i nemilosrdno obavili svoj posao i moju lijepu palubu pretvorili u klaonicu.

– Hoćete li odvesti ovaj brod onamo kamo vam budemo rekli?

Kapetan nakrivi glavu i zaškilji.

– S koltom prislonjenim uz glavu?

– Ne. Ili ću vas ubiti ili ćete mi dati riječ da ćete raditi po našim uputama.

– Još mi se živi, gospodine Thorn. Ili, da vas odsad zovem – kapetane Thorn?

Caleb se okrene Harbinu i naredi mu tiho.

– Popni se na most i pripazi da bez neprimjetnosti pristane uz obalu. Ja ću vam se pridružiti čim obidem putnike i članove posade.

Dok je pogledom pratio krupnog čovjeka kako se stepeništem od hrastovine penje na most, Caleb pažljivo nabije Le Mat odmičući se od krvave ločke na palubi.

– Kapetane!

– Da?

Moj će vas narednik obavijestiti o onome što od vas očekujemo. Bilo bi mi drago kad biste uradili kako vam bude rekao.

Krupni Irac prebaci lulu u drugi kraj ustiju.

– A meni bi bilo drago kad bi vas i vašu bandu ubojica pro-

gutao pakao, gdje vam je i mjesto.

Caleb mu se osmjehne, zatim krene u obilazak zarobljenog broda kako bi se uvjerio da je sve proteklo po planu.

I proteklo je, manje-više.

Brandt je zaključao strojare, a kao opomenu ostalima, glavnom je strojaru prosvirao metak kroz rame.

Ollie Bell sjedio je pred zatvorenim vratima kabine za posadu i nešto si pjevušio u bradu. U drvenim vratima bila je rupa od metka koji je momcima htio pokazati da se ne šali i da će zarobljenicima biti bolje da se prepuste sudbini nego da zano-vijetaju lupanjem o vrata.

– Rhatt je otišao pomoći Harbinu, gospodine – izvijestio je široko se osmjehujući, očito zadovoljan obavljenim poslom. U jednoj je ruci držao kolt a u drugoj veliki komad šunke.

– Jeste li vidjeli Natcheza i Shucksteina?

– Nisam, gospodine.

– Jeste li čuli nešto?

– Ni riječ, gospodine.

– I dalje stražarite – reče Caleb i zaputi se prema dijelu broda u kojem su njih dvojica trebali zatvoriti putnike i djevojke.

Znajući opasku narav te dvojice, Caleba ne bi iznenadio da je zatekao pokolj, leševe u lokvama krvi. Zapravo, za muškarce i nije bilo toliko zabrinut. Oni su odabrali da putuju po pobunjenom Jugu, znači, bili su svjesni rizika kojem su se izložili. Njegova je majka jednoga popodneva otišla na piknik samo nekoliko milja od kuće i poginula od neprijateljske grana-

te. Zašto bi prema tim ljudima imao sažaljenja?

— Ne bi trebalo... — uhvatio se da izgovara glasno.

— Tako je? — oglasi se netko iza vrata.

Prijatelj, vojniče, to sam ja, poručnik Thorn. Je li sve proteklo u redu?

Osjeti se nelagodno pri pomisli kakvu idealnu metu pruža u mračnom hodniku — tamna silueta prema svijetloj pozadini. A Shuckstein mu zacijelo još nije oprostio! Ta netrpeljivost mogla bi se otegnuti dane i dane.

— Mogli ste biti malo brži i tiši, gospodine — rugao se mali vojnik. — Malo je nedostajalo da ne završite s metkom u trbuhu. Tko bi onda vjerovao jadnom Samuelu Shucksteinu? — Je li sve proteklo u redu? — nestrpljivo ponovi poručnik.

— Sve je proteklo po planu, kao podmazano. Ja i mješanac natrpali smo ih u kabinu kao sardine u kutiju. Istina, dame su se malo uzvrpoljile, ali nijednoj nije nanijeto zlo. Gospodica Tyree je upitala tko nam je vođa.

Caleb je prečuo bezobrazan prizvuk u vojnikovu glasu. Radoznalost je ipak nadjačala.

— Zna li već?

— Zar vam se činim tako ludim, gospodine? — iskesi se Shuckstein. — I ja i mješanac znamo da postoji vrijeme kad valja govoriti a i vrijeme kad je dobro držati jezik za zubima. Časti mi! Uostalom, vi ste me tome naučili, gospodine.

— U redu. Neka i dalje budu zatvoreni. Kad budemo noću na sigurnom, primaknut ćemo se obali i pustiti ih.

— Zar sve?

— Sve!

Dok su pristajali uz „Damfino“, gotovo svi su s njega već bili odmaglili. Budući da Caleb i njegovi ljudi nisu bili u uniformama, nitko na njih nije pucao. Nekoliko glasova ipak je iz zaklona tražilo da im se objasni što se to događa.

— Zacijelo znate da će vas objesiti kao špijuna ako vas uhvate u civilnom odijelu, gospodine Thorn.

Poručnik se osmijehne starom kapetanu, koji je pušio svoju smrdljivu lulu. Ovaj put iz nje ga, začudo, nije izbijao karakterističan zadah viskija.

— Koliko mi je poznato, kapetane, Južnjacima neće biti potrebna nikakva isprika da mene i moje ljude objese na najbliža stabla. „Thornovi rejderi“ nisu baš dobrodošli među jedinicama vojske Konfederacije.

— Danas sam se uvjerio i zašto, gospodine Thorn. Čovjek ubijen nožem nije bio oboružan i molio je za život, na koljenima.

— I sami znate, kapetane, da ništa nije savršeno u tom našem svijetu. Ne bih htio braniti Natcheza, ali je on imao jak razlog da mrzi toga čovjeka.

— Nema smisla raspredati o logici s jednim ubojicom, Thorne. Recite mi što treba da uradim. Ja ću vas poslušati, ali od mene ne očekujte da ću vas zbog ovoga što sam danas doživio ikad zavoljeti.

— Hrabro ste to rekli... i mudro, kapetane. Pristanite uz onaj brod da ga moji momci zapale. Zatim ćemo svom brzinom prema Austinu. Nadam se da više neće biti ubijanja.

— Zar doista vjerujete da ćete nakon svega ovoga izvući čita-

vu kožu? – snebivao se kapetan. – Stvarno, u to ste uvjereni! Pedesetak milja od svojih jedinica!

Caleb se osmjehne.

– Zar će se usuditi pripucati na brod s tako dragocjenim tovarom, kapetane? Odgovorite ako možete.

Stari kapetan ljutito zavrti glavom.

– Vi ste pravi vrag, Thorne – raspali se Haron stisnuvši lulu tako čvrsto zubima da se Caleb pobojavao za njezinu sudbinu.

– Lakše s tom lulom, kapetane, inače ćete je pregristi nadvoje.

– Radije bih vas pregrizao nadvoje, da znate! – otkreše Haron, okrene se demonstrativno i nagne nad ogradu kako bi mogao ocijeniti koliko su se primakli drugom parobrodu.

Nakon pola sata jedva se moglo zaključiti da se na brodu dogodila kakva značajna promjena. Mrtvace su preko palube bacili u mirnu vodu pristaništa, a Caleb je dvojici mornara naredio da operu krvlju uprljanu plalubu pošto se prije toga uvjerio da nijedan od njih nije naoružan.

Natchez i Stuart prenijeli su na »Damfino« nekoliko posuda petroleja i izlili ga po palubi. Također su sjekirama isjekli namještaj u salonu te otvorili vrata i prozore kako bi se požar što prije razbuktao.

Nedostajalo je samo da netko pripali.

Podigao se vjetar zanoseći visok stup dima što se uzdizao iz dimnjaka »srebrne kraljice«. Caleb pogleda na sat.

– Vrijeme je da krenemo, na-

redniče. Kažite Stuartu da pripali.

– Gospodine – reče narednik – vi ćete ostati ovdje i držati na oku kapetana?

– Tako je. Premda nam je kapetan Haron dao riječ da će uraditi sve što mu budemo naredili i premda vjerujem da je čovjek od riječi.

Nije bilo sasvim sigurno da je kapetan čuo njihov razgovor. Čuli su ga samo kako nešto mrmlja u bradu očito izražavajući prezir.

Hardin je visio na stepenicama »Kraljice«, spreman da skoči na palubu »Damfina« kad li Calebovu pažnju privuče nešto na rubu šume, u pravcu grada Memphisa.

Južnjačka konjica!

Nije bilo nikakve sumnje. Galopirali su prema brodovima udaljeni petsto metara. Njihove sive uniforme jasno su se mogle raspoznati kroz prašinu koju su podizali.

Brzo je valjalo donijeti pravu odluku. Premda je vruće želio razoriti drugi brod, Caleb nije bio spreman da pri tome žrtvuje svoje ljude. »Kraljicom« će jednostavno probiti blokadu na rijeci i samim tim izazvati dosta pometnje u štabu Južnjaka.

– Naredniče!

Hardin se zaustavi, pogleda prema poručniku. S mjesta na kojem je bio nije mogao vidjeti konjanike.

– Vratite se, odmah! Pozovite i Stuarda! Brzo, inače smo izgubljeni.

Hardin je časak gledao s neodumicom u očima, zatim se popeo na »Damfino« i pozvao Rhetta.

– Dolazi njihova konjica! –

urlao je Caleb požurujući Harbina. — Ovdje će biti za nekoliko minuta!

— Najbolje da se predate, poručniče — reče Haron držeći rukama kormilo. — Začas će biti ovdje.

— Neće!

Brzo iz korica povuče mat i zaprijeti se.

— Krenimo, kapetane! Otisnite se od obale?

Uzvodno od Memphisa Mississippi je širok oko četvrt milje i Caleb nije strahovao da bi mu umorni jahači na toj udaljenosti mogli nauditi pušćanom vantom.

— Ali ja...

— Nisam raspoložen da tražim vrijeme na irska oklijevala, kapetane. Ustrijelit ću vas ovdje gdje sad stojite. Neće biti nikakvog brojanja do tri i sličnih gluposti.

Haron ga je neko vrijeme uporno gledao u oči. Caleb palcem povuče natrag kolt.

— Dao sam riječ, poručniče. Dakle, u sredinu rijeke!

— Da, i to što brže. Zazviždite!

Sirenom su upozorili Harbina i Stuarda da se brzo vrate, inače će ostati na »Damfinu«.

Na palubi je bilo nekoliko posuda s petrolejom i Caleb poviče Ollieju, koji je dotad čuvao posadu, da ih prevrne na drveni gat. Vojnik izvrši naređenje i gusta tekućina prolje se po dascima.

Narednik i Rhett najzad su se pojavili na jednom ulazu u podpalublje i potrčali prema brodu spremnom za polazak. Veliki kotač počeo se okretati miješajući zapjenjenu vodu i polako se odmićući od »Demfina«. Kad

su ova dvojica dotrčala do ograde, udaljenost je već bila veća od metra.

— Skačite! — zaurla Ollie.

Iza njih je kroz otvore na palubi, kao iz samoga pakla, prokuljao gust dim između kojeg su se mogli nazrijeti narančasti plameni jezičci. Caleb se nije naročito obradovao tome što su i u oskudici vremena ipak uspjeli potpaliti požar na brodu. Znao je da će neprijateljski konjanici imati dovoljno vremena da ga ugase. Pa ipak, i to je bilo nešto. Neprijatelju su nanijeli novu štetu a neko su vrijeme zadali i posla, što je bjeguncima bilo i te kako važno.

— Ollie! Bacaj upaljenu baklju na gat!

Debeli momak se oglasi radosnim povikom i skoči na noge iznenadujuće lako za svoju težinu.

— Znači, kanite ih zadržati vatrom? — upita Haron okrećući kormilo kako bi pramac »Srebrne kraljice« što više odmakao od gorućeg broda.

— Samo ću im malo otežati posao — odgovori Caleb gledajući kako Harbin i Stuart preskaču na palubu »Kraljice«.

— »Damfino« je brži. Ako nas pojure...

— Ostavimo po strani to »ako« — naroguši se Caleb. — Ako pričekate da se dogodi to »možda« ili »ako«, nećemo se oдавде nikad pomaći!

Dok je »Kraljica« polako odmicala od pristaništa, s obale su se povremeno čuli pucnji. Jedan je metak otkinuo iverje s mosta ni pedalj daleko od mjesta na kojem je stajao Caleb. On se na opasnost nije obazirao zaokupljen onim što je radio Ollie.

Debeli vojnik je upalio jednu baklju i njome zavitlao zrakom kao bi se brže razbukovala.

— Brzo! — požurivao ga je poručnik.

Konjanici su već ujahali na gat na kojem je bilo i oboružanih civila. Za pola minute bit će izloženi jakoj vatri, pomisli Caleb.

Dim što se dizao s »Damfina« bio je gust zatvarajući im vidik prema kopnu. Premda se kotač s lopaticama okretao svom brzinom, Caleb se činilo da su se jedva pomakli s mjesta. Od pristaništa se nisu udaljili ni dvadesetak metara.

— Zaustavite ih! — naredi Caleb Harbinu i Stuartu.

Njih dvojica su mu se odmah pridružila pa su utroje žestokom paljbom iz koltova obasuli Južnjake. Tako je Ollieju pružena prilika da se zaleti do ograde, zavitla i baci goruću baklju na pristanište.

Calebu se kroz gustu dimnu zavjesu u prvi mah činilo da će baklja pasti prekratko, ali je Ollie imao snažnu ruku i baklja je pala na na pravo mjesto. Drvene daske odmah su planule.

Jahači su već bili na gatu. Neki na konjima a drugi pješke. Nagli bljesak i dim pod kopitama jahača izazvali su pometnju. Čuo se vrisak i kletve, zatim je netko bučnuo u vodu a uplašeni konji uspaničeno su zabubnjali kopitama po gorućim daskama.

— Vraški znate svoj posao, bez greške — reče kapetan s prizvukom divljenja u glasu. — Nisam čuo takvo čavrljanje otako je stara McGintujeva koza zubima dohvatila dugačke gaće Janet Fogarty.

— Bolje da pripazite na kormilo — odrešito će Caleb. — S toliko vode pri ruci ubrzo će ugasiti požar na pristaništu, zatim i na »Damfinu«. Hej, momci, raspalite po južnjačkoj patroli! Stuarthe! Poslužite se puškama one trojice vojnika. Unesite među one na gatu što veću pometnju!

Dim s gata izmiješao se s onim koji se dizao s »Damfina«. Dimna zavjesa sprečavala je neprijatelja da se dobro vide pa je većina metaka bila ispaljena nasumce. Sa obale se čuo i hrpav glas čovjeka koji je zacijelo pokušavao unijeti više reda u svoje uzdrmane redove. Preplašeni konji i uskomešani ljudi, sve se to pretvorilo u isprepleteno klupko obavijeno dimom.

Zatim su s broda ugledali čovjeka koji je zacijelo svom dužinom bio pao u vatru. Ustao je, ruke podigao prema nebu kao kakav poludjeli prorok. Čuli su tu veliku baklju kako pišti od boli.

— Skači, čovječe! — zaurla Haron.

Ali, jadnik zacijelo više nije vidio rijeku, ni dva koraka dalje. Još jednom je očajnički jauknuo i stropoštao se na goruće daske.

»Srebrna kraljica« već se pedesetak metara udaljila od obale i polako se okretala prije nego što se zaputi uzvodno prema sjeveru.

Prema pristaništu Austin, konjima... i prema svojim!

Na palubi ispod mosta pojavi se Hardin i izvijesti da je dalje sve u najboljem redu. Posada, putnici i strojari, svi su se vladali srazmjerno dobro.

S obale su još po njima puca-

li, ali sad je dim bio tako gust da je većina metaka bila ispaljena nasumce.

— Punom parom, kapetane!

Haron još jednom baci pogled na prizor uništenja. Leševi južnjačkih vojnika malo su se zanjihali na valovima što ih je podigla »Kraljica«.

— Zaista vam pristaje nadimak koji su vam prišili, Thorne — izusti kapetan nabirući obrve — Ubilačko kopile!

XI

S obzirom na brzinu broda i brojne zavoje. Calebu je bilo jasno da će vijest o njihovom potphvatu brže od njih putovati uzvodno. Ali, putovat će i vijest da su na brodu djevojke. Premda mu nije bilo nakraj pameti da ih vodi sve do sjevernjačkih položaja, shvatio je da ih ne smije pustiti prije negoli prijeđu barijeru na rijeci i primaknu se Austinu.

Što se pak tiče posade i putnika, njih bi valjalo pustiti što prije kako bi svoje ljude oslobodio dužnosti da ih čuvaju.

Ostatak dana brod je polako plovio protiv struje. Kapetan Haron je protestirao što se od strojeva i kotla tražilo previše, ali u Caleba nije nailazio na razumijevanje. Poručnik je na umu imao samo jedno: da brodom probije lanac balvana prebačen preko Mississippija.

— Prije nekoliko dana ste rekli da vam je svejedno — reče Caleb kad su u sumrak on i kapetan, sami na mostu, promatrali obalu kako im polako promiče pred očima.

— Možda sam pogriješio, gospodine Thorn. Predugo sam na »Srebrnoj kraljici« a da se ne bih

sažalio nad onim što kanite uraditi.

— To će biti dostojan završetak stare otmjene dame.

Kapetan ga pogleda iskosa i zubima čvršće zagriže u lulu.

— Da, s oštećenim dnom, zatim nasukanom na obalu s palubom još natopljenom krvlju nedužnih ljudi!

— Nedužnih! Ne pričajte mi o nedužnosti i krivnji, kapetane. Bili su vojnici i ubijeni su u borbi s drugim vojnicima. I ja bih vama mogao dosta toga ispričati o ubijanju nevinih ljudi. Držite taj svoj prokleti jezik za zubima ako već nemate što bolje reći.

Zatim je sišao s mosta zovući Hardina da ga zamijeni. Već se skoro zanoćilo i uskoro će morati postaviti straže. Sve zarobljenike sada su strpali u veliku kabinu na pramcu broda i bio je dovoljan jedan čovjek da ih čuva. Wilhelm Brandt stražario je pred vratima strojarnice.

— Kako je? — upita ga Caleb prolazeći.

Plavokosi dugonja se naceri i prstom pokaže prema vratima.

— Mirni su kao bubice.

Budući da je plovidba bila sigurna, nije bilo potrebno da itko od posade bude na palubi, pa je Caleb Natcheza, Shucksteina i Ollieja Bella poslao u kabine za spavanje. Oni će preuzeti stražu poslije ponoći.

Srdit što se ponova otvorila rana prozrokovana majčinom smrću, Caleb odšeta do pramca i zagleda se u svjetla na zapadnoj obali.

Koliko su daleko doprle glasine o događajima u pristaništu Memphis-a?

Dosad su zacijelo već ugasili vatru na pristaništu i na »Damfinu«, a oficiru konjaničke patrola trebat će najmanje sat vremena da o svemu izvijesti pretpostavljene u

Memphisu. S obzirom na brzinu kojom su se kretali, još su imali prednost od nekoliko sati. Sad je rijeka bila šira i ravnija od ikoje obalne ceste, što im je svakako išlo u korist.

Tada mu misli zaokupi njegov komandant, Patrick Janson, oficir čijim bi se imenom poslužio u akcijama.

Koliko je duboko pao! Nesreća može svakoga srozati vrlo nisko, ali način na koji se potpukovnik Janson ponovo pokušavao pridružiti, grčevito se hvatajući prstima, uporno i bezobzirno...

Najprije ga je slomila sinova smrt, zatim je ženino samoubojstvo bilo zadnji čavao u lijesu njegova očaja. Caleb se pitao: sprema li se potpukovnik podnijeti ostavku i povući u osamu? Tamo će se vjerojatno ugledati na pokojnu ženu, odati se piću dok sasvim ne otupavi i dok jedino rješenje za njega ne bude smrt.

Caleb je snagom očajnika priželjkivao da potpukovnik Janson umre. Tek tada će on moći naprijed, tek tada će na određeni način biti slobodan. Ali u Jansonovoj duši kipjelo je od mržnje prema njemu. Činilo se da on jedini smisao života nalazi u Calebovim patnjama, i dokle god bude poručnik živ, i Janson će se grčevito držati te jedine utjehe što ga je držala na životu.

U razmišljanju ga prekinu koraci na stepeništu. Na njima se pojavi Rhett Stuart s koltom u ruci.

– Poručniče Thorn?

– Što je, vojniče?

Nizak vojnik je otezao s odgovorom.

– Riječ je o jednoj od dama, gospodine.

– O kojoj?

– O gospodici Tyree, gospodine.

– Što, do đavola, hoće?

– Ovaj... – oklijevao je Stuart grickajući usnu.

– No, da čujem... – oštro naredi Caleb.

– Kaže da s vama hoće razgovarati.

– Sa mnom!

– Rekla je... s oficirom.

Caleb napući usne i nabere čelo.

– Što mislite... zna li ona tko smo mi, Stuarthe? Je li joj itko išta rekao?

Čovjek se opet našao u neprilici.

– Pa... ne vjerujem da joj je itko išta zucnuo...

– Nego?

– Ali me ne bi iznenadilo da je nekako ipak saznala.

– U redu, odvedi je u koju od manjih kabina, u istom hodniku u kojem su bili vojnici. Jeste li me razumjeli?

– Svakako gospodine. – Zatim mu se u pogledu pojavi izraz – Kako bi bilo da...

– Neće biti potrebno. Slutim kako se mlada dama osjeća pa ću se pripaziti.

– Ako vam bude potrebna pomoć, ili bilo što drugo, gospodine, ja sam tu blizu, kod zaključanih vrata.

– Vrlo dobro. Nego...

– Izvolite, gospodine?

– Recite muškim putnicima da ćemo ih iskrcati još u zoru prije polaska.

– Bacit ćemo ih u vodu! -- oduševi se vojnik.

– Ne, do vraga! Usidrit ćemo se blizu istočne obale. Ujutro ćemo ih pustiti da skoče u vodu i otplivaju na obalu.

– A ako koji ne bude znao plivati, gospodine?

– Dat ćemo mu kakav komad drveta da se za njega drži. A sada mi dovedite gospodicu Tyree.

U hodniku je bilo tamno i Caleb se zaustavio da upali svjetiljku od

mjedi koja se njihala o kuki na stropu. Bilo mu je od samoga početka jasno da ga taj susret neće mimoići i sad je od toga strahovao. Uzalud ga je pokušavao potisnuti varavom nadom da će se u posljednji čas umiješati sudbina i osloboditi ga nemile dužnosti da se s djevojkom suoči.

Sudbina je u sve to ionako uvelike umiješala svoje prste. Zar nije ona dovela Christabel Tyree na »Srebrnu kraljicu«. Nije li već u tome bio očit mig sudbine. Calebu je preostalo i drugo, jednostavnije rješenje: mogao je odbiti da s njom razgovara. Ali to bi bilo kukavički i ne bi odgovaralo njegovu karakteru.

Stajao je pored kreveta u maloj kabini kad je Stuart pokucao na vrata.

– Dovedite mladu damu, vojniče – naredi.

– Ovdje je.

Christabel Tyree ude. Bila je odjevena u dugačku svijetloplavu haljinu s kratkim rukavima. Oko vrata je imala šal iste boje.

– Znači, vi ste Caleb Thorn? – upita mirnim, ravnodušnim glasom.

– Da, ja sam.

– Što da vam kažem, gospodine Thorn? To sam i slutila čim se pronio glas da ste vi i vaši koljači zauzeli brod.

– Gospodice Tyree. Saslušajte me prije nego što nastavite.

– Izvolite.

Kabina je bila nedovoljno osvijetljena. Caleb požali što nije upalio svjetlo. On je bio okrenut prozoru pa mu je ona mogla vidjeti lice, a njezino je bilo u dubokoj sjeni.

– Kada sam krenuo na ovaj zadatak, nisam imao pojma da ću vas zateći na brodu.

– Zar da vam povjerujem? – u

glasu joj je osjetio prizvuk prezira.

– To je istina, vjerovali vi ili ne. Ali ja sam vojnik, i to što sam vas zatekao na brodu nimalo nije utjecalo na događaje. Ni onaj susret na palubi kad smo se upoznali.

– Onomad kad ste mi spasili život – nasmejala se gorko i lice odvratila u stranu. – Upravo vi, od tolikih drugih muškaraca!

– Zar bi vam bilo milije da nisam naišao? Da vam nisam uvjerio u besmislenost vaše odluke? Da vam nisam spasio život?

– Ja... ne znam – zamucala je u neprilici. – Zaista ne znam, gospodine Thorn.

– Da se onda slučajno nisam zatekao na palubi, sada ne biste bili preda mnoom ovako lijepa i poželjna. Ribe bi vam već zacijelo ispile oči a trbuh bi vam bio naduven kao u svake utopljene žabe.

– Da sam i malo naslutila da vas fizički privlačim, uvjeravam vas da bih s lica noktima istrigla meso i unakazila se...

– Ne biste!

– Bih!

– Zašto, zaboga, Christabel? Ono što se dogodilo između naših obitelji djelo je sudbine, nešto što nam je nametnuto izvana...

– Djelo sudbine, kažete! – djevojka samo što nije briznula u plač.

– Da, sudbine, i to iste one koja me je navela da budem umiješan u smrt triju članova vaše obitelji u ovom krvavom ratu. Možda me ta ista sudbina dovela i na ovaj brod da vam spasim život.

– Oh, gospodine Thorn!

– Christabel! – zakoračio je prema njoj duboko ganut njezinim očajem.

– Ne dotičite me se – ustuknula je korak – ili ću se ubiti prvom prilikom koja mi se bude ukazala.

– Naniželi biste mi veliku bol,

Christabel. Nije mi nakraj pameti da se branim. Ono što je među nama nosim duboko u srcu.

Glas joj se odjednom smekša, i ona zaplače. Gotovo nečujno, tresući ramenima. On joj pride da je utješi.

– Ne, Calebe Thorne. Dalje od mene! Vi ste me upropastili!

– Zaboga...

– Uzeli ste mi djevičanstvo... i tako uništili sve izgleda da se udam.

Caleb potrese glavom. U ovoj djevojci naslutio je dulje slojeve, neke je i razumio. Nije bila poput podatljivih djevojaka s kojima je dotada imao posla. Ne, Christabel Tyree bila je drukčija. Sad ga je mrzila iz dna duše, za što je također imao opravdanje.

– Želim da znate da ću dokle god budem živa mrziti i sam spomen na vaše ime.

– Da li zbog zla što sam ga nanio vašima – upita Caleb željan da je privije u naručaj, ali istodobno znajući da je tako nešto neizvedivo.

– I zbog onoga što ste uradili meni.

– Spasio sam vam život, Christabel. Je li u tome toliko zla?

– Nije riječ o tome.

– Nego o čemu?

– Dobro znate...

– Znam samo to da sam vas sreo i zavolio. Prepustili ste mi se dobrovoljno. Zar sam mogao odoljeti iskušenju?

– Ne pričajte o ljubavi.

Znači, to je bilo posrijedi!

– Eto vam zauzvrat, za vašu ljubav! – povikala je i pljunula mu u lice tako da je na obrazu osjetio toplinu njezine pljuvačke.

Stajao je kao ukopan, sklopljenih očiju. Čuo je kako je tresnula vratima.

Ali prije negoli je to učinila na

obrazu je osjetio još nešto.

Lak dodir usana.

XII

Ujutro su pustili putnike gurnuvši ih preko ograde »Srebrne kraljice« u vodu, uz samu muljevitom obalu velike rijeke. Caleb se u prvi mah pobojavao da će se od njih utopiti jer je mulj bio dublji nego što je pretpostavljao. Utonuli su preko glave zalamatavši rukama nad glasom, ali se uskoro ispostavilo da muljevita voda većini nije dosezala mnogo više od struka.

Dok su se južnjački džentlmeni koprcali u mulju pokušavajući se dokopati obale, Calebovi ljudi su njihove nevolje popratili grohotnim smijehom i podrugljivim upadicama. Neki su čak i pripucali kraj njih dok su nesretnici posrćući i padajući pohnitali prema spasonosnoj obali.

– Kako bi bilo da krenemo, kapetane? – naredi Caleb prelazeći pogledom po širokom vodenom prostranstvu.

Dokle je stigla potjera, zaokupi ga pitanje?

Čekaju li ih već na obje obale i, kad budu pokušali pristati, hoće li jurišati na brod?

Zacijelo neće, zaključio, dokle god djevojke budu s njima.

Ollie je sjedio na palubi s puškom prebačenom preko noge i pjevao nekakvu otužnu baladu. Južnjaci su se konačno domogli obale i psovali sve u šesnaest. Caleb je promatrao dok su po kapetanovu naređenju mornari dizali sidro, zatim ga je čuo kako onima u strojarnici naređuje da krenu. Kotač na krmi se polako počeo okretati bacajući lopaticama zapjenjenu vodu, i brod zaplovi prema sredini rijeke.

Prema Calebovu proračunu trebalo je da još jednom usidreni pre-

noće kraj obale prije negoli se zapute na zadnji dio puta do Austina. Putovanje će biti brže nego do sada, natjerat će riječnu ljepoticu da da sve od sebe, putovat će od zore do mraka.

Prvi znak o tome da je vijest o njihovu pothvatu putovala obalom ugledali su kasnog prijepodneva: tri čamca po sredini rijeke puna vojnika u sivim uniformama.

– Odbor za doček – poviče Jubal Hadin. – Da pripucamo, gospodine?

– Ne, izvjesili su bijelu zastavu – reče kapetan Haron pokazujući na nešto blijedo i lepršavo iznad prvo-ga čamca.

– Usporite! Budite spremni da ubrzate ako nas pokušaju iznenaditi kakvim trikom. Bez mnogo mudrovanja! Hardine, probudite one koji spavaju!

Uskoro su se svi našli na palubi s puškama u rukama osim Brandta, koji je stražario pred strojarnicom i Natcheza koji je pazio na djevojke i ostatak posade.

Polako su se primicali čamcima, svi poredani uz ogradu i spremni odbiti svaki pokušaj zauzimanja broda. Caleb se te opasnosti i nije bojao. Južnjaci neće biti tako ludi da se nezaštićeni pokušaju popeti na mnogo viši brod.

– Stanite!

Caleb poprati naredenje podrugljivim osmijehom.

– Ovaj oficirčić vraški je odvažan. Kani nas zaustaviti tim igračkama.

– Stanite ili ću narediti svojim ljudima da otvore vatru – vikao je nadobudni oficir nesvjestan opasnosti kojoj je bio izložen.

– Zaustavite brod, kapetane – zapovijedi Caleb. – Porazgovarat ću s tim poduzetnim momcima.

Trudeći se da brod zadrži u struji,

Haron ga naposljetku zaustavi a Caleb ode na pramac i nagne se dolje prema čamcima.

– Vi ste Thorn – poviče mladić svježica lica u uniformi poručnika vojske Unije. U desnoj ruci držao je sablju a lijevom se držao za klupu kako bi u zaljuljanom čamcu kako-tako održao ravnotežu.

– Ja sam, sinko – odvrati Caleb.

– Zar si nas naumio zaustaviti s tim bockalom za svinje?

Ljudi na »Srebrnoj kraljici« prasnuli su u grohotan smijeh a Stuart upita dubokim glasom:

– Mogu ga pogoditi baš u usta, gospodine. Smijem li?

– Ne. Hoću saznati što su zapravo naumili. Svakako ćemo ih upozoriti na nezavidan položaj djevoja-ka.

Mladi poručnik u čamcu pokušao je unijeti u glas više odlučnosti.

– Ako kraj nas i prodete, drugi će vas svakako zaustaviti.

– Znam, mladiću, i upravo se pitam koliko ste svi vi dolje željni smrti?

Bilo je više nego očito da su se neprijateljski vojnici osjećali nelagodno kraj velikog broda, koji je kapetan jedva jedvice obuzdavao usred jake struje.

– Ja se ne bojim smrti – junačio se mladi Južnjak.

– A vaši ljudi, pogledajte im lica!

Caleb je znao iz iskustva koliko su starim ogrubjelim ratnicima mrski oficiri-novajlije željni slave.

– Ne preostaje vam drugo nego da nam predate brod i zarobljenike – povikao je mladić zamahnuvši sabljom tako žestoko da je zamalo prevrnuo čamac.

Od smijeha koji je nastao Caleb je jedva čuo vlastite riječi. Hardin se zagrcio od smijeha.

– Baš smo sretni... što nam ti de-

speradosi nude da izvučemo čitavu kožu, hahaha...!

– Poslušajte me, mladiću – poviče Caleb kad se smijeh malo stišao.

– Izvijestite svoje pretpostavljene da je brod u mojim rukama, a na njemu su mlade dame, vaše zemljakinje. Zadržat ću i brod i djevojke. Svatko tko nas bude pokušao zaustaviti, umrijet će.

– Vi ste kukavica, Thorne! Čujete li me? Kažem vam da ste prokleta kukavica.

– Za takve riječi ubio sam boljih ljudi od vas, momče – poviče Caleb s prijetnjom u glasu.

– Spreman sam da se s vama ogledam bilo gdje...

– Svakako. Budale slične vama izgaraju od želje da što prije otprhnu na onaj svijet.

– Ako nam predate brod, imat ćete pravično suđenje – obratio se mladi poručnik Calebom ljudima.

– Na konju i s omčom oko vrata, momče – poviče Ollie Bell.

– Ne, čak i lupeži poput vas...

Riječ mu presiječe prasak puške. Lice mladoga oficira odjednom se pretvorilo u krvavu kašu, zateturio je unatrag i ledima pao u vodu. Sablja mu je ispala iz ruke i bućnula malo dalje.

– Stuarthe! – zaurla Caleb sijevajući očima. – Naredio sam da nitko ne puca! Izvjesili su bijelu zastavu.

– Nije trebalo da ono kaže o nama, gospodine – ispričavao se krivac sklanjajući se od eventualne odmazde i ponovo puneći pušku.

Kad je Južnjak zaglavinjao u čamcu tako ga je zanjihao da su se svi vojnici začas našli u vodi. Drugi čamac odmah dovesla da pokupi vojnike, ali samo neke jer je ionako bio pretovaren.

Iz trećega čamca prasne nekoliko

ko pušaka. Caleb začuje kako je dolje, zacijelo u salunu, prsnulo razbito staklo.

– Hoćemo li uzvratiti vatrom? – uzmuva se Hardin.

– Nećemo. Kapetane, punom parom naprijed. Izgubili su oficira a neki će se vjerojatno utopiti prije negoli se domognu obale. To im je dovoljno.

Otpratili su ih bijesni povici Južnjaka, i onih u čamcima i onih koji su se u valovima Mississippija borili za goli život. Zar se tako poštuje primirje? Zar se potopljeni protivnik tako ostavlja u vodi?

Caleb upilji pogled u Rhetta Stuarta. To je u ovoj akciji bio drugi pokušaj nediscipline. Krivac kao da je to na potiljku osjetio, polako se okrene i pokuša izdržati pogled sivih očiju.

Jednom ću ih za ovo početi ubijati, neštedimice, zareče se u sebi, taj prokleti ološ...!

– Strašno mi je žao – zastenje Stuart. – Nisam se mogao obuzdati...

Caleb ga je samo šutke promatrao. Zlo je već bilo urađeno. Ako ga vojnici Konfederacije ikad uhvate, taj nemio slučaj ionako ne bi mnogo prevagnuo ovamo ili onamo.

Južnjaci će proširiti glas da su na brodu doista djevojke-taoci. Hoće li se nakon toga itko usuditi napasti brod i ugroziti živote kćeri utjecajnih Južnjaka? Možda kakav ludak, bezobzirni tip kojem je do slave...

Sve u svemu, incident blizu zapadne obale kod mosta preko Owl Creeka imao je i dobrih strana.

Poslije su tri puta ugledali južnjačke patrole na objema obalama. Konjanici su ih samo motrili. Caleb je čak spazio kako netko jedinica Konfederacije više uzvodno iz grmlja heliografom signalizira o

njihovoj plovidbi. Ali više na njih nije bio ispaljen nijedan hitac niti je neprijatelj više pokušavao brod presresti čamcem punim vojnika.

– Čini se da mi je bilo dosta, da ližu rane – iskesi se Shuckstein dosađujući se na mostu i motreći kapetana za kormilom.

Caleb, koji se bio ispružio u ležaljci, trgne se iz drijemeža.

Način ratovanja stubokom se izmijenio. To više nije bila viteška igra o kojoj su na bojnom polju odlučivali odabrani muškarci, vojnici. Nekima je to jasno, a ostali će se u to uskoro uvjeriti. Ove djevojke isto su tako dio rata kao i oni leševi koje su bacili u Mississippi.

– Znači, starom dobrom svijetu otkucali su zadnji dani – jadikovao je kapetan povukavši dubok dim iz svoje lule.

Sumrak se već bio spustio na rijeku. Brandt ih je još prije bio obavijestio da u kotlovnici ponestaje goriva. Caleb se već zamišljao junakom kakve pustolovne priče koji sa preživjelim putnicima kakva broda sjekirom razvaljuje namještaj i daskes s palube kako bi brod još neko vrijeme mogao nastaviti put.

– Nadam se da će do Austina biti dovoljno? – tješio je Caleb i sebe i ostale.

Naslonjen na ogradu, promatrao je crn dim kako ostaje iza njih. Kada će uslijediti slijedeći neprijateljev pokušaj? – zaokupi ga misao. Zacijelo kod barijere preko rijeke. Južnjacima vjerojatno neće pasti na pamet da će on pokušati probiti prepreku od vezanih balvana.

Uskoro mu se na mostu pridružio Hardin i izvijestio ga da je na brodu sve u najboljem redu. Nitko od zarobljenika nije pokazivao znakova da smišlja kakvu nepodopštinu.

– Fino putovanje, zar ne, gospodine?

– Da, naredniče – odvrati mu Caleb. – Bilo bi to prekrasno putovanje... u normalnim okolnostima.

– Pogledajte onamo, poručniče Thorn! – uzvrpolji se odjednom narednik. – Tamo kod velike riječne okuke. Kao da se naš dim udvostručio!

Caleb se napeto zagleda u polutamu. Da, bilo je baš onako kao što je narednik rekao. Je li to bila svjetlosna varka? Ili su se nad vodom niško skupili oblaci?

Odjednom ga prode drhtaj. Znao je što znači taj drugi stup dima. No ipak je, za svaki slučaj, poslao po Natcheza da provjeri njegovo strahovanje.

Mješanac im je polako prilazio palubom. Njegova dugačka kosa bila je vezana vrpcom i ovakav više je nalikovao kakvom divljem Apašu nego discipliniranom vojniku Unije.

– Što je ono? – upita Caleb pokazujući rukom iza broda.

– Dim.

– To i sam vidim, do vraga! Zanima me što s tim u vezi možete zaključiti.

– To je dim iz brodova.

– Koliko brodova?

– Iz jednoga.

Iznenaden odgovorom, Caleb se napeto zagleda u noć.

– Jesi li siguran, Natchez?

– Siguran sam.

– Znači, vidiš dim samo jednoga broda?

– Samo jednoga. Mislim da je to onaj isti kojeg smo zapalili.

Znači, »Damfino« im je za petama! Caleb je upravo od toga strahovao.

Je li to ipak značilo da se dim podiže s dva broda? Caleb odmah traži poblize objašnjenje.

– Budi jasniji. Koliko je zapravo brodova?

– Dva. Dim se diže s drugog broda, za koji ste pitali. Znao sam da nećete pitati ono što je jasno svakom djetetu, zato sam isprva odgovorio da dim suklija iz jednog broda.

– U redu! Sad obavijesti ostale.

Kapetan Haron primio je vijest o progoniteljima hladnokrvno. Samo je promrmljao:

– Zar vam nisam rekao da je »Damfino« brži?

Caleb osjeti da mu se ožiljak na licu od bijesa nadimlje.

– Što sada?

Kapetan ga pogleda krajičkom oka, a usta, u kojima je kao obično držao lulu, iskrivi u podrugljiv osmijeh.

– Mene pitate? Zar mislite da poput kakva čarobnjaka mogu iz rukava izvući kakvo spasonosno rješenje.

Caleb se zapilji u obalu obraslu gustim grljem.

– Preko noći se možemo izvući u kakav rukavac i ondje se pritajiti dok ne prođu.

Haron prasne u podrugljiv smijeh.

– I to mi je nekakvo rješenje. Da u grmlju sakrijemo grdosiju poput »Srebrne kraljice«! Južnjaci nas prate i obalom, s obje strane.

Caleb se zamišljeno ugrize za usnu.

– Znači, na ovom dijelu rijeke nema podesnih zaljeva ili rukavaca.

Kapetan odmahne glavom.

– Možemo li im kako umaći?

U kapetanovim očima zaiskri.

– U tome imate toliko šansi koliko i ja da postanem papa.

– Ako nastavimo putovati i noću?

Kapetan mu odgovori glasnim smijehom.

– Vi ste zaista ludi! Tako mi svega, sad ste spomenuli najbrži način da se sretnete s davlom.

Caleb se naceri i kapetana pljesne po ramenu.

– Ako je tako, u pakao ćemo obojica. Punom parom naprijed!

XIII

Kapetan ga nije poslušao doslovce. Unatoč želji da umakne progoniteljima, Caleb je bilo jasno da u prebrzoj vožnji brod ne smije izložiti opasnosti da se nasuče. Mississippi je čak u ova tri dana otkako su ovuda prošli u drugom smjeru mogao promijeniti korito i dubinu na više mjesta.

Čak ni prijetnja koltom ne bi natjerala kapetana da pristane na povećanje brzine da mu Caleb nije dopustio da na pramac uzme vješta pomoćnika.

Caleb je cijelu noć zabrinuto šetkarakao palubom. Na straži je ostavio samo dvojicu, za slučaj da ih Haron pokuša izigrati kakvim trikom.

Zatim bi na mostu promatrao kapetana kako kormilari i slušao povike čovjeka koji je s pramca Haronu javljao dubinu broda. Čovjek bi iz vode povlačio uže označeno na više mjesta i s olovnom kuglom na kraju. Zatim bi kuglu uz fijuk bacio što dalje naprijed. Ona bi pljusnula u vodu i počela tonuti. Čovjek bi pričekao dok olovo ne potone do dna, zatim bi je povlačio mjereći prstima na užetu dubinu.

– Kod oznake pet – povikao bi, što je značilo da je brod u sigurnom dijelu korita rijeke.

– Kod oznake tri!

Tek kod oznake dva Haron bi skrenuo brod prema sredini rijeke koji Caleb nije mogao vidjeti.

– Hoće li za nama?

Haron mu se okrene. Lice mu je bilo osvjetljeno svjetiljkom što je visjela iznad kormila.

— Možda, ali kako? Puževom brzinom. Sumnjam da itko poznaje bolje od mene ovaj dio rijeke. Znači, ako se i usude, to će biti nalik na gmizanje. Nego, međe zanima nešto drugo. Kako ćete se izvući sutra?

— Sutra ćete nas lijepo odvesti do barijere na rijeci, kapetane. Ako ih ostavimo na dobrom rastojanju do tada, a ne vjerujem da će se usuditi ugroziti živote djevojaka, uvjeren sam da smo im umakli.

— Smatrate li to pobjedom, gospodine Thorn — jetko će stari kapetan. — Krasne li pobjede, nema što! Izabezumiti od straha neiskusne šiparice i postrijeljati bespomoćne muškarce! Takvom se pobjedom doista možete ponositi!

— Baš tako, kapetane. Za nas će to biti pobjeda a za djevojke i ubijene neprijatelje — poraz!

Zora se polako navlačila s istočne obale a s njom je na rijeku izbila i neprijateljska južnjačka konjička patrola kaskajući lagano rubom strme obale prema zapadu. Premda je bučno okretanje kotača prigušilo svaku buku s obale, Caleb se učinilo da čuje zveckanje konjske opreme.

Ali, sve oči nisu se okrenule prema istoku na kojem se pomaljalo izlazeće sunce, niti prema patroli na zapadu.

Svi su se zapiljili prema jugu.

Nizvodno.

Tamo gdje su noću za sobom ostavili brod koji ih je progonio.

— Prokletstvo! — opsuje Shuckstein i ljutito pljune u vodu.

— Još ste tu? — osmjehne se kapetan Caleb.

Činilo se da je kršnom Ircu trebalo manje sna od običnih ljudi. Otako su bili na »Srebrnoj kraljici«

Caleb se nije sjećao da bi kapetan prilegao više od po dva-tri sata.

— Vojniče — okrene se Caleb Shucksteinu. — Pred nama je težak dio puta... i probijanje prepreke na rijeci. Zato podite dolje i pomognite Ollieju oko djevojaka i ostalih članova posade. Kapetanu više nitko nije potreban. Pripazite da su na okupu, da ne smišljaju kakvu budalaštinu i posebno pripazite da se djevojkama što god ne dogodi.

Njujorški Židov se naceri i podigne ruku, što je već graničilo s bezobrazinom:

— Pripazit ću na djevojke ako ništa drugo a ono radi vas, poručniče Thorn. Posebnu ću pažnju posvetiti gospodici Tyree.

Nakon tih riječi Shuckstein se okrene i počne silaziti s mosta. Caleb ga je pratio zabrinutim pogledom. Nije li vrijeme da se momka riješi zauvijek. Sve ga je teže bilo obuzdavati.

Cijelog prijepodneva stup dima iza njih primicao se sve bliže. U podne su čak mogli jasno razaznati vojnike u sivim uniformama načičkane na palubi »Damfina«.

Harbin, s puškom u ruci, škiljio je prema brodu koji se naglo približavao.

— Već za nekoliko minuta doći će nam na puškomet. Kako bi bilo, poručniče Thorn, da se okušamo u gađanju?

Valjalo bi pokušati, ali, kao što zacijelo i sami vidite, na palubi i na mostu sklonili su se iza drvenih štitnika. Sumnjam da ćemo im moći mnogo nauditi.

— Barem ćemo ih natjerati da ne vire iz zaklona — iskesi se narednik.

— Toliko i ništa više — oneraspoloži se Caleb. — Ali, bolje išta nego ništa. A nečim je valjalo i zabaviti ljude, pucanjem im načas otkloniti

misli od opasnosti, jer im se »Damfino« nezadrživo primicao.

Caleb je već dva puta upitao kapetana Harona hoće li stići do riječne barijere prije progoniteja, a Irac je oba puta samo slegao ramenima.

– Upitajte me nešto lakše, gospodine Thorn, kao na primjer koliko je kapi vode u rijeci Liffley ili prištića na trbuhu Bridget Hooligan. Na to bih vam možda nešto i odgovorio. No, kad ste se već zainatili, pokušat ću. Struja je jača nego prije tri dana. Na sjeveru je zacijelo padala kiša. Mislim da ćemo do barijere stići nekako istovremeno.

– Hoće li se pokušati pramcem zabiti u »Kraljicu«?

– Sumnjam. Zanos se mišlju da nitko neće biti tolika budala da naleti na lanac i potopi brod.

– Znači, morat će se zaustaviti?

– Ja bih to radio na njihovom mjestu.

– Ako ipak pojure na nas?

– Da budemo načistu, gospodine Thorn. Pretpostavljate da bi oni džentlameni tamo prijeko ugrozili živote nekih djevojaka kako bi spasilu većinu?

– Tako nešto.

– Ubit ćete ih sve ako budete morali, zar ne?

– Ubit ću svakoga koga budem morao, kapetane Horane – odvrati Caleb i ponovo se kroz svjetlucavu omaglicu nad rijekom zagleda u brod koji ih je proganjao.

Odjeknuo je prasak, zatim još nekoliko. Hardin, Stuart i Ollie Bell pokušali su barem nešto. A to je doista bilo malo, gotovo ništa.

Caleb je razmišljao: kako bi bilo da side ka Christabel Tyree, ali je pomisao odmah odbacio. Ona je u njegovim mislima izazivala zbrku baš kao što, činilo se, ni ona nije

bila načistu sa svojim osjećajima prema njemu.

Christabel je bila vrlo lijepa djevojka i on je bezuspješno pokušavao pronaći odgovor na pitanje: da li bi joj u krajnjoj nuždi mogao prisloniti kolt na glavu i okinuti? S onim drugim razmaženim kačiperkama možda ne bi oklijevao, sve bi išlo mnogo lakše.

Ali s Christabel Tyree...?

Južnjaci su bili zabrinuti preciznošću vatre sa »Srebrne kraljice« kojom je bio osut njihov brod i vojnici su dovlačili nove zaklone kako bi se zaštitili od smrtnosnih metaka. Caleb je opazio dvojicu od onih koji su donosili velike drvene ploče kako su se srušili na palubu. Poviike i jauk zbog udaljenosti nije mogao čuti.

Ali oni su se ipak sve više primicali.

»Srebrna kraljica« je upravo plovila širokim riječnim zavojem, pramca uperena prema istoku. Obale su sad bile niže i pošumljene.

– Eno barijere, gospodine Thorn – reče kapetan Haron mirno pokazujući naprijed.

Caleb na obali spazi kolibe i šatore a preko cijele širine rijeke niz čamaca. Na toj udaljenosti prepreka od balvana nije se mogla dobro vidjeti, ali nije bilo nikakve sumnje da je upravo pred njima.

Okrene se prema krmi i ugleda »Damfina«, koji im je već bio za petama, samo stotinjak metara pozadi. Južnjaci još nisu otvorili vatru u očekivanju da će Caleb, čim ugleda prepreku, zaustaviti brod, nakon čega će sve biti samo pitanje vremena jer je premoć bila očita.

– Stuarde! – pozove Caleb. – Dodite ovamo i pripazite dok ja odem na pramac.

Buka kotača koji se okretao bila je zaglušujuća, ali mali vojnik ipak

je čuo poziv, okrenuo glavu i mahnuo rukom.

— Pričuvajte se, kapetane — upozori Caleb Harōna. — Ne ću dopustiti da sad išta pode naopako.

Ljestvama se brzo spustio na palubu. Najprije se osvrnuo i ugledao većinu svojih ljudi kako one na »Damfinu« drže pod oštrom vatrom. Pri tome ih je ometao veliki kotač, pa su se morali popeti visoko izloživši se tako nišanu neprijatelja.

Stigavši na pramac, mogao je točnije ocijeniti koliko su još daleko od prepreke na rijeci. Ako nastave istom brzinom, naletjet će na nju za oko osam minuta. A do tada ih »Damfino«, s neprijateljem, na palubi, neće sustići. Ako njime ne kormilari kakva budala, ili ako kapetanu nije na potiljak prislonjen kolt, morat će usporiti čim se uvjere da »Srebrna kraljica« namjera-va probiti barijeru.

Ako im to pode za rukom, naći će se izvan opasnosti. Jer kaos što će ga njihov proboj izazvati među neprijateljem, toliko će zaokupiti one na brodu da neće moći nastaviti potjeru za najmanje jedan sat.

A oni će punom parom zaploviti prema pristaništu Austin.

Brođ se odjednom naglo nagne u stranu skrećući prema bližoj obali. Caleb se okrene.

Stuartovo tijelo upravo je poletjelo s mosta i tresnulo o palubu.

— Trista mu...! — opsuje Caleb osjećujući kako ga prožima val bijesa. Bio je uvjeren da sve asove ima u rukama, a onaj prokleti pijani Irac upravo je izbacio najbolju kartu.

XIV

Kad je dotrčao do stepenica koje su vodile na most lenat mu je već bio u rukama. Nagne se nad Stuartom koji je ječao od boli hvatajući

se za veliku čvorgu na glavi iz koje je krvarilo. Na sreću bio je živ.

Caleb nije mario na povike upozorenja, preskačući stepenice sve po tri. Naglo se sagnuo da izbjegne drvenu toljagu koja mu je prošišala kraj uha i tresnula u ogradu mosta.

— Samo naprijed, mister Thorn — vikao je kapetan okrećući kormilo kako bi brod što prije i brže nasukao na obalu. Smiješak je Irčev široko lice pretvorio u sijaset bora.

— Da si proklet, kapetane — opsuje Caleb pribavši se već od nemila iznenađenja.

— Prešao sam vas, mister — cerekao se kapetan pobjedonosno. — Prešao sam...

Bio je spreman da se pohvali uspjehom, kako je lukavstvom izigrao Caleba i njegove ljude i oteo im svoj brod, spasio ga od uništenja. Nije mu ni palo na um da bi visoki mladić mogao drukčije prihvatiti njegovo hvastanje i priznati svoj poraz nego kao pravi dentimen.

Njegova posljednja misao, kad mu je sačma iz le mata raznijela glavu i lice pretvorila u krvavu kašu, bilo je priznanje da je u ocjeni pogriješio.

Caleb nije imao vremena da s kapetanom raspravlja. Pa i kad bi postojala nada da veliki brod ponovo odmakne od obale, preostalo mu je jedino da reagira munjevito, bez oklijevanja.

Oružje je snažno trznulo natrag, u nosnicama je osjetio miris baruta i dim koji se brzo raspršio na povjetarcu. Učinak krupne sačme na takvoj udaljenosti bio je uništavajući.

Smrtno pogođen, kapetan je reflektivno i još čvršće zgrabio štapove kormila okrećući brod i dalje u stranu.

Caleb mu priskoči. U grlu mu

zakrklja od silna napora dok je mrtvačeve prste odvajao jedan po jedan. Mrtvac se naposljetku ispruži na daskama mosta, a Hardin i još netko iz patrole svojski su upeli da kormilo, izloženo pritisku snažne struje, okrenu u stranu.

– Neće nam poći za rukom! – stenjao je gorostas Ollie lica iskrivljena od napora.

– Onda nam nema spasa – promrmlja Hardin kimnuvši glavom prema sve bližoj obali na kojoj je stotinjak neprijateljskih konjanika čekalo da se brod nasuče na muljevito dno.

– Krenulo je! – klikne Caleb motreći drveće na obali koje kao da je odjednom skrenulo udesno, što je bio znak da se pramac polako okreće prema sredini rijeke – prema velikoj prepreci od balvana.

Na mostu se pojavi Stuart. Blijedo lice bilo mu je obliveno krvlju a u ruci mu je ponovo bila puška. Napeto je promatrao prijatelje kako, obješeni svom težinom o kormilo, odmiču brod od pogibeljne obale.

– Uspjelo je! – likovao je Ollie, radostan kao malo dijete. Odmakao se i prepustio Caleb u da brod usmjeri prijašnjim kursom.

– Prerano se upustio u svoju opasnu igru, nekoliko minuta prerano! – reče Caleb gurnuvši vrškom čizme tijelo mrtva kapetana. – Da se još malčice strpio, vraški bi nas udesio.

Unatoč klopotanju strojeva, s obale su se jasno mogli čuti povici razočaranja i psovke. Kraj glava im je prošišalo nekoliko ispaljenih metaka.

– U zaklon! – poviče Caleb – Čini se da smo im mi i brod važniji od života djevojaka! Sklanjajte se i uzvratite vatrom do mile volje. Obavijestite i druge da ćemo za nekoliko minuta probiti blokadu.

Kako su sve više odmicali od obale, sve su manje strahovali od neprijateljskih metaka. Caleb je i dalje ostao na mostu i duboko sagnut kormilario. Samo bi povremeno načas podigao glavu kako bi se uvjerio da su na pravom kursu.

Dok se tako jednom uspravio, bacivši pogled prema južnjačkoj konjici na desnoj obali, jedan metak raznese žbicu na kormilu a iverje mu rani i okrvavi ruku. Ali metak je došao slijeva.

•Damfino!• Odmah mu sine. Brzo se okrene i ugleda parobrod nakrcan neprijateljskim vojnicima koji su neštedimice obasipali olovom sve živo na •Srebrnoj kraljici•.

Zacijelo su mi prozreli plan, pomisli poručnik. Sad više ne sumnjaju da smo odlučili probiti blokadu i ovo im je posljednji očajnički pokušaj da nas spriječe.

Brodovi su plovili sve bliže a kapetan •Damfina• pokušavao je protivnika •odgurati• prema obali.

– Ostavite kormilo i bježite! – zaurao je Hardin vireći sa stepeništa kojim se spuštalo na donju palubu.

To je bilo lakše reći nego učiniti. Ali, Caleb ni na mostu više nije mogao ostati. Bio je izložen vatri pedesetak pušaka, a drvena ograda nije pružala bogzna kakvu zaštitu.

Ali brod je valjalo pod svaku cijenu zadržati na istom kursu.

Caleb se dosjeti jadu. Polegavši na trbuh, dopuže do kapetana Harona, otkopča mu opasač, njime učvrsti žbice na kormilu i ponovo zakopča opasač. Brod je već bio blizu barijere, i tako će kapetan, makar mrtav, nećem poslužiti.

Sretno se domogao donje palube dok su oko njega zviždali meci. Samo, kad je pao preko pet najnižih stepenica, natukao je članak na nozi.

– Vraški su nam se primakli, gospodine – okrene mu se narednik Hardin, zguren kraj zaklona, poput ostalih. Snažna neprijateljska vatra nije im dopuštala ni da pomole nos.

– Uskoro će prijeći na naš brod
– strahovao je Ollie.

– Gdje je Stuart? – poviče Caleb trljajući nogu i grozničavo razmišljajući koliko im još vremena treba do barijere položene preko rijeke.

– Što? – Buka strojeva dvaju parobroda bila je zaglušujuća.

– Stuarthe – zaurila Caleb.

– Tamo kod vrata...

Caleb svrne pogled prema glavnim ulaznim vratima saluna. Tamo je Stuart upravo nabijao pušku otku neprijatelju nakon akcije sjeverno od Memphisa.

Calebu je sinulo.

– Rukuješ li dobro tom puškom?

Vojnik se naceri.

– Mogao bih stršenu raznijeti žalac, gospodine, ako vas to zanima...

– Vidiš li one zaštitne ploče na mostu?

– Vidim...

Hardin se umiješa u razgovor.

– Više ih toliko i ne štite. Već plove gotovo usporedno s nama, gospodine. Prije su ih štatile sprijeda.

Caleb je morao urlati da bi ga njegovi momci mogli čuti.

– Stuarthe, zaboravi na stršenov žalac i pokušaj ubiti čovjeka za kormilom.

– Bez brige, ništa lakše od toga

– složi se Stuart iz svega glasa i stade četveronoške puzati prema uglu gornje palube i pramca.

Sagnut iza zaklona, po kojem su pljuštali meci, Caleb bi od vremena na vrijeme virnuo prema neprijatelju. »Damfino« im se već bio primaknuo na četrdesetak metara. Za dvije-tri minute palubu će im pre-

plaviti vojnici u sivim uniformama i to će biti kraj njihove misije. I ne samo misije!

To je očito bilo loše, vrlo loše. Ali, ono što je vidio pred sobom malko ga je oraspoložilo. Niz brodića koji su ih čekali ispred lanca od balvana, videći da dva parobroda nesmanjenom brzinom jure na njih, užurbano su se počeli povlačiti prema obali. Iz njihovih uskih dimnjaka pušilo se sve u šesnaest i taj se dim uskoro sav izmiješao u toplom zraku.

Do prepreke je bilo nekoliko minuta, dvije, ili najviše tri...

Caleba je ohrabrio i pogled na most »Damfina«. Južnjaci su propustili da ga zaštite i sa strane i Caleb je jasno razabrao kapetana kako svoj brod sve više primiče »Srebrnoj kraljici«. Bio je viši od grupe oficira koji su s mosta uzbuđeno čekali da počne napad kojim će napokon dokrajčiti morskog Thorna i njegove koljače.

– Zaštitite me vatrom od onih kućinih sinova! – zaurila Stuart.

– Slušajte me – poviče Caleb. – Svi ćete istovremeno obasuti vatrom vojnike na palubi. Ne pucajte na most jer bi se Rhettova meta mogla prijevremeno skloniti i tako izbjeći njegovu metku. – Nastala je stanka. – Sada!

Blizu vrata glavnog saluna na neprijateljskom brodu bio je pozlaćeni muzički automat. Zbog strahovite buke kotača i strojeva nije se moglo čuti da li i sada svirkom razonodi vojnike Konfederacije. Baš ispred njega stajao je neprijateljski oficir. Kako su se brodovi približavali, sad je bio udaljen od Caleba tridesetak metara.

Caleb podigne pušku i nanišani.

Trenutak su se netremice gledali, zatim Caleb povuče obarač i čovjek se izgubi u oblaku dima.

Caleb se ponovo baci u zaklon, opazivši krajičkom oka da su i njegovi ljudi učinili isto. Neprijatelj je neko vrijeme prekinuo vatru. Zatim se čuo jedan pucanj, Stuartov, pa ponovo salva iz pušaka vojnika Konfederacije.

Caleb se nije usudio izviriti. S »Damfina« je odjeknuo neljudski vrisak, kao da su sve mračne snage pakla odjednom bile oslobođene i puštene na zemlju.

– Što, do vraga...?!

Stuart, u svom kutu na pramcu siguran od neprijateljskih snajpera, jedini je mogao vidjeti što se dogodilo.

– Čovjek kojeg ste ubili, gospodine, pao je na automat – nadglasa klopotanje kotača.

– Vraški zgodna melodija! – iskesi se Hardin.

Ali Caleb u toga nije bilo stalo.

– Jesi li pogodio čovjeka za kormilom? – poviče osjetivši da je neprijateljska vatra odjednom oslabila. Ako ga je Stuart promašio, vojnici će preplaviti brod za nekoliko minuta.

– Jiiihuuuu...! – oglasi se Stuart južnjačkim povikom. – Pogodio sam ga! Brodom nitko više ne upravlja!

Pužući na trbuhu, Caleb proviri kroz rupu što ju je metak bio izdubio u drvenoj ogradi i ugleda prizor koji ga razgali. Činilo se da je most »Damfina« prazan. Oficiri su oprezno pomaljali glave, ali za kormilom, koje se okretalo samo, nije bilo nikoga. Struja je brod odmicala od njih.

A do prepreke od balvana bilo je manje od minute.

– Potjerajte one s mosta – poviče Caleb bojeći se da bi kojem oficiru moglo pasti na um da pograbi kormilo i brod pokuša vratiti na prijašnji kurs.

Caleb se dosjeti kako da iskoristi nastalu situaciju. Brzo otrča na most, prekorači Haronovo tijelo i nožem prereže opasač kojim je bilo pričvršćeno kormilo. Zatim sam stade kormilariti.

Okrećući teški kotač desno, pa lijevo, Caleb je pokretanjem kormila izazvao koćenje. Brod je usporio i još više zaostao za »Damfinom«.

Na neprijateljskom brodu izbila je panika. Svima je bilo jasno da brod svom brzinom juri na barijeru. Vrištavi automat doimao se predznakom katastrofe i uništenja. Caleb se sjeti Haronovih riječi: »Damfino« je bio veći i teži i sudar s barijerom zacijelo bi mu nanio više štete nego što bi to bio slučaj sa »Srebrnom kraljicom«.

Neprijateljski oficiri na mostu »Damfina« bili su prikovani za pod. Jedan je pokušao pograbi kormilo, ali ga je dobro odaslan metak u tome spriječio.

Nije prošla ni minuta i »Damfino« je tresnuo o barijeru. »Srebrna kraljica« je toga časa bila samo za dužinu broda iza njega. Caleb u se isplatilo vrijeme što ga je bio proveo na mostu promatrajući kapetana Harona kako kormilariti. Mogao je s broda uraditi što ga je volja.

Uto mu pride Hardin osmjehujući se od uha do uha.

– Udesili smo ih, gospodine! – povikao je iz svega glasa.

– Čini se da je tako, naredniče – složi se Caleb ne skidajući pogleda s velikog broda koji samo što nije tresnuo o barijeru. Bio je radoznao što će se dogoditi.

Za petnaestak sekundi je to saznao.

XV

Sada, kad im više nije prijetila opasnost, »Srebrna kraljica« se polako valjala prema sjeveru i pristaništu Austin. Premda su na obali tu

i tamo spazili koju južnjačku patrolu, već su prošli ono što se uglavnom smatralo glavnom linijom južnjačke vojske.

Već se bližila večer i Caleb je na obali pogledom tražio prikladno mjesto kako bi onamo doveo brod te oslobodio djevojke i ostatak posade. Već su dovoljno znali kako se rukuje brodom da ga nasukaju nakon nekoliko milja.

Dok je sam stajao na mostu, Caleb je u mislima proživljavao ono što se događalo kod riječne barijere, sada mnogo milja iza njih.

Zalazeće sunce i blještava vodena površina uljuljkali su ga u blag osjećaj optimizma, osjećaj kojeg je upotpunilo Ollijevo pjevanje tužne balade koju je Caleb već bio čuo u nekoliko verzija.

Proboj »Damfina« kroz barijeru na Mississippiju bio je jedan od najspektakularnijih prizora koje je Caleb ikad vidio. Nadmašio je sve stravične prizore smrti i uništenja kojima je bio svjedok na Manassas Junctionu, kod Shiloha i u desetak manjih bitaka i okršaja u kojima je poslije sudjelovao.

Čim je na »Damfinu« zavladala panika, neki su vojnici poskakali u vodu. Caleb je u rukama čvrsto držao kormilo, spreman da u posljednji trenutak »Kraljicu« odmakne od neprijateljskog broda. Ali, komandni most na »Damfinu« bio je prazan, izuzev nekoliko ranjenika. Nitko se nije usudio uspraviti i stati za kormilo jer bi istoga časa bio izložen ubitačnoj vatri odostraga.

Sam sraz začudo je prošao bez mnogo buke. Veliki kotač i dalje se okretao bacajući uokolo zapjenjenu vodu. Nikome na »Damfinu« nije padalo na pamet da s muzičkog automata skine mrtvaca, pa se vrištanje iz cijevi i dalje nastavilo. Kroz tu buku Caleb je čuo duboko

mrvljenje, kao kad brod naleti na podvodnu hrid koja je poput zubi divlje zvijeri duboko zagrizla u utrobu broda.

»Damfino« se časak zaustavio, zatim se čuo prasak drveta. Dimnjak se otkine i prevali na gornju palubu uz oblak dima i čade te vrćanje iskara.

Calebovi rejderi počeli su klicati od oduševljenja, premda je svakome od njih bilo jasno da će za koji čas i na njih doći red.

Očiju uperenih u brod pred sobom, Caleb nije preostalo drugo nego da čvrsto steže izglacane žbice kotača kormila i da se nada da će se »Damfino« pokrenuti... maknuti...

To im je bio jedini izlaz. »Damfino« se nekako morao pokrenuti! Za »Srebrnu kraljicu« nije bilo drugoga izlaza. Nije postojala ni mogućnost da na tako maloj udaljenosti uspori i izbjegne sudar.

— Pomakla se! — zaurila Hardin i zavitla šeširom po zraku.

I odista, brod je krenuo!

Najprije se stresao poput čovjeka koji je dobio dobrih batina, zatim krene naprijed. Kotač se neumorno okretao, a lanci i balvani sve su više trgali utrobu broda pod vodom.

— Barijera je pukla! — poviče Stuart i rukom pokaže mjesto na kojem su balvani, odjednom poskočili iz vode.

Brodići i čamci očajnički su se pokušavali snaći u toj pometnji i dokopati se obale. Caleb je ugledao kako su balvani doslovce smrskali dva čamca i kako su vojnici kao kakvim katapultom bili izbačeni u rijeku.

— Ja ću za »Damfinom!« — poviče Caleb ne odustajući od kursa.

U vodi pred njima bilo je neprijateljskih vojnika koji su se očajnički

borili za život, drugi su upravo skakali u vodu. Neke neplivače zadesila je nemila sudbina: nakon uzaludna mlataranja rukama nestali bi pod površinom.

Usporivši od sudara, »Damfinu« je sada bio ispred njih samo nekoliko metara i Caleb je poslao Hardina i Stuarda na pramac da pripaze da koji od vojnika Konfederacije ne bi pokušao preskočiti na njihov brod.

– Gospodine? – oglasi se Stuart.

– Što je?

– Hoćete li da pripucamo na vojnike u rijeci?

– Ne, neka se pokušaju izvući.

Sudar s barijerom zacijelo je »Damfinu« slomio kormilo pod vodom i sada se kotač kormila slobodno okretao dok je brod i dalje plovio zanašajući malo u stranu, kao da mu je o dno zapelo nešto od ostataka prepreke.

Caleb je javio onima dolje u kotlovnici da uspire, što je također bilo dovoljno da se brod zadrži u struji.

– Poručniče! – pozove Hardin nadnesen nad krmom neprijateljskog broda.

– Što je, naredniče?

– Čini se da stara kučka tone! Pogledajte! Krma je niža nego malo prije!

Rejderi su prestali pucati po vojnicima na »Damfinu«. Netko je dojavio onima u strojarnici da ugase strojeve, a i s muzičkog automata konačno su skinuli mrtvaca. Kotač se prestao okretati a automat je umuknuo.

Sad se jasno čuo jauk i zapostavljanje vojnika u rijeci koji su zvali u pomoć one u čamcima. Neki brodići su već odmaglili prema obali, ali nekoliko čamaca se vratilo da pokupi utopljenike našavši se tako i sami usred uskomešane vode.

Ali Caleba nisu zanimali utopljenici niti oni koji će to uskoro postati. Pažnju mu je zaokupio »Damfino«.

– Trista mu gromova! Mi je nismo mogli oštetiti, ali su balvani za nas obavili posao.

Jer, brod je bez sumnje tonuo.

Željezni lanci kojima su bili vezani balvani vjerojatno su brodu prilikom sudara otkinuli dno. Haron je bio rekao da bi »Srebrna kraljica«, budući da je plića, zacijelo prošla. Promatrajući što je zadesilo »Damfina«, Caleb je postalo jasno u kakav se riskantni pothvat bio upustio.

U vodu su sada skakali posljednji vojnici i članovi posade prepuštajući brod njegovoj sudbini. Bilo ih je u vodi kao uskomešanih mrava.

– Ne puštajte ih na brod, naredniče! – poviče Caleb.

– Ne brinite, gospodine – naceri se narednik – gurnut ćemo psine natrag u vodu.

Pred njihovim pramcem našlo se desetak očajnika, ali Caleb nije skrenuo u stranu. Nije znao koliko je široka pukotina u lancu balvana, pa nije htio izložiti opasnosti brod i svoje ljude kako bi spasio nekolicu Južnjaka.

– Uh!

Caleb se naglo okrene i pogleda Stuarda.

– Što je?

– Pričekajte časak, gospodine, i vidjet ćete jedno jadno kopile ako ponovo izroni... eno ondje...!

– Bože! – zgrozi se Caleb.

Bio je to južnjački vojnik. Boreći se sa vodenom stihijom za život, dospio je pod »Srebrnu kraljicu« i bio ponesen svom dužinom broda ispod trupa.

Hoće li izroniti, gledaocima je stao dah!

Ne, neće se izvući. Lopate kotača

na krmi zgrabile su ga i potresle kao što lovački pas drma štakorom. Ruke i noge bile su mu slomljene, i dok su Caleb i Rhett Stuart sve to promatrali, fascinirani grozotom prizora, unesrećeni jadnik, koji se više nije mogao otrgnuti od kotača, bio je okretanjem podignut visoko uvis, zatim spušten u vodu. I kad bi počeo gubiti svijest, kotač bi ga ponovo digao na svjetlo dana, pri čemu je nesretnik trpio neizrecive muke.

– Preuzmi kormilo i pripazi da ne skrenemo – naredi Caleb vojniku.

Izvukavši »dragoon« iz korica, Caleb nanišani prema krmi. Podupirući desnu ruku ljevicom, kako bi mogao bolje nišani, čekao je da unesrećeni vojnik ponovo izroni na kotaču.

Metak je čovjeka pogodio u glavu i skratio mu muke.

– Kao kad ustrijelite konja sa slomljenom nogom – nabaci Stuart.

– Vraga! – razljuti se Caleb. – Kad ustrijeliš čovjeka ubio si čovjeka. S time se ništa ne može usporediti.

Sa pramca se oglasi Hardin:

– Brod im tone sve brže!

Upravo je bezobzirno gurnuo dvojicu vojnika koji su se uspjeli dokopati užeta što je visjelo sa »Srebrne kraljice«.

»Damfina« je tonuo sve brže u smeđu vodu Mississippija, nalik na nasukana kita. Dim je još izbijao iz mjesta na kojem je nekoć bio dimnjak koji je sada visio sa strane i ozbiljno ugrozio »Srebrnu kraljicu«. Caleb je pravovremeno skrenuo u stranu.

Voda je već počela preplavljivati donju palubu »Damfina«. Na brodu više nije bilo žive duše. Na palubi se moglo vidjeti samo nekoliko leševa

oko kojih je klokotala voda. Svijetle uniforme vojnika sada su od vode potamnjele.

– Nikad ga neće uspjeti podići!

– likovao je Stuart. – S brodom je gotovo zauvijek. Postigli smo što smo htjeli.

Caleb klimne smrknuta čela.

– Otprilike tako, Stuarthe. Još nam preostaje da otplovimo uzvodno i spalimo »Kraljicu«. Nakon toga ćemo odjahati u logor uvjereni da je baš to ono što smo htjeli.

– A žene?

– Njih ćemo pustiti. – Opazivši negodovanje na vojnikovu licu nastavi. – Stuarthe, ubit ću svakoga koji mi bude stajao na putu da dobijem taj rat kako to budem htio, ali nikome neću dopustiti da imalo naudi djevojkama. Zar da ih ubijemo samo zato jer su im očevi na suprotnoj strani?

S obje riječne obale povremeno su se čuli hici dok je »Srebrna kraljica« polako plovila prema sjeveru uz gromoglasno klicanje Calebovih rejdера. Pucnjava im nije naudila, većina metaka završila bi u vodi daleko od broda. S istočne obale čak je opalio top, podigavši uvis stup vode pedesetak metara prekratkо.

Caleb i njegovi ljudi popratili su neuspjao pokušaj grohotnim smijehom. Caleb se odjednom uozbilji.

– Kotao! Zaboga, Stuarthe!

– Što je, gospodine?

– Kad voda dopre do usijana kotla...

Toga se trenutka »Srebrna kraljica« bila odmakla od »Damfina« samo pedesetak metara.

– Upozori svakoga da se sagne

– dovikne Caleb Stuartu i snažno okrene kormilo kako bi brod još više udaljio od »Damfina«.

Hladna voda Mississippija doprla je do užarenih kotlova na ošteće-

nom brodu kad je »Srebrna kraljica« bila daleko četvrt milje. Odjeknula je zaglušujuća eksplozija a zatim je prava kiša različitih predmeta počela pljuštati po rijeci i po brodu. Da ih je eksplozija zatekla bliže, teško da bi Caleb i njegovi rejderi izvukli čitavu kožu.

Ovako su bili sve bliže kući uvjereni da su gotovo bez greške izvršili zadatak.

XVI

Caleb je naredio Shucksteinu da se pobrine kako bi djevojka i ostatak posade bili pušteni u samo svitanje. Brod se usidrio usred struje postavivši straže kako ih koja južnjačka patrola ne bi iznenadila.

Haronovo tijelo jednostavno su bacili preko ograde. Brigu o strojevima preuzeo je Brandt, sada već sasvim siguran da će sutra dan brod dovesti do Austina.

Natchez je pazio na posadu a Hardin i Stuart preuzeli su prvu stražu. Ollie je spavao u jednoj kabini a Samuel Shuckstein stražario u hodniku ispred velike kabine u kojoj su bile zatočene djevojke.

To je zabrinulo Caleba. Kad je bivšem njujorškom lopovu izdao naređenje, u njegovu odgovoru mogao je razabrati prizvuk drskosti.

– Svakako, poručniče, bit će kao što kažete. Pobrinut ću se da nitko ne takne to svježe bogato meso.

– U redu, Shuckstein. Možete ići.

– Ne zamjerite mi, poručniče. Samo sam htio reći da naslućujem što ste sve, kao pravi oficir i džentlmen, radili s onom malom gospođicom Tyree.

– Shuckstein!

– Oh, ispričavam se, gospodine.

– Vojnik namjesti na lice izraz žaljenja. – Pretpostavljam da se na mene ljutite samo zato što sam Židov.

Caleb nije nasjeo starom triku, pa vojnika i nije pokušao razuvjeriti. Jednostavno mu je odbrusio da zaveže i misli na povjereni zadatak.

Dok ga je pratio zabrinutim pogledom, prstima je prešao po ožiljku na licu pitajući se koliko će još trpjeti ovakvo bezobrazno vladanje. Znao je da bi na najmanji znak slabosti u tili čas izgubio kontrolu nad ljudima.

Naposlijetku odmahne glavom i pođe u svoju kabinu da malo odspava. Za Shucksteina i disciplinu imat će i sutra dan dovoljno vremena. Ili kad se vrate u logor.

A do onda ga više ništa ne može neugodno iznenaditi.

Te noći, dok su mu u vrućoj tami tijelo izjedali insekti, Caleb je sanjao da je s Christabel Tyree u nekakvoj kući kraj rijeke. Sjedili su i srkali ledeni čaj. U dnu vrta bio je bazen pun prozirne vode a Christabel mu je nešto rekla što nije pravo shvatio. Zatim ga je povela do vode a njezina odjeća od perja i krpa lepršala je na vjetru kojeg zapravo i nije bilo. Dok je on tako mirno stajao ona je počela hodati po vodenoj površini a on je s mukom pokušao zakoračiti da je zaustavi.

Ona je odjednom potonula doživljujući ga. Kao da su mu noge bile zakovane za zemlju. A onda, kad je osjetio da se može pokrenuti, odjednom je oslijepio.

Vrisnuo je u snu i probudio se. Ili je to čuo tudi vrisak? Nije bio siguran, pa je sjeo, brzo navukao čizme i otvorio vrata.

»Srebrna kraljica« bila je u tami. Samo je u hodniku žmirkala viseća svjetiljka. Dok je tamo napeto osluškivao, učini mu se da čuje šum s drugoga kraja hodnika. Odande gdje je Shuckstein čuvao djevojke.

Kako je posluga bila zajedno s

posadom, djevojke su bile same u kabini. Ali... kao da je čuo muški smijeh. Netko je tiho hihotao. Kao da se zabavljao samo njemu znanom šalom.

Caleb skine svjetiljku, malo produlji fitilj i ona zasja jače.

U hodniku koji se protezao cijelom dužinom broda nije bilo nikoga.

Od Shucksteina nije bilo ni traga ni glasa!

Caleb se u ratu držao pravila da se nikada, pa ni u krevetu ne odvađa od oružja. I sad su mu o pojasu bili »dragoon« i le mat. Na prstima se stade prikradati dugačkim hodnikom naslućujući da su događaji krenuli proketo naopako. Pripio se uz vrata kabine iz koje je doprošum, kao da se nešto pomaklo. Odahnuo je shvativši da su to zapravo bili koraci stražara na palubi. Vjerojatno Stuarta, ako je suditi po težini. Hardin i Natchez kretali bi se tiše.

Gdje je Shuckstein, zaokupi ga pitanje?

Ako je napustio stražarsko mjesto, zareče se Caleb, dat će ga vezati za kotač kad se vrati u logor. Takav je prijestup nedopustiv i u većoj jedinici, a kamoli u patroli na takvu zadatku.

Opet je čuo!

Zatomljeni smijeh, nešto što je upućivalo samo na zlo. Caleb izvuče »dragoon«. U lijevoj ruci držao je svjetiljku. Polako i tiho pride vratima kabine u kojoj bi trebale biti djevojke. Začuje prigušen krik. Jedva se čuo kroz zatvorena vrata tako da ga je jedva itko mogao čuti u drugim kabinama ili na palubi. Bio je to glas žene, u to nije bilo sumnje.

Prstima stisne hladnu, glatku kvaku. U bravi nije bilo ključa.

Polako okrene okruglu kvaku.

Odozdo je dopirao trak žute svjetlosti. Kroz polumrak se pokrene sjena, zatim začuje glas. Glas razgaljena muškarca.

— Kad završim s tobom, ljepotice — cerekao se čovjek u polutami — doživjet ćeš sudbinu ostalih. A sad budi dobra i poslušna inače...

Bio je to Shuckstein!

Kabine na brodu bile su uredne i lijepo namještene. U većini su bila po dva kreveta, stol i stolac. Za djevojke je Caleb dao donijeti pokrivače i naslonjače iz saluna. Sve je bilo poduzeto da zarobljenicima u njihovu zatvoru bude što udobnije.

Sada više nije bilo ni uredno ni čisto.

Klaonica nikad ne može biti ni uredna ni čista.

XVII

Calebu je već na prvi pogled bilo jasno da je u kabini carevala smrt.

Sve djevojke osim jedne bile su mrtve.

Svaka od njih, začepljenih usta, bila je vezana, dvije za krevet a ostale za teške naslonjače. Tko god to uradio znao je svoj posao.

Sve su bile gole i Calebu je bila dovoljna svjetlost svjetiljke da se uvjeri što su sve doživljavale prije smrti.

Jedna je još bila na životu. Gola, na koljenima, uprskana krvlju, ruku vezanih na ledima. Bila je to Christabel Tyree.

Muškarac je stajao pred njom s nožem u jednoj a pištoljem u drugoj ruci.

Samuel Shuckstein!

Calebu je bila dovoljna jedna sekunda da zapazi sve pojedinosti užasna prizora. Toliko je bilo potrebno i Shucksteinu da razabere da u kabini više nisu sami i on se, onako odvratan u svojoj nagosti, naglo okrene poručniku.

- Prokletstvo!
- Kopile! – zareži Caleb.

Vojnik zamahne rukom u kojoj je bio nož a Caleb se baci u stranu i opali. Na nesreću, okliznuo se o nešto na podu zaglavinjao. Metkom je sa stola otkinuo komad drva.

– Imam vas, gospodine – likovao je Shuckstein bacajući nož i povlaćći kolt.

Upravo je opalio kad ga Cristabel glavom svom snagom gurne u koljena. Nož se zabio u vrata a metak je u paramparčad razmrskao svjetiljku. Zapaljeni petrolej stao se sa zidova cijediti na leševe.

– Sagni se! – opomene Caleb djevojku ne usudujući se pucati da nju ne pogodi.

Ona je udarcima glave i ramena pokušavala Shucksteina srušiti na pod.

– Prokleta kurvo! – zaurla mali vojnik i tresne je drškom kolta po glavi.

Caleb je mogao birati: ili da prička da se Shuckstein oporavi i dokrajči ga metkom, ili da sam pripuca, pri čem je rizikovao da pogodi Christabel. Odlučio se za ovo drugo i ispalio tri metka.

Dva su pogodila cilj, jedan u desnu ruku a drugi u grudi. Krv što je iz rana briznula u sveopćem krvoproliću jedva se i opazala.

Plamenovi su već liznuli po sagu. Caleb je vidio način kako da dovrši borbu.

– Bježi, Christabel! – poviče djevojci.

Shvatila je poruku i počela puziti prema vratima. Shuckstein se sagne i lijevom rukom pokuša dohvatiti kolt.

Caleb je oklijevao. Bez po muke bi mogao protivniku izbiti kolt iz ruke i uhvatiti ga živa. Rana u grudima možda nije bila smrtonosna.

Sjeti se akcija koje su izveli za-

jedno: Thorneovi rejderi. I Samuel Shuckstein im je pripadao od samoga početka.

Ali tu su bila tjelesa u lokvama krvi... i Caleb povuče obarač.

Metak pogodi vojnika u želudac, baci ga u vatru.

– Izadi, Christabel! – poviče Caleb škiljeći kroz dim i osjećajući u nosnicama miris spržena mesa.

– Pomozi mi! – vriskao je izbezumljeno Shuckstein, sada velika plamena baklja, previjajući se poput mušice opržene svjetiljkom.

Caleb vrati kolt u korice i visoko podigne svjetiljku.

– Pomoći tu ti, prokleti kućkin sine! – poviče i baci svjetiljku na ranjenika. Staklo prasne a veliki plamen sune uvis. Shuckstein iščezne u vatri.

– Pomoći ću ti da odeš do vraga!

Zatim Caleb izide, za sobom zatvori vrata i zagrlji uplakanu djevojku.

XVIII

Caleb je opravdano posumnjao da njegovi neće moći ugasiti vatru i zato je što brže valjalo krenuti dalje prije nego što se požar razbuktava i sasvim ne uništi brod. A do tada možda stignu do Austina.

Hardin je dotrčao prvi s koltom u ruci i zapiljio se u голу djevojku.

– Zaboga! Što se dogodilo? – prije negoli mu je Caleb dospio odgovoriti nadoda: – Shuckstein?

– Da.

– Što je uradio?

– Ubio djevojke.

I ostali su dotrčali i zabezeknuto se zagledali u djevojku u naručju njihova oficira.

– Što ste se zablenuili! – otrese se Caleb. – Na posao. Posadu i poslugu šaljemo na obalu. Odmah spustite čamac.

Hardin je otišao zadnji.

– Što je bilo sa Shucksteinom?

– Mrtav je.

– To je u redu, nego, osjećam dim. Unutra nešto gori.

– Znam, moramo odmah dalje. Nadam se da ćemo stići u Austin prije negoli brod plane kao baklja.

Kad je narednik otišao, Caleb stisne uplakanu djevojku čvršće u zagrljaj.

– Sada je sve u redu, zar ne – stade joj tepati. – Donijet ću deke da te ogrnem. Mornari i služavke pazit će na tebe i pobrinut se da živa stigneš kući.

Nije izrekla nijednu jedinu riječ. On ju je umotao u deke kadli se s palube oglasi Hardin.

– Gospodine, većinu smo prebacili na obalu. Čamac čeka!

– Odmah, naredniče.

Ona je tek onda podigla pogled.

– Moram vam zahvaliti, gospodine Thorn. Ubili ste dva člana moje obitelji a meni dvaput spasili život. Čini se da vas nekakva čudna veza veže s obitelji Tyree.

– Sad morate otići, Christabel – požurivao ju je on. – Bilo mi je zadovoljstvo što sam vas upoznao...

Unatoč užasu svuda oko njih, on joj je u hladnim očima na trenutak razabrao iskru.

– I ja vas, Calebe Thorne. Možda smo mi...

– Da. Pokatkad je bolje da riječi ostanu nedorečene. Recimo »možda« i ništa više.

Blago ju je poljubio u obraz a kad mu je ona uzvratila na njegovu je ostao trag njezinih suza.

»Srebrna kraljica« dovezla ih je osam milja prije Austina prije nego što je vatra konačno prožderala brod. Caleb ju je posljednjih desetak milja tjerao punom parom znajući da bi Južnjaci mogli poslati pa-

trolu da ih jednostavno pokupi kad se budu iskrkali.

Naposlijetku je brod nasukao na sprud tako da nijedan od njih nije morao ni smočiti noge.

Sad su već plamenovi lizali kroz prozore.

– Čini se da smo postigli ono što smo naumili – dobaci Hardin česući se zadovoljno po bradi.

Pokupili su konje u Austinu, uzjahali, presvukli se u uniforme i sutradan uveče stigli do sjevernjačkih borbenih linija.

Kapetan koji je zapovijedao jedinicom saopćio mu je nadasve zanimljivu vijest.

– Vaš komandant je mrtav, poručniče.

– Mrtav! – Caleb se zagledao u prazno.

– Zbacio ga je konj i potpukovnik je slomio vrat. Žao mi je, poručniče.

Caleb je promumljao nešto uobičajeno za takvu priliku, dalje potjerao Angela, toliko obuzet novošću da nije čuo žagor među svojim ljudima.

Jason je bio mrtav!

To je značilo da je – slobodan!

Žagor se postupno stišao kad su ujahali pod razgranata stabla a Ollie zapjevao baladu:

»Slušat ću posmrtni marš

kad me budete nosili
Stavite kite cvijeća na moj lijes,
Da ublaži zemlju kad na nj bude
pala.«

Ostali su mu se pridružili u zboru.

Caleb Thorn zadršće kad je hladni povjetarac dunuo sa sjevera.

Da, sada je slobodan. Ali što da uradi s tom slobodom?

U PRIPREMI:

Louis L'Amour:
POHOD NA ZAPAD

Za svaki
uzrast
za svako
raspoloženje

izdanja

